

รายงานผลการศึกษาดูงาน

โครงการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้สู่สากล

ณ สาธารณรัฐเกาหลี

ระหว่างวันที่ ๖ - ๑๑ กันยายน ๒๕๖๑

รายงานผลการศึกษาดูงานโครงการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้สู่สากล
ณ สาธารณรัฐเกาหลี ระหว่างวันที่ ๖-๑๑ กันยายน ๒๕๖๑

ISBN 978-616-8033-30-2

พิมพ์ครั้งที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒
จำนวน ๕๐ เล่ม

เจ้าของ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
(อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์) เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐
โทรศัพท์ ๐-๒๑๔๑-๗๗๗๗ โทรสาร ๐-๒๑๔๓-๙๕๐๐
www.constitutionalcourt.or.th

พิมพ์ที่ บริษัท ธนาเพรส จำกัด
โทรศัพท์ ๐-๒๕๓๐-๔๑๑๔ โทรสาร ๐-๒๑๐๘-๘๘๕๑

คำนำ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยกลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักพัฒนาระบบบริหาร ได้จัดทำโครงการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้สู่สากล สาธารณรัฐเกาหลี ระหว่างวันที่ ๖-๑๑ กันยายน ๒๕๖๑ เพื่อให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้บริหาร และข้าราชการได้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านต่างๆ กับบุคลากรในหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ของสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานมาปรับประยุกต์ใช้และพัฒนา งานของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญด้านต่างๆ ให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น

การศึกษาดูงานต่างประเทศ ณ สาธารณรัฐเกาหลี ในครั้งนี้กล่าวได้ว่า ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง โดยเฉพาะมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ ที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการให้กับผู้เข้ารับการศึกษาดูงานมากมาย อาทิ องค์ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและศาลรัฐธรรมนูญ การบริหารจัดการเทคโนโลยีกับการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างศาลรัฐธรรมนูญกับสถาบันการศึกษาและการวิจัยเฉพาะด้านระหว่างความร่วมมือของประเทศสมาชิกสมาคมศาลรัฐธรรมนูญและสถาบันเทียบเท่าแห่งเอเชีย (AACC) ระบบการศึกษาด้านกฎหมาย การบริหารจัดการองค์กรต่างๆ ตลอดจนการเรียนรู้ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกรณีประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลี เป็นต้น ซึ่งสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญโดยคณะทำงานด้านวิชาการได้นำข้อมูลความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานทั้งหมดบรรจุไว้ในเอกสารการศึกษาดูงานฉบับนี้แล้ว และการที่ผู้เข้ารับการศึกษาดูงานได้รับประสบการณ์ตรงจากการเยี่ยมชมสถานที่จริงและการถ่ายทอดองค์ความรู้

จากผู้ถ่ายทอดที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้เกิดการเรียนรู้ทั้งสิ่งที่เป็นปัญหา อุปสรรคและสิ่งที่เป็นผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน และจะเป็นโอกาสให้นำความรู้ นั้นมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการงานในหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารสรุปผลการศึกษาดูงานนี้จะประโยชน์แก่หน่วยงานที่จัดการศึกษาดูงานต่างประเทศ ตลอดจนสามารถใช้ในการศึกษาต่อยอดทางวิชาการได้อีกด้วย และการศึกษาดูงานต่างประเทศ ณ สาธารณรัฐเกาหลี ครั่งนี้จะประสบความสำเร็จไปไม่ได้ หากไม่ได้รับการสนับสนุนและการให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการติดต่อประสานงานด้านการต่างประเทศจาก นายวรวิทย์ กังศศิเทียม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และ ดร.ปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญต้องขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย และต้องขอขอบคุณคณะทำงานและผู้เข้ารับการศึกษาดูงานทุกท่านที่ได้บริหารจัดการการศึกษาดูงานครั้งนี้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการทุกประการ

(นายชวานะ ไตรมาศ)

เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

มีนาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ค
กำหนดการเดินทางศึกษาดูงาน	ด
สรุปผลการศึกษาดูงานโครงการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้สู่สากล	
- ข้อมูลพื้นฐานของสาธารณรัฐเกาหลี	๗
มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล (Seoul National University)	๑๓
- ผลการศึกษาดูงาน ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล	๒๓
สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล	๓๓
- ผลการศึกษาดูงาน ณ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล	๓๕
มหาวิทยาลัยยอนเซ (Yonsei University)	๓๘
- ผลการศึกษาดูงาน ณ มหาวิทยาลัยยอนเซ	๔๕
ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี (The Constitutional Court of Korea)	๖๓

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- ผลการศึกษาดูงาน ณ ศาลรัฐธรรมนูญ
แห่งสาธารณรัฐเกาหลี ๑๑๘
- ผลการศึกษาดูงาน ณ สำนักงานเลขาธิการถาวร
ด้านการวิจัยและพัฒนาแห่งสมาคมศาลรัฐธรรมนูญ
และสถาบันเทียบเท่าแห่งเอเชีย (AACC SRD) ๑๓๑
- ผลการศึกษาดูงาน ณ สถาบันวิจัยทางรัฐธรรมนูญ
แห่งศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี
(Constitutional Research Institute) ๑๓๘

ภาคผนวก

- คำสั่งสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๒๐๓/๒๕๖๑
ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ๑๔๕
- รายชื่อคณะผู้ศึกษาดูงาน ๑๔๗
- ประมวลภาพการศึกษาดูงาน ๑๕๐

กำหนดการเดินทางศึกษาดูงาน
ตามโครงการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้สู่สากล ณ สาธารณรัฐเกาหลี
ระหว่างวันที่ ๖ - ๑๑ กันยายน ๒๕๖๑

วันพฤหัสบดีที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๑

กรุงเทพฯ

๒๐.๐๐ น.

คณะผู้ศึกษาดูงานพร้อมกัน ณ ท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ อาคารผู้โดยสารขาออก ชั้น ๔ ประตู ๒ เคาน์เตอร์ H-J สายการบินไทย (TG)

๒๓.๑๐ น.

ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ สู่กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี โดยสายการบินไทย เที่ยวบินที่ TG ๖๕๖

การแต่งกาย

ชุดสุภาพ

วันศุกร์ที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑

กรุงโซล

๐๖.๓๕ น.

เดินทางถึงสนามบินนานาชาติอินชอล กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี ผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมือง และศุลกากร

๑๐.๐๐ น.

เดินทางถึงคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล (Seoul National University: SNU)

๑๐.๐๐ - ๑๑.๐๐ น.

รับฟังการบรรยายพิเศษ หัวข้อ

“Judicial Education in Korea”

ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล

- ศาสตราจารย์ ดร.Jong-ik Chon เป็นผู้บรรยาย

วันจันทร์ที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑ กรุงโซล

- ๐๘.๐๐ น. รับประทานอาหารเช้า ณ โรงแรมที่พัก
- ๐๙.๐๐ น. ประชุมเตรียมการกำหนดประเด็นคำถามและข้อหารือ
สำหรับการศึกษาดูงาน ณ สำนักงานเลขาธิการถาวร
ด้านการวิจัยและพัฒนาแห่งสมาคมศาลรัฐธรรมนูญฯ
(AACC SRD)
- ๑๒.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๓.๐๐ น. ออกเดินทางไปยังศาลรัฐธรรมนูญฯ
- ๑๕.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. - รับฟังการบรรยายพิเศษ หัวข้อ
“IT Lecture” โดย รองผู้อำนวยการฝ่าย IT
- ทำนนวนวิทย์ กังศศิเทียม และทำนปัญญา อุดชาชน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเข้าเยี่ยมคารวะ H.E. Mr.Lee
Jin-sung ประธานศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี
โดยมี Mr.Heon-Jeong Kim เลขาธิการสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ (Secretary-General) และ
Director General Jeong-Su Ha ผู้อำนวยการ
วิเทศสัมพันธ์เข้าร่วมด้วย
- ๑๖.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. เยี่ยมชมอาคารที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐ
เกาหลี (CCK)
- ๑๖.๓๐ – ๑๖.๔๐ น. เดินทางไปสำนักงานเลขาธิการถาวรด้านการวิจัยและ
พัฒนาแห่งสมาคมศาลรัฐธรรมนูญ และสถาบัน
เทียบเท่าแห่งเอเชีย (AACC SRD)

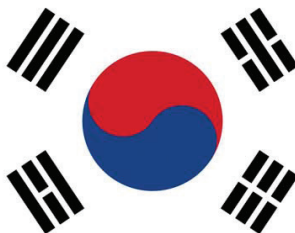

๑๖.๔๐ – ๑๗.๐๐ น. เยี่ยมชมที่ทำการ AACC SRD
๑๘.๐๐ น. รับประทานอาหารเย็น
๒๐.๐๐ น. เดินทางสู่ที่พักและพักผ่อนตามอัธยาศัย
การแต่งกาย ชุดสุทส์านักงาน/สุทส์ากลสีเข้ม

วันอังคารที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๑

๐๘.๐๐ น. รับประทานอาหารเช้า ณ โรงแรมที่พัก
๐๙.๐๐ น. คณะผู้ศึกษาดูงานออกเดินทางไปยังสนามบินนานาชาติ
อินชอล กรุงโซล
๑๑.๒๐ น. ออกเดินทางจากกรุงโซล โดยสายการบินไทย
เที่ยวบินที่ TG ๖๘๙
๑๕.๑๐ น. คณะผู้ศึกษาดูงานเดินทางถึงท่าอากาศยานนานาชาติ
สุวรรณภูมิ โดยสวัสดิภาพ
การแต่งกาย ชุดสุภาพ

สรุปผลการศึกษาดูงาน
โครงการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้สู่สากล
ณ สาธารณรัฐเกาหลี
ระหว่างวันที่ ๖ - ๑๑ กันยายน ๒๕๖๑

ข้อมูลพื้นฐานของสาธารณรัฐเกาหลี^๑

ที่ตั้ง

สาธารณรัฐเกาหลี ตั้งอยู่ทางใต้ของคาบสมุทรเกาหลี ทิศเหนือติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (เกาหลีเหนือ) ทิศตะวันออกติดกับทะเลตะวันออก (ทะเลญี่ปุ่น) ทิศตะวันตกติดกับทะเลเหลือง และทิศใต้ติดกับช่องแคบเกาหลี (Korea Strait)

พื้นที่

๙๙,๓๙๒ ตารางกิโลเมตร (ประมาณ ๑ ใน ๕ ของประเทศไทย) มีพื้นที่ประมาณร้อยละ ๔๕ ของพื้นที่คาบสมุทรเกาหลี โดยพื้นที่ร้อยละ ๗๐ เป็นภูเขา

^๑ East Asia Watch. (๒๕๖๑). ข้อมูลประเทศและเขตเศรษฐกิจ: เกาหลีใต้. [Online]. [Accessed on 27 August 2018]. Available from: <http://www.eastasiawatch.in.th/th/information/2/> และกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (๒๕๖๐). สาธารณรัฐเกาหลี (Fact Sheet). [Online]. [Accessed on 27 August 2018]. Available from: http://www.ditp.go.th/contents_attach/208159/208159.pdf และกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ. (๒๕๕๐). สาธารณรัฐเกาหลี.

เมืองหลวง

กรุงโซล และมีเมืองสำคัญ ได้แก่ ปูซาน แทจอน แทกู อินชอน และ กวางจู

ประชากร

๕๑.๑ ล้านคน (ปี พ.ศ. ๒๕๕๙)

ภาษาราชการ

ภาษาเกาหลี และอักษรของตนเอง เรียกว่า “ฮันกึล”

ศาสนา

ชาวเกาหลีได้มีอิสระในการนับถือศาสนา โดยมีประชากรที่นับถือศาสนา คิดเป็นร้อยละ ๕๔ ของประชากรทั้งหมด ซึ่งในจำนวนประชากรที่นับถือศาสนาแบ่งเป็น ศาสนาคริสต์ ร้อยละ ๕๒ แบ่งเป็น นิกายโปรเตสแตนต์ ร้อยละ ๔๖ นิกายโรมันคาทอลิก ร้อยละ ๓๙ ศาสนาพุทธ ร้อยละ ๔๖ ขงจื้อ ร้อยละ ๑ และอื่นๆ ร้อยละ ๑

ภูมิอากาศ

มี ๔ ฤดู ได้แก่ ฤดูใบไม้ผลิ (มี.ค. – พ.ค.) ฤดูร้อน (มิ.ย. – ส.ค.) ฤดูใบไม้ร่วง (ก.ย. – พ.ย.) และฤดูหนาว (ธ.ค. – ก.พ.) โดยในช่วงปลายเดือนมิถุนายน ถึงปลายเดือนกรกฎาคม เป็นช่วงที่มีฝนตกชุก อุณหภูมิเฉลี่ยในฤดูหนาว – ๕ องศาเซลเซียส และ ๓๓ องศาเซลเซียสในฤดูร้อน

ลักษณะเด่นทางสังคม

สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society), สังคมแห่งเทคโนโลยี (World's most Internet Coverage), ครอบครัวเดี่ยว (Single Family), ประชากรมีการศึกษาสูง (Highly Educated)

ระบอบการปกครอง

ประชาธิปไตยระบบรัฐสภา (สภาเดี่ยว) ระบอบการปกครองแบบสาธารณรัฐ มีประธานาธิบดีเป็นผู้นำสูงสุด ดำรงตำแหน่งประมุขของรัฐ หัวหน้ารัฐบาล และผู้บัญชาการทหารสูงสุด

ประมุข

นายมุน แจ-อิน ประธานาธิบดี

ผู้นำรัฐบาล

นายลี นก-ยอน นายกรัฐมนตรี

เขตการปกครอง

ประกอบด้วย ๙ จังหวัด (ซึ่งประกอบด้วย ๑ เขตปกครองพิเศษเกาะเชจู) และ ๗ เมืองมหานคร

วันชาติ

๓ ตุลาคม

หน่วยเงินตรา

วอน (๑,๐๐๐ วอน / ประมาณ ๒๙ บาท) (ปี ๒๕๖๑)

ผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ

๑.๕๒๙ ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (ปี ๒๕๖๐)

รายได้ประชาชาติต่อหัว

๒๙,๗๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ (ปี ๒๕๖๐)

การขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ร้อยละ ๓.๒

สินค้านำเข้าสำคัญ

พลังงานเชื้อเพลิง เครื่องจักรกล เหล็กและเหล็กกล้า ก๊าซธรรมชาติ
ถ่านหิน

สินค้าส่งออกสำคัญ

เครื่องจักรกล ยานยนต์ การต่อเรือและส่วนประกอบเรือ พลังงาน
เชื้อเพลิง

วันสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับไทย

๑ ตุลาคม ๒๕๐๑

ความสัมพันธ์ทวิภาคีกับประเทศไทย

ไทยและเกาหลีใต้มีความสัมพันธ์ที่ราบรื่นดี ซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีได้เริ่มขึ้น ตั้งแต่ก่อนการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต โดยไทยส่งทหารเข้าร่วมในกองกำลังสหประชาชาติ ในช่วงสงครามเกาหลี (๒๔๙๓ – ๒๔๙๖) ซึ่งทำให้คนเกาหลีใต้ยังคงจำวีรกรรมและระลึกถึงบุญคุณของทหารไทยที่รู้จักกันในนาม “พยัคฆ์น้อย”

ในปี ๒๕๕๑ ไทยและเกาหลีใต้ได้ฉลองครบรอบความสัมพันธ์ ๕๐ ปี และในปี ๒๕๕๓ รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองประเทศได้ร่วมกันเป็นประธานการประชุม Policy Consultation (PC) ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๓ ที่กรุงโซล ซึ่งเป็นกลไกการหารือในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสที่จัดตั้งขึ้นใหม่เพื่อสนับสนุนและเสริมการหารือในกรอบคณะกรรมการความร่วมมือไทย-เกาหลีใต้

นอกจากนี้ยังมีการแลกเปลี่ยนการเยือนของระดับผู้นำและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของแต่ละฝ่ายหลายครั้ง อาทิ นายกรัฐมนตรีเยือนเกาหลีใต้เพื่อเข้าร่วมการประชุมระดับผู้นำอาเซียน-เกาหลีใต้สมัยพิเศษที่เกาะเจจู เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม – ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเยือนเกาหลีใต้ อย่างเป็นทางการเพื่อร่วมพิธีเปิดศูนย์อาเซียน-เกาหลีเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๒ และเป็นผู้แทนรัฐบาลไทยเข้าร่วมพิธีศพของอดีตประธานาธิบดี คิม แด - จุง เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๒ ส่วนประธานาธิบดีอี มย็อง - บัก ของเกาหลีใต้เดินทางเยือนไทย ๒ ครั้ง เพื่อเข้าร่วมการประชุมผู้นำอาเซียนและประเทศคู่เจรจา ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๑ เมษายน ๒๕๕๒ และระหว่างวันที่ ๒๔-๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๒

ในปี ๒๕๕๓ เกาหลีใต้เป็นประเทศส่งออกอันดับ ๑๕ ของโลก และ
ไทยนำเข้าจากเกาหลีใต้เป็นอันดับ ๖ มีมูลค่าการค้ารวม ๑๑.๖๖ พันล้าน
ดอลลาร์สหรัฐ โดยไทยเป็นฝ่ายขาดดุลการค้า เป็นผู้ลงทุนอันดับที่ ๑๗
ของไทย และนักท่องเที่ยวเกาหลีใต้เดินทางมาไทยมากเป็นอันดับที่ ๕
จำนวน ๘๑๕,๙๗๐ คน นอกจากนี้ ไทยมีแรงงานในเกาหลีใต้ประมาณ
๓๙,๐๐๐ คน โดยมีความตกลงจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานที่เกาหลีใต้แบบรัฐ
ต่อรัฐ (Employment Permit System: EPS) ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗

มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล (Seoul National University)

มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซลมีแนวคิดส่งเสริมการศึกษาอย่างเสรีและมีเป้าหมายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้เพื่อให้การศึกษาเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต และในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศ มหาวิทยาลัยมีธรรมเนียมในการส่งเสริมประชาธิปไตยและสันติภาพให้แก่คาบสมุทรเกาหลี นอกจากนี้เป้าหมายของมหาวิทยาลัยในศตวรรษที่ ๒๑ คือ การสร้างชุมชนแห่งปัญญาที่ซึ่งนักศึกษาและนักวิชาการจะสามารถสร้างอนาคตร่วมกันได้

ประวัติมหาวิทยาลัย

จุดเริ่มต้นของมหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล สามารถย้อนหลังไปตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ ๑๙ ซึ่งสมเด็จพระจักรพรรดิ Gojong ได้ดำริให้มีการจัดตั้งสถาบันการศึกษาสมัยใหม่ โดยในปี ค.ศ. ๑๘๙๕ สมเด็จพระจักรพรรดิได้มีพระราชโองการลำดับที่ ๔๙ และจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมทางกฎหมาย ซึ่งเปรียบได้กับสถาบันการศึกษาสมัยใหม่แห่งแรกของประเทศ ต่อมาในปีเดียวกันได้มีการจัดตั้ง

The Seoul (Hanseong) Normal School ซึ่งถือเป็นสถาบันฝึกหัดครูแห่งแรก ซึ่งภายหลังโรงเรียนดังกล่าวได้กลายเป็น วิทยาลัยศึกษาศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล (The SNU College of Education)

ในช่วงแรกของการก่อตั้ง มหาวิทยาลัยต้องเผชิญกับช่วงเวลาแห่งความอพลหาม่าน กล่าวคือ ภายหลังจากได้รับเอกราชจากญี่ปุ่นในปี ค.ศ. ๑๙๔๕ สมาชิกคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการวางแผนการศึกษา (National Committee on Educational Planning) เสนอให้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งชาติ และจากการสนับสนุนจากบุคลากรของสำนักการศึกษาของรัฐบาลทหารแห่งสหรัฐอเมริกาในเกาหลี (Department of Education of the United States Army Military Government in Korea) ข้อเสนอในการจัดตั้ง “มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล” ได้มีการประกาศอย่างเป็นทางการในวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๖ และได้มีการรับรองตามกฎหมายอย่างเป็นทางการให้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งชาติในวันที่ ๒๒ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๖ โดยในขณะนั้นมีการเรียนการสอนในหลายสาขาวิชา ประกอบด้วย ๙ วิทยาลัย (Colleges) และ ๑ บัณฑิตวิทยาลัย (Graduate school) โดย ๙ วิทยาลัยดังกล่าว ได้แก่ ศิลปศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ นิติศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ แพทยศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ และทันตแพทยศาสตร์

การเรียนการสอนในปัจจุบัน

ปัจจุบัน (ข้อมูล ณ เดือนเมษายน ค.ศ. ๒๐๑๗) มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซลมีวิทยาเขตหลักตั้งอยู่ที่กรุงโซล โดยจัดการเรียนการสอนในหลากหลายสาขาวิชา ประกอบด้วย

(๑) ๑๕ วิทยาลัย (Colleges) (๘๒ สาขาวิชาในระดับปริญญาตรี) ได้แก่ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ บริหารธุรกิจศึกษาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ นิเวศวิทยา การศึกษาอิสระ แพทยศาสตร์ ดूरियाคศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ เกษษศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์

(๒) ๑ บัณฑิตวิทยาลัย (๙๙ โปรแกรมวิชา) แบ่งเป็น ระดับปริญญาโท ๗๒ สาขาวิชา และ ๓๐ โปรแกรมวิชา และระดับปริญญาเอก ๗๔ สาขาวิชา และ ๓๐ โปรแกรมวิชา

(๓) ๑๐ วิทยาลัยวิชาชีพ (Professional Graduate Schools) ได้แก่ บริหารธุรกิจ สิ่งแวดล้อมศึกษา สหศาสตร์และเทคโนโลยี ทันตแพทยศาสตร์ วิศวกรรมปฏิบัติ เทคโนโลยีการเกษตรนานาชาติ การระหว่างประเทศ นิติศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และสาธารณสุขศาสตร์

ในส่วนของคณาจารย์ทั้งหมด มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ ๕,๓๑๕ คน มีนักศึกษา ๒๘,๓๗๘ คน แบ่งเป็นระดับปริญญาตรี ๑๖,๔๕๑ คน ปริญญาโท ๘,๑๒๐ คน และปริญญาเอก ๙,๘๐๗ คน นักศึกษาแลกเปลี่ยน ๖๙๙ คน แบ่งเป็นระดับปริญญาตรี ๕๒๓ คน ระดับปริญญาโท ๑๖๙ คน และปริญญาเอก ๗ คน

งบประมาณและการสร้างความร่วมมือ

รายได้ของมหาวิทยาลัย แบ่งออกเป็น รายได้จากงบประมาณ ๘๐๓,๑๑๙ ล้านบาท และจากเงินบริจาค ๑๘๕,๙๑๒ ล้านบาท

ในส่วนของความร่วมมือกับต่างประเทศ มหาวิทยาลัยแห่งชาติได้ลงนาม ในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ แบ่งเป็น ความร่วมมือทั่วไป (General Agreement) และความร่วมมือเพื่อแลกเปลี่ยนนักศึกษา (Student Exchange Agreement) ทั้งในระดับมหาวิทยาลัย (๒๘๙ มหาวิทยาลัย ใน ๕๘ ประเทศ) วิทยาลัย (๖๘๔ วิทยาลัยใน ๖๐ ประเทศ) และสถาบันวิจัย (๒๑๗ สถาบันใน ๓๓ ประเทศ)

อันดับโลก

มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซลได้รับการจัดอันดับจากหลายสถาบัน อาทิ ในปี ๒๐๑๗ QS World University Rankings จัดอันดับมหาวิทยาลัย อยู่ที่อันดับ ๓๖ ของโลก และที่ ๑๑ ของมหาวิทยาลัยในเอเชีย ในขณะที่ปี ๒๐๑๘ Times Higher Education จัดอันดับมหาวิทยาลัยอยู่ที่ ๗๔ ของโลก และที่ ๙ ของเอเชีย

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล

จุดเริ่มต้นของคณะนิติศาสตร์เริ่มต้นจากการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ยุติธรรม Suh Kwangbom เสนอต่อสมเด็จพระจักรพรรดิ Gojong ว่าควรมีการจัดตั้งสถาบันในระดับชาติเพื่อใช้ในการฝึกอบรมข้าราชการตุลาการ ซึ่งต่อมาในเดือนมีนาคม ปี ๑๘๙๕ ได้มีการประกาศใช้กฎหมายสมัยใหม่

ซึ่งรวมถึงกฎหมายว่าด้วยองค์กรศาล (Court Organization) เป็นผลให้มีการจัดตั้ง “สถาบันฝึกอบรมข้าราชการตุลาการ” ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๑๘๙๕ ซึ่งถือว่าเป็นช่วงปลายของราชวงศ์ Yi โดยสถาบันดังกล่าวมีเป้าหมายในการให้การศึกษาเกี่ยวกับศาสตร์สมัยใหม่เกี่ยวกับกฎหมายตะวันตก โดยมีเป้าหมายเพื่อนำมาปรับใช้กับกฎหมายดั้งเดิมของเกาหลี

สำหรับหลักสูตรของสถาบันฯ ในช่วงเวลาดังกล่าว ประกอบด้วย พื้นฐานทางนิติศาสตร์ กฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและอาญา และกระบวนการพิจารณาคดี จากนั้นได้มีการเพิ่มเติมรายวิชาใหม่ อาทิ กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายการค้า และกฎหมายของต่างประเทศ สำหรับผู้เข้ารับการศึกษจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติที่มีอายุระหว่าง ๒๐ - ๓๕ ปี และผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาตรีทางกฎหมาย (Bachelor of Law)

หลังจากนั้น “สถาบันฝึกอบรมข้าราชการตุลาการ” ก็ได้มีการพัฒนาตามลำดับ สรุปลงได้ดังนี้

ปี ๑๙๐๘ สถาบันฯ ปรับโครงสร้างใหม่

ปี ๑๙๑๑ สถาบันฯ เปลี่ยนชื่อใหม่ เป็น Kyung Sung Professional School ภายหลังการผนวกรวมระหว่างประเทศญี่ปุ่น-เกาหลี (Japan-Korea Annexation)

ปี ๑๙๒๓ Kyungsung Professional School เปลี่ยนชื่อเป็น Kyungsung Professional School of Law

ปี ๑๙๒๖ จัดตั้ง Kyungsung Imperial University School of Law

ปี ๑๙๔๗ ควบรวม Kyungsung Imperial University School of Law และ Kyungsung Professional School of Law เพื่อจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล

ปี ๑๙๔๙ จัดตั้งสาขาวิชากฎหมายอาญา สำหรับการเรียนการสอน กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยา ผ่านการใช้ศาลจำลอง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

ปี ๑๙๕๐ คณาจารย์ของคณะถูกจับกุมเนื่องจากสงครามเกาหลี และคณะฯ ได้ย้ายที่ตั้งไปที่เมืองปูซาน

ปี ๑๙๕๒ มีการจัดตั้งหลักสูตรการศึกษาทางไกล (Smith-Mundt Program) สำหรับคณาจารย์ เพื่อศึกษาแนวทางในการกำหนดหลักสูตรกฎหมายสาย Anglo-American

ปี ๑๙๕๓ คณะฯ ย้ายกลับมาที่กรุงโซล และมีการจัดตั้งสาขาวิชา กฎหมายมหาชน

ปี ๑๙๕๔ จัดตั้งสาขาวิชากฎหมายระหว่างประเทศ สำหรับศึกษา ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทางกฎหมายระหว่างประเทศ ผ่านการสัมมนาและ ศาลจำลอง

ปี ๑๙๕๗ จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าคณะนิติศาสตร์ SNU

ปี ๑๙๖๑ จัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยสำหรับการเรียนการสอนให้กับบุคลากร ในองค์กรศาล ต่อมาวิทยาลัยดังกล่าวได้ถูกยุบและเปลี่ยนไปเป็นสถาบันวิจัย และฝึกอบรมของศาลยุติธรรมในปี ค.ศ. ๑๙๗๐

ปี ๑๙๖๓ จัดตั้งสาขากฎหมายเอกชน สำหรับการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาซีพกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ผ่านศาลจำลองและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

ปี ๑๙๗๕ คณะนิติศาสตร์ย้ายไปที่วิทยาเขต Gwanak และถูกควบรวมเข้ากับภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์

ปี ๑๙๘๑ คณะฯ เปิดรับนักศึกษาเพิ่มจาก ๑๖๐ คน เป็น ๓๔๘ คน ในสองสาขาวิชา คือ สาขาวิชากฎหมายเอกชน และสาขาวิชากฎหมายมหาชน

ปี ๑๙๘๒ จัดตั้งสาขาวิชากฎหมายและสังคม เพื่อศึกษากฎหมายและสังคมศาสตร์ รวมถึงปรัชญา

ปี ๑๙๘๓ คณะฯ ย้ายไปยังอาคารแห่งใหม่ (อาคารที่ ๑๕) เพื่อรองรับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น

ปี ๑๙๘๔ จัดตั้งสาขาวิชาประวัติศาสตร์กฎหมายศึกษา

ปี ๑๙๘๕ จัดตั้งสาขาวิชากฎหมายและเศรษฐกิจศึกษา

ปี ๑๙๘๗ จัดตั้งสาขาวิชาประชาธิปไตยและกฎหมายศึกษา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประชาธิปไตยและกฎหมายในสังคมปัจจุบัน

ปี ๑๙๘๘ จัดตั้งสาขาวิชากฎหมายแรงงาน เพื่อศึกษาประเด็นสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายแรงงานผ่านการสัมมนาและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

ปี ๑๙๙๓ เปิดทำการอาคารสถาบันวิจัยทางกฎหมาย (อาคารที่ ๑๗)

ปี ๑๙๙๕ ครบรอบ ๑๐๐ ปี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล

ปี ๒๐๐๒ มีการนำระบบออนไลน์มาใช้ระหว่างคณะฯ กับสมาคมศิษย์เก่า

ปี ๒๐๐๔ นักวิชาการต่างชาติได้รับเชิญให้มาเป็นอาจารย์ที่คณะนิติศาสตร์เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนกฎหมายของต่างประเทศ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล ไม่ได้มีเป้าหมายเพียงแต่จัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านกฎหมายให้แก่ นักกฎหมายเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการฝึกอบรมให้เกิดการเป็นผู้นำ ผู้ซึ่งจะมีคุณูปการต่อประเทศในทุกภาคส่วนทั้งทางด้านกฎหมาย การบริหาร การเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการส่งเสริมหลักนิติธรรม และประชาธิปไตยในประเทศ และเพื่อให้เป้าหมายดังกล่าวประสบความสำเร็จ คณะนิติศาสตร์ได้จัดให้มีการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่หลากหลายและมีความเป็นสหวิทยาการที่ผสมผสานกันระหว่างมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

การเรียนการสอนในคณะนิติศาสตร์

ปัจจุบัน (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน ค.ศ. ๒๐๑๘) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล มีการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย

- คณาจารย์ จำนวน ๕๕ คน แบ่งเป็น ศาสตราจารย์ ๔๔ คน รองศาสตราจารย์ ๗ คน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ๔ คน และเจ้าหน้าที่ประจำคณะ จำนวน ๒๐ คน

- นักศึกษา แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ Graduate Program จำนวน ๗๕๐ คน แบ่งเป็น ระดับปริญญาโท ๓๖๑ คน และปริญญาเอก (Ph.D.) ๓๘๙ คน และนักศึกษา Law School Program จำนวน ๕๕๕ คน แบ่งเป็น J.D. (Doctor of Jurisprudence) จำนวน ๕๐๕ คน และ S.J.D. (Doctor of Judicial Science) จำนวน ๕๐ คน

สำหรับหลักสูตรการศึกษาของคณะฯ แบ่งออกเป็นหลายสาขาวิชาเอก อาทิ หลักพื้นฐานทางกฎหมาย (Basic Law Major) กฎหมายรัฐธรรมนูญ (Constitutional Law Major) กฎหมายแพ่ง (Civil Law Major) กฎหมาย

พาณิชย์ (Commercial Law Major) กฎหมายอาญา (Criminal Law Major) กฎหมายปกครอง (Administrative Law Major) กฎหมายระหว่างประเทศ (International Law Major) กฎหมายสังคม (Social Law Major) และกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Law Major)

สำหรับสาขาวิชาเอกทางด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญ มีรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา (Graduate Program) อาทิ

- **ทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ** โดยมีสังเขปสาระเกี่ยวกับการวิเคราะห์รัฐธรรมนูญ หลักพื้นฐานทางรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญกับนโยบายสาธารณะ แนวคิดทางกฎหมายว่าด้วยรัฐธรรมนูญ และรัฐธรรมนูญของเกาหลีและต่างประเทศ

- **ทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐาน** โดยมีสังเขปสาระเกี่ยวกับหลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิ การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐาน หลักสิทธิมนุษยชน สิทธิขั้นพื้นฐานและหน้าที่ตามกฎหมาย

- **รัฐธรรมนูญเปรียบเทียบ** โดยมีสังเขปสาระเกี่ยวกับ หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญเปรียบเทียบ ประวัติศาสตร์รัฐธรรมนูญเปรียบเทียบ และรัฐธรรมนูญของประเทศต่างๆ

- **รัฐธรรมนูญพิสดาร** โดยมีสังเขปสาระเกี่ยวกับ รากฐานของรัฐธรรมนูญ การวิจัยเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค การเมืองและสิทธิทางสังคม

- **ทฤษฎีพื้นฐานว่าด้วยรัฐ** โดยมีสังเขปสาระเกี่ยวกับ ทฤษฎีว่าด้วยรัฐ ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ รัฐธรรมนูญนิยม หลักประชาธิปไตย หลักการแบ่งแยกอำนาจ

- กระบวนการยุติธรรม โดยมีสังเขปสาระเกี่ยวกับ ระบบศาล ระบบ
อัยการ เขตอำนาจศาลเปรียบเทียบ ระบบศาลของเกาหลี ระบบศาล
ของต่างประเทศ

นอกจากนี้ยังมีรายวิชาอื่นที่น่าสนใจ อาทิ ระบบการปกครอง ระบบ
การเลือกตั้ง ระบบรัฐสภา กฎหมายสื่อและสารสนเทศ และนโยบาย
ทางกฎหมาย เป็นต้น

ผลการศึกษาดูงาน ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล
(Seoul National University) และการบรรยายพิเศษ หัวข้อ
“Legal Education in the Era of Law School System of Korea”
โดย Professor Dr.Jong-ik CHON
วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑

Professor Dr. Jong-ik CHON : ปัจจุบันดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ทางด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญ ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล (Seoul National University) โดยมีประสบการณ์ในการสอนประมาณ ๑๐ ปี และเคยปฏิบัติงานด้านการวิจัยที่ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี ประมาณ ๑๐ ปี เช่นกัน

สำหรับการเรียนการสอนวิชากฎหมายในสาธารณรัฐเกาหลี มีการเปลี่ยนแปลงในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยในปี ค.ศ. ๒๐๐๗ ได้มีการประกาศใช้ “รัฐบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารจัดการคณะนิติศาสตร์” (Act on the Establishment and Management of Professional Law School หรือ The Law School Act) ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีสาระสำคัญ คือ การกำหนดให้นำระบบ “Law school” มาใช้ในปี ค.ศ. ๒๐๐๘ และห้ามมิให้มหาวิทยาลัยจัดการเรียนการสอนสาขาวิชากฎหมายในระดับปริญญาตรี นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ยกเลิกการทดสอบความรู้ทางวิชาชีพกฎหมายระดับชาติ (The National Judicial Examination) ในปี ค.ศ. ๒๐๑๗

สำหรับระบบการเรียนการสอนวิชากฎหมายก่อนที่จะมีการนำระบบ Law School มาใช้บังคับนั้น กำหนดให้ ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพทางด้านกฎหมายโดยเฉพาะผู้พิพากษา อัยการ และทนายความ จะต้องเป็นผู้ที่สอบผ่านการทดสอบความรู้ทางวิชาชีพกฎหมายระดับชาติ และผ่านการอบรมที่สถาบันวิจัยและฝึกอบรมของสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นระยะเวลา ๒ ปี

ในส่วนของการเรียนการสอนในคณะนิติศาสตร์แบบเดิม (College of Law) สามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ เป็นสาขาวิชาหนึ่งทางศิลปศาสตร์ (Liberal Arts) และเป็นสาขาวิชาเอกของระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนในแบบ College of Law ไม่มีความสัมพันธ์กับการทดสอบความรู้ทางวิชาชีพกฎหมาย แต่เนื่องจากนักศึกษากฎหมายส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเข้ารับการทดสอบความรู้ทางวิชาชีพกฎหมายระดับชาติ จึงทำให้ส่งผลต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนในคณะนิติศาสตร์เป็นอย่างมาก ตัวอย่างเช่น นักศึกษาที่ต้องการจะเข้ารับการทดสอบก็มักจะลงทะเบียนเรียนเฉพาะรายวิชาที่กำหนดไว้ในการทดสอบระดับชาติและไม่ค่อยให้ความสนใจกับการเรียนวิชาพื้นฐานทางกฎหมาย เช่น ประวัติศาสตร์กฎหมาย กระบวนพิจารณาคดี กฎหมายระหว่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ นักวิชาการทางด้านกฎหมายส่วนมากก็จะให้ความสำคัญกับการผลิตตำราเพื่อใช้เป็นเอกสารสำหรับการเตรียมตัวสอบเท่านั้น

การที่นักศึกษาวิชากฎหมายให้ความสำคัญกับการเรียนเพื่อสอบวัดระดับความรู้วิชาชีพกลายเป็นปัญหาหนึ่งในระบบการเรียนการสอนกฎหมายของสาธารณรัฐเกาหลี นำมาซึ่งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในหน่วยงานของรัฐและสถาบันการศึกษา โดยเป้าหมายของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นก็เพื่อหาวิธีในการผสมผสานกันระหว่างการเรียนการสอนวิชากฎหมายกับการทดสอบทางวิชาชีพ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นแนวคิดในการนำเอาระบบ Law School มาใช้ ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๙๕ ประธานาธิบดี Kin Young-sam ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ซึ่งได้มีมติร่วมกับศาลฎีกาในการเพิ่มจำนวนนักกฎหมายและทนายความ ส่งผลให้จำนวนผู้ที่สอบผ่าน

การทดสอบความรู้ทางวิชาชีพกฎหมายระดับชาติมีเพิ่มขึ้นทุกปี กล่าวคือ ปี ค.ศ. ๑๙๘๑ จำนวน ๓๐๐ คน ปี ค.ศ. ๑๙๙๖ จำนวน ๕๐๐ คน และปี ค.ศ. ๒๐๐๑ จำนวน ๑,๐๐๐ คน อย่างไรก็ตามก็ดี คณะกรรมการฯ ดังกล่าวยังไม่ได้มีมติที่จะปฏิรูประบบการเรียนการสอนวิชากฎหมายแต่อย่างใด แต่ได้มีการเสนอรูปแบบการเรียนการสอนเป็น ๒ แนวทาง คือ แนวทางแรกเป็นการเรียน ๒ ปี ในสาขาวิชาศิลปศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ และเรียนอีก ๓ หรือปี ๔ ในสาขาวิชากฎหมายของคณะนิติศาสตร์ (College of Law) และอีกแนวทางหนึ่งคือ การเรียนในระดับปริญญาตรี ๔ ปี และเรียนอีก ๒ หรือ ๓ ปี ในสาขาวิชากฎหมายของ Law School

ต่อมาประธานาธิบดี Kim Dae-jung ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการปฏิรูปการเรียนการสอนกฎหมายและการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม (Commission on Legal Education Reform and Judicial Reform) โดยได้มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ารับการทดสอบความรู้ทางวิชาชีพกฎหมายระดับชาติว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีหน่วยกิตในวิชากฎหมายของมหาวิทยาลัย และยังกำหนดให้ผู้ที่เข้ารับการทดสอบความรู้สามารถเข้าสอบได้เพียงแค่ ๔ ครั้งเท่านั้น จากนั้นในสมัยประธานาธิบดี Roh Moo-hyun ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ในปี ค.ศ. ๒๐๐๓ และได้ผ่านกฎหมายว่าด้วยคณะนิติศาสตร์ (Law School Act) ซึ่งรัฐบาลได้มีการประเมินและให้อนุญาตจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ที่เป็น Law School จำนวน ๒๕ แห่ง ทั่วประเทศอย่างไรก็ดีได้มีการจำกัดจำนวนของนักศึกษาที่จะเข้ารับการศึกษาใน Law School ไว้ที่จำนวน ๒,๐๐๐ คน ต่อปีเท่านั้น

หากเปรียบเทียบการเรียนการสอนในวิชากฎหมายระหว่างระบบเดิมและระบบใหม่อย่างคร่าวๆ จะเห็นว่า ระบบเก่าที่เป็นการเรียนการสอนแบบ College of Law นั้นเป็นการเรียนการสอนที่เน้นเพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้ารับการทดสอบความรู้ทางวิชาชีพกฎหมายระดับชาติเท่านั้น ในขณะที่การเรียนการสอนในรูปแบบ Law School จะเน้นการศึกษาวินิจฉัยกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นวิชาชีพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป้าหมายของการเรียนการสอนวิชากฎหมายเปลี่ยนจากการเรียนเพื่อ “สอบ” เป็นเพื่อ “การศึกษา” (From test to education) และสำหรับเป้าหมายของการเรียนใน Law School นั้นคือ การเพิ่มจำนวนนักวิชาชีพกฎหมายให้มากขึ้น และกำหนดระยะเวลาในการเรียนไว้ที่ ๓ ปี

สำหรับคุณสมบัติของนักศึกษาที่จะเข้าศึกษาใน Law School จะต้องเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา (โดยไม่จำเป็นต้องจบสาขาวิชากฎหมายแต่อย่างใด) อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่เข้ารับการศึกษานี้ ใน Law School ภายหลังจากที่มีการเปลี่ยนระบบการเรียนการสอนพบว่าสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ นักศึกษาที่มาจากสายวิชาชีพ (หรือที่มีงานทำแล้ว) มาเข้ารับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และนักศึกษาที่มาจากระบบ College of Law แบบเก่า นอกจากนี้ ในการเรียนการสอนแบบ Law School ที่มักประกอบด้วยนักศึกษาที่มีพื้นฐานทางกฎหมายและไม่มีพื้นฐานทางกฎหมาย พบว่า นักศึกษามักประสบปัญหาการเรียนในปีการศึกษาแรก กล่าวคือ การทดสอบในรายวิชาพื้นฐาน เช่น กฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา หรือกฎหมายรัฐธรรมนูญ มักพบว่า นักศึกษาที่มีพื้นฐานทางกฎหมายจะสอบผ่านในรายวิชาดังกล่าวมากกว่า นั้นจึงทำให้นักศึกษาส่วนมากมักเลือกลงเรียนในรายวิชาทั่วไปมากกว่าเฉพาะทาง

สำหรับการเรียนการสอนของ Law School ซึ่งกำหนดไว้ ๓ ปี จะต้องประกอบด้วยความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยในปีแรกจะเป็นการเรียนโดยเน้นการบรรยาย (Lecture type) ในวิชาบังคับเกี่ยวกับพื้นฐานทางกฎหมาย เช่น กฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นต้น สำหรับปีที่สองจะเป็นการเรียนโดยเน้นทั้งการบรรยายและการสัมมนาในวิชาเลือก (Elective subjects) ซึ่งเป็นวิชากฎหมายเฉพาะทาง และปีสุดท้ายจะเป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย นอกจากนี้ในการเรียนการสอนยังเน้นการศึกษาแบบปรัชญาวิธี โดยมีทั้งการอ่านกรณีศึกษา การสัมมนาแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน และการตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบร่วมกันในชั้นเรียน

สำหรับการทดสอบความรู้ทางวิชาชีพกฎหมายได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทดสอบใหม่เนื่องจากการทดสอบในรูปแบบเก่าได้ถูกยกเลิกไปแล้วเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๑๗ โดยการทดสอบรูปแบบใหม่ (The New National Bar Examination) ได้จัดให้มีการสอบทุกปีภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงยุติธรรม โดยการสอบจะประกอบด้วย ปรนัยแบบหลายตัวเลือก (Multiple Choice) และการเขียนเอกสารทางกฎหมาย (Writing Legal Document) นอกจากนี้ยังมีการกำหนดให้สามารถเข้ารับการทดสอบได้เพียง ๕ ครั้งเท่านั้น ซึ่งตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๑๒ พบว่า จำนวนผู้สมัครเข้ารับการทดสอบเพิ่มขึ้นปีละประมาณ ๕๐๐ คน และมีผู้สอบผ่านเฉลี่ยปีละประมาณ ๑,๕๐๐ คน ขณะที่จำนวนผู้สอบผ่านก็ลดลงทุกปีเช่นกัน ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับการที่มีผู้สอบผ่านการทดสอบวิชาชีพจำนวนน้อยนี้ก็เป็นปัญหาเดียวกันกับเมื่อครั้งที่ยังจัดการเรียนการสอนแบบ College of Law

อย่างไรก็ดี แม้จะมีการเปลี่ยนระบบการเรียนการสอนในสาขาวิชา กฎหมายมาเป็นแบบ Law School แล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีข้อวิพากษ์วิจารณ์ เกี่ยวกับการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่เช่นกัน โดยเฉพาะในมุมมอง ของคณาจารย์และนักศึกษาที่ต้องการรักษาระบบการเรียนแบบเก่า กล่าวคือ หากเปรียบเทียบกับการเรียนการสอนแบบเดิม (แบบ College of Law) และการทดสอบความรู้วิชาชีพทางกฎหมายแบบเก่า จะเห็นว่า ไม่มีการ กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ารับการทดสอบและต้นทุนที่ใช้ในการศึกษา แบบเก่าก็น้อยกว่าเมื่อเทียบกับการศึกษาในแบบ Law School ดังนั้น จึงมีข้อเสนอให้การเรียนการสอนหลายประการ อาทิ เสนอให้ผสมผสานกัน ระหว่างระบบเก่าและระบบใหม่ เสนอให้มีการเปิดการเรียนการสอนในระดับ ปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยที่มี Law School และยกเลิก College of Law เสนอให้ผู้ที่จะเข้ารับการศึกษากฎหมายไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติ และเสนอ ให้มีการเรียนการสอนวิชากฎหมายสำหรับวิชาชีพอื่นๆ เช่น กฎหมายการค้า สำหรับนักธุรกิจ กฎหมายสิทธิบัตรสำหรับวิศวกร กฎหมายการแพทย์สำหรับ แพทย์ นอกจากนี้ยังมีการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาข้อวิพากษ์วิจารณ์ ดังกล่าว เช่น เสนอให้มีการจัดตั้งคณะใหม่ เช่น คณะนโยบายสาธารณะ หรือ การเปิดสาขาวิชาสหวิทยาการ เป็นต้น

ประเด็นสนทนา

ดร.ปัญญา อุดชาชน ตูลาการ
ศาสตราจารย์ธรรมนุญ : คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล ได้มีการ
ดำเนินโครงการที่เป็นการรับผิดชอบ
ต่อสังคม (Social Responsibility)
บ้างหรือไม่

Professor Dr. Jong-ik CHON : หลังจากที่มีมหาวิทยาลัยได้นำ
เอาระบบ Law School มาใช้ นักศึกษาส่วนใหญ่ของคณะก็จะเป็นผู้ที่มีวิชาชีพ
ทางด้านกฎหมายเสียเป็นส่วนใหญ่ คณะจึงสามารถจัดโครงการในลักษณะ
ของการให้ความรู้ทางกฎหมายกับประชาชนทั่วไปได้ เช่น การจัดโครงการ
อบรมกฎหมายทางธุรกิจ ซึ่งก็จะมีผู้บริหารของบริษัทต่างๆ เข้ามาแลกเปลี่ยน
ความรู้กับทางคณะ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังมีการจัดโครงการให้บริการ
ทางวิชาการแก่สังคม เช่น การส่งนักศึกษาออกไปให้ความรู้กับประชาชน
หรือส่งไปฝึกงานในหน่วยงานของรัฐ การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานศาล
อย่างไรก็ดีภายหลังพบว่า นักศึกษามีความต้องการที่จะเข้าทำงานในบริษัท
ที่ปรึกษากฎหมาย (Law firms) ซึ่งอาจไม่ตรงกับความต้องการ
ของมหาวิทยาลัยที่มุ่งผลิตบัณฑิตเพื่อให้บริการสังคมมากกว่า

ดร.ปัญญา อุดชาชน ตูลาการศาสตราจารย์ธรรมนุญ : เนื่องจากการจัดการ
เรียนการสอนได้มีการนำหลักปรัชญาวิธี (Socratic Method) มาใช้ กรณี
ที่ศาสตราจารย์ธรรมนุญมีคำวินิจฉัยที่มีความสำคัญ เช่น การวินิจฉัยถอดถอน

ประธานาธิบดีปาร์ค กึน ฮย็ย คณะได้มีการนำเอาคำวินิจฉัยดังกล่าวมาใช้ในการเรียนการสอนหรือไม่

Professor Dr.Jong-ik CHON : ในการเรียนการสอนได้นำเอาคำวินิจฉัย/คำพิพากษาของศาลมาใช้เป็นกรณีศึกษาด้วย ซึ่งในฐานะผู้สอนก็จะมี การนำเอาคดีต่างๆ ที่มีความสำคัญมาเป็นประเด็นในการอภิปรายในห้องเรียน นอกจากนี้ นักศึกษา ยังสามารถสืบค้นคำวินิจฉัย/คำพิพากษาที่สำคัญหรือที่สนใจเพื่อนำมาใช้ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือสอบถามในห้องเรียนได้ด้วย

นายวรวิทย์ กังศศิเทียม ตลาการศาลรัฐธรรมนูญ : คณะได้มีการสนับสนุนบุคลากรทางด้านวิชาการให้กับศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีหรือไม่

Professor Dr.Jong-ik CHON : ที่ผ่านมามีตลาการศาลรัฐธรรมนูญเคยเป็นหรือมาเป็นอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ อย่างไรก็ตาม คณะกับศาลรัฐธรรมนูญก็มีการทำงานร่วมกันบ้างแต่ก็ไม่ได้มีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างเป็นทางการ นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้ลงนามบันทึกความเข้าใจร่วมกันกับมหาวิทยาลัย (MOU) ทำให้คณะกับศาลรัฐธรรมนูญได้มีการทำงานวิจัยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอยู่บ้าง

ภายหลังเสร็จสิ้นการศึกษาดูงาน ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล คณะทำงานด้านวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องได้สรุปผลการสัมมนา และเตรียมจัดทำข้อมูลประกอบการศึกษาดูงานสถานที่อื่นต่อไป

60th Anniversary of
Thailand - Republic of Korea Diplomatic Relations

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล
(Royal Thai Embassy, Seoul)

ทำเนียบข้าราชการ

๑. นายสิงห์ทอง ลาภพิเศษพันธุ์	เอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล
๒. นายสุเมธ จุลชาติ	อัครราชทูตที่ปรึกษา
๓. นายณัฐ ธรรมานุรักษ์	เลขานุการเอก
๔. นางอรุณศรี ถิรตั้งเสถียร เจริญ	เลขานุการเอก
๕. นางสาวณัฐร ปฎิมาประกร	เลขานุการเอก
๖. นายศุภณัฐ จันทร์อำ	เลขานุการโท
๗. นางรังษิยา นนทแก้ว	เลขานุการโท
๘. นางสาวนฤมล สิงห์เดช	เลขานุการโท

ผู้ช่วยทูตฝ่ายพาณิชย์

๑. นางสาววิลาสินี โนนศรีชัย	ผู้ช่วยทูตฝ่ายพาณิชย์
๒. นายวุฒิชัย โทณะวณิก	ผู้ช่วย ผู้ช่วยทูตฝ่ายพาณิชย์

ผู้ช่วยทูตทหารบก

๑. พ.อ.อนุวัตร เหลืองวิลัย	ผู้ช่วยทูตทหารบก
๒. จ.ส.ต.กนกเพชร พิลาล้ำ	เจ้าหน้าที่ด้านบริหารและเทคนิค
๓. พ.ต.นันทสิทธิ์ คล้ายสีเงิน	Liaison Officer

ผู้ช่วยทูตทหารอากาศ

๑. น.อ.จักร สุวรรณทัต	ผู้ช่วยทูตทหารอากาศ
๒. พ.อ.อ.ณัฐวัฒน์ อัจปรุ	เจ้าหน้าที่ด้านบริหารและเทคนิค

ผู้ช่วยทูตฝ่ายแรงงาน

๑. น.ส.พินยดา แจ่มจันทร์ศรี	ผู้ช่วยทูตฝ่ายแรงงาน
๒. นายณัฐพล หาจันดา	ผู้ช่วย ผู้ช่วยทูตฝ่ายแรงงาน

ผู้ช่วยทูตฝ่ายการลงทุน

นางสาววรรณนิภา พิภพไชยาสิทธิ์	ผู้ช่วยทูตฝ่ายการลงทุน

สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยประจำกรุงโซล

๑. นางสิริเกศอนงค์ ไตรรัตน์ทรงพล	ผู้อำนวยการ
๒. นายจิรวัดณ์ เลียงคำ	รองผู้อำนวยการ

**การเยี่ยมชมวาระนายสิงห์ทอง ลาภพิเศษพันธุ์
เอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล ณ ทำเนียบเอกอัครราชทูต
และรับฟังการบรรยายสรุปเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของสาธารณรัฐเกาหลี
โดย นางอุราสี ธิรตั้งเสถียร เจิง เลขานุการเอก
วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑**

คณะผู้ศึกษาดูงานได้เข้าเยี่ยมชมวาระ นายสิงห์ทอง ลาภพิเศษพันธุ์ เอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล และรับฟังการบรรยายพิเศษเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของสาธารณรัฐเกาหลี ณ ทำเนียบเอกอัครราชทูต โดยในการบรรยายสรุปดังกล่าว นางอุราสี ธิรตั้งเสถียร เจิง เลขานุการเอก ได้ให้ข้อมูลพื้นฐานในภาพรวมเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ระบบเศรษฐกิจ สภาพสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐเกาหลี โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถือเป็นปีเฉลิมฉลองครบรอบ ๖๐ ปี แห่งความสัมพันธ์ไทย - เกาหลี

จากนั้น **ดร.ปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ** ได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบาย “Sunshine policy” ของรัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีว่ามีความคืบหน้าประการใด ซึ่งท่านเอกอัครราชทูตได้อธิบายถึงนโยบายดังกล่าวโดยสังเขปว่า เป็นนโยบายที่เริ่มขึ้นตั้งแต่สมัยประธานาธิบดี คิม แด จุง ซึ่งได้เริ่มหารือร่วมกับประเทศเกาหลีเหนือเกี่ยวกับการควบรวมชาติเกาหลี แต่่นโยบายดังกล่าวไม่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพราะมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล รวมถึงอิทธิพลของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาที่มีต่อเกาหลีใต้ จึงส่งผลให้การเจรจาภายใต้กรอบนโยบายดังกล่าวไม่คืบหน้าเท่าที่ควร

อย่างไรก็ดี รัฐบาลปัจจุบันของประธานาธิบดี มุน แจ อิน ได้ดำเนินการนโยบายในลักษณะเดียวกันอีกครั้งเพียงแต่ไม่ได้ใช้ชื่อนโยบายว่า Sunshine Policy แต่นโยบายดังกล่าวก็อาจประสบกับมุมมองที่ไม่เห็นด้วยของคนเกาหลีรุ่นใหม่ที่มีมองว่าการรวมชาติของเกาหลีเหนือ - ใต้ จะนำมาซึ่งปัญหาในหลายๆ ด้าน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ตัวอย่างเช่น เกาหลีใต้จะต้องแบกรับภาระที่จะเกิดขึ้นจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของคนเกาหลีเหนือมายังเกาหลีใต้

นอกจากนี้ คณะฯ ยังได้หารือแนวทางเกี่ยวกับการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรว่าสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล ได้มีการเตรียมการรองรับการเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้นในเร็ววันนี้หรือไม่อย่างไร ซึ่งได้รับคำตอบว่า

เป็นหน้าที่ของสถานเอกอัครราชทูตที่จะต้องดำเนินการจัดการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร ซึ่งที่ผ่านมามีแนวทางการดำเนินการอยู่ ๓ แนวทาง คือ (๑) เปิดคูหาเลือกตั้งที่สถานเอกอัครราชทูต เพื่อให้คนไทยที่พำนักอยู่ในเกาหลีใต้เดินทางมาเลือกตั้งที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล หรือ (๒) จัดหน่วยเคลื่อนที่ (Mobile unit) เพื่อไปจัดการเลือกตั้ง ณ หัวเมืองที่สำคัญในเกาหลีใต้ หรือ (๓) ส่งเอกสารบัตรเลือกตั้งทางไปรษณีย์ แต่ก็จะทำให้มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการค่อนข้างสูงและมีปัญหาในการบริหารจัดการค่อนข้างมาก รวมถึงผลลัพธ์ที่ได้ก็อาจไม่สมกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการอย่างไรก็ดี สถานเอกอัครราชทูตอาจต้องรออนแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรจากคณะกรรมการการเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่ง

คณะฯ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาการเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของแรงงานไทย และการคุ้มครองสิทธิของแรงงานไทย ว่าสถานเอกอัครราชทูตมีแนวทางการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวอย่างไร ซึ่งได้รับการชี้แจงว่า กลุ่มแรงงานไทยที่ลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย คือ แรงงานที่อยู่พำนักในประเทศเกินกว่าระยะเวลา ๙๐ วัน โดยมีเป้าหมายเพื่อมาลักลอบค้าแรงงานในประเทศเกาหลีใต้ โดยกลุ่มแรงงานผิดกฎหมายดังกล่าว

จะมีเครือข่ายในการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มเก่าและกลุ่มใหม่ รวมถึงระหว่างกลุ่มแรงงานไทยกับกลุ่มนายจ้างเกาหลีที่ต้องการแรงงานไทยเพื่อไปทำงานลักษณะ ๓ D คือ งานหนัก (Difficult) งานสกปรก (Dirty) และงานอันตราย (Dangerous)

อย่างไรก็ดี กรณีที่แรงงานผิดกฎหมายดังกล่าวประสบปัญหา เช่น ไม่มีค่ารักษาพยาบาล ถูกทำร้ายร่างกาย ประสบอุบัติเหตุ ก็จะเข้ามาขอความช่วยเหลือจากสถานเอกอัครราชทูต เนื่องจากการเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของแรงงานไทยดังกล่าว ย่อมส่งผลให้แรงงานเหล่านั้นไม่มีสิทธิที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ อย่างที่แรงงานถูกกฎหมายได้รับ ทั้งนี้ความช่วยเหลือที่สถานเอกอัครราชทูตให้แก่แรงงานผิดกฎหมายมีหลายรูปแบบ เช่น เป็นตัวแทนช่วยเหลือในการเจรจากับนายจ้างหรือสถานพยาบาล หรือการสำรองค่าบัตรโดยสารเครื่องบินให้กรณีที่ต้องเดินทางกลับประเทศไทย เป็นต้น

ภายหลังจากเสร็จสิ้นการศึกษาดูงาน ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล คณะทำงานด้านวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้สรุปผลการสัมมนา และเตรียมจัดทำข้อมูลประกอบการศึกษาดูงานสถานที่อื่นต่อไป

มหาวิทยาลัยยอนเซ
(Yonsei University)

ประวัติย่อ

ประวัติของมหาวิทยาลัยยอนเซเริ่มต้นเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๑๘๘๕ จากการเป็นโรงพยาบาลสมัยใหม่แห่งแรกของประเทศ ชื่อ “Gwanghyewon” ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดย นายแพทย์มิชชันนารี Horace N. Allen และ Horace G. Underwood ซึ่งหลังจากการเปิดทำการได้สองสัปดาห์ กษัตริย์ Kojong ได้พระราชทานชื่อให้โรงพยาบาลใหม่เป็น “Chejungwon” จากนั้นได้มีการจัดตั้งวิทยาลัยการแพทย์ ขณะเดียวกันในการจัดการเรียนการสอน วิทยาลัยการแพทย์เป็นที่รู้จักกันในนาม Underwood School, Gyeonsin School, Yonhi College และกลายเป็น “มหาวิทยาลัยยอนฮี” (Yonhi University) นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังเป็นหนึ่งในองค์กรที่ให้การสนับสนุนการเรียกร้องเอกราชและการพัฒนาประเทศเกาหลีสู่ความทันสมัยจากจักรวรรดิญี่ปุ่น นั่นจึงทำให้มหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญในการรับผิดชอบต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศหลังจากสงครามเกาหลี

ในปี ค.ศ. ๑๙๕๗ มหาวิทยาลัยยอนฮี (Yonhi University) และวิทยาลัยการแพทย์ (Severance Medical School) ได้ควบรวมกันกลายเป็น “มหาวิทยาลัยยอนเซ” ซึ่งภายหลังจากการควบรวมกันแล้ว มหาวิทยาลัยยอนเซ ได้ก้าวขึ้นเป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศเกาหลี และมหาวิทยาลัยยังเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาทางการเมือง นอกจากนี้ จิตวิญญาณของความเป็นมหาวิทยาลัยและวัฒนธรรมทางวิชาการได้หยั่งรากลึกกลงในเมือง Wonju โดยมีการเปิดวิทยาเขตของวิทยาลัยการแพทย์ที่เมือง Wonju ในปี ค.ศ. ๑๙๗๘ และได้ขยายวิทยาเขตอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งย้ายที่ตั้งไปยังเมือง Maeji-ri ในปี ค.ศ. ๑๙๘๔

การเปิดวิทยาเขตนานาชาติในเมือง Songdo, Incheon เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๑๐ ถือเป็นก้าวแรกของมหาวิทยาลัยยอนเซในการเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกด้านการศึกษาและการวิจัย และโดยอาศัยการกระจายอำนาจการบริหารและความร่วมมือระหว่างวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยได้ส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยมีกลายเป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงการสร้างประวัติศาสตร์หน้าใหม่ให้กับประเทศ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยยอนเซ (Yonsei College of Law)

นับตั้งแต่มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยยอนเซ เมื่อปี ค.ศ. ๑๘๕๕ ในเวลานั้น มีการบรรยายในวิชาทางกฎหมาย เช่น กฎหมายแพ่งและกฎหมายการค้า โดยนักวิชาการด้านกฎหมายผู้บุกเบิก เช่น Yu Hye Kwang, Ko Byeongguk และ Jung Kwang Hyun ซึ่งการบรรยายวิชากฎหมายถูกจัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงประเทศซึ่งในขณะนั้น อยู่ภายใต้การปกครองของจักรวรรดิญี่ปุ่น จากนั้นในช่วงทศวรรษที่ ๑๙๕๐ ได้มีการเปิดหลักสูตรกฎหมาย เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง

ต่อมาการเรียนการสอนวิชากฎหมายอย่างเป็นทางการที่มหาวิทยาลัย ยอนเซเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๕๐ เป็นผลมาจากการ จัดตั้งแผนกกฎหมายเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๕๐ เพื่อสอนนักศึกษา จำนวน ๕๐ คน ในช่วงการเกิดขึ้นของสงครามเกาหลี ได้ส่งผลต่อการ จัดการเรียนการสอนเนื่องจากคณะต้องอพยพไปยังเมืองปูซานและภายหลัง จากสงครามสิ้นสุดลง ได้ย้ายกลับมาที่กรุงโซลในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๕๓ และจัดการเรียนการสอนตามปกติอีกครั้ง

ช่วงกลางปี ค.ศ. ๑๙๗๐ มหาวิทยาลัยยอนเซได้มีการปรับปรุงโครงสร้าง เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและ โดยในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๘๐ ได้มีการร่างกฎหมายจัดตั้งวิทยาลัยกฎหมาย (College of Law) ขึ้น และได้จัดตั้งวิทยาลัยกฎหมายขึ้นอย่างเป็นทางการ ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๘๒ ที่วิทยาเขต Wonju นอกเหนือจากวิทยาเขตหลัก ที่กรุงโซล

ปัจจุบัน คณะนิติศาสตร์ มีเป้าหมายในการผลิตนักกฎหมาย ที่มีความเชี่ยวชาญและมีความประพฤติที่มีคุณธรรม และเป็นผู้นำในการอุทิศตน เพื่อสนับสนุนระบอบประชาธิปไตยและความยุติธรรม บัณฑิตที่สำเร็จ การศึกษาจากคณะนิติศาสตร์จึงเป็นผู้สร้างคุณูปการต่อวัฒนธรรม ทางกฎหมายของประเทศ

ภายใต้คำขวัญของมหาวิทยาลัยว่า “the Global Yonsei” คณะนิติศาสตร์จึงตื่นตัวในการเข้าร่วมชุมชนทางวิชาการในระดับสากล ทั้งในด้านการวิจัย การเรียนการสอน โดยร่วมกับสถาบันการศึกษาและสถาบันทางกฎหมายในต่างประเทศที่มีชื่อเสียง ทั้งในยุโรป อเมริกา ญี่ปุ่น และจีน และได้มีความพยายามในการจัดตั้ง “the Yonsei Jurisprudence in the World Law” ควบคู่ไปกับการสนับสนุนองค์ความรู้และมุมมองที่สำคัญในการศึกษากฎหมายในระดับสากล ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

สถาบันกฎหมายจีน (The Chinese Law Institute) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๔ ได้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการศึกษากฎหมายของประเทศจีน โดยคณะฯ ได้จัดกิจกรรมความร่วมมือด้านการวิจัยกับสถาบันศึกษากฎหมายที่มีชื่อเสียงของประเทศจีน อาทิ มหาวิทยาลัยปักกิ่ง (Peking University) มหาวิทยาลัยเหรินหมิน (Renmin University) จากนั้นในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ ศูนย์ศึกษากฎหมายอเมริกัน (The Center for American Legal Studies: CALS) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งหน่วยงานของคณะที่ศึกษากฎหมายอเมริกัน ได้จัดให้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางวิชาการกับคณะนิติศาสตร์ในสหรัฐอเมริกา อาทิ Columbia Law School ในนิวยอร์ก เป็นต้น นอกจากนี้ ได้มีการจัดตั้งศูนย์กฎหมายและนวัตกรรม (The Center for Law and Innovation) ในปีเดียวกัน เพื่อเป็นหน่วยงานในการสนับสนุนบทบาทของการใช้กฎหมายเพื่อการพัฒนาสังคมในโลกสมัยใหม่ และนับตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๒ คณะฯ ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับต่างประเทศที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ โครงการทวิปริญญาโททางด้านกฎหมายและโครงการนักศึกษาแลกเปลี่ยนสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยความร่วมมือกับคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย

อเมริกัน (American University) รวมถึงโครงการทวีปรัฐสภาโทที่ร่วมกับ มหาวิทยาลัยวอชิงตัน (Washington University in St. Louis) ในปี ค.ศ. ๒๐๐๗

คณะนิติศาสตร์ มีความพยายามเป็นอย่างยิ่งในการตอบสนองความต้องการของโลกสมัยใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับกระแสโลกาภิวัตน์ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และการศึกษาที่มีสารสนเทศเป็นพื้นฐาน รวมถึงพัฒนาคณะฯ ให้เป็นสถาบันการศึกษากฎหมายชั้นนำ โดยมีความมุ่งหมายที่จะเป็นคณะนิติศาสตร์ที่เป็นที่หนึ่งของประเทศและเป็น ๑ ใน ๑๐ ของคณะนิติศาสตร์ที่ดีที่สุดในเอเชียในทศวรรษหน้า ซึ่งความมุ่งหมายดังกล่าวได้ผลักดันให้คณะฯ มีความพยายามที่จะพัฒนาให้มีคุณสมบัติเหมาะสมทั้งในด้านของทรัพยากรบุคคลและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน ตัวอย่างเช่น มีการสนับสนุนทุนการศึกษาให้นักศึกษา ซึ่งรวมถึงทุนจากสมาคมศิษย์เก่าคณะนิติศาสตร์ โดยในปี ค.ศ. ๒๐๐๗ มีนักศึกษากฎหมายกว่าร้อยละ ๔๐ ที่ได้รับทุนการศึกษาจากคณะฯ

การบรรยายพิเศษและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
ณ มหาวิทยาลัยยอนเซ (Yonsei University)
โดย Professor Dr.Jong-cheol KIM ศาสตราจารย์
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยยอนเซ Dr.Seok-min LEE
นักวิจัยอาวุโสประจำสถาบันวิจัยศาลรัฐธรรมนูญ และ
Dr.Fabian Duessel รองผู้อำนวยการประจำสำนักงานเลขาธิการถาวร
ด้านการวิจัยและพัฒนาแห่งสมาคมศาลรัฐธรรมนูญ
และสถาบันเทียบเท่าแห่งเอเชีย (AACC SRD)

Professor Dr.Jong-cheol KIM : การบรรยายในวันนี้จะแบ่งเป็น
ข้อมูลทั่วไปโดยสังเขปเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยยอนเซ รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐ
เกาหลี และศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี

มหาวิทยาลัยยอนเซเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนก่อตั้งขึ้น เมื่อปี ค.ศ. ๑๘๘๕ ถือเป็นมหาวิทยาลัยคริสเตียนและเป็นมหาวิทยาลัยสมัยใหม่ที่เก่าแก่ที่สุดของสาธารณรัฐเกาหลี ทั้งนี้ ก่อนการจัดตั้งมหาวิทยาลัยยอนเซ สาธารณรัฐเกาหลียังไม่มีมหาวิทยาลัยสมัยใหม่แม้ว่าจะมีการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาก็ตาม นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับมหาวิทยาลัย

ก็มีลักษณะที่เป็นอิสระจากกันเนื่องจากความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งหมายความว่านักการเมืองจะไม่สามารถแทรกแซงการบริหารงานของมหาวิทยาลัยได้โดยตรง

แต่รัฐก็ยังคงมีอิทธิพลกับการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยอยู่บ้าง อย่างไรก็ตาม แม้โดยหลักการมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานของรัฐจะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นทางการ แต่อาจกล่าวได้ว่าคณะนิติศาสตร์ไม่มีความสัมพันธ์ที่เป็นทางการกับหน่วยงานของรัฐ หากจะมีก็แต่ความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นส่วนตัว (Private relationship) เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์กับศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีในด้านการวิจัย เป็นต้น

สาธารณรัฐเกาหลีเป็นหนึ่งในประเทศที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของคาบสมุทรเกาหลี สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี ฉบับปัจจุบันถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี ฉบับที่ ๙ โดยประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๘ ประกอบด้วย ๑๐ หมวด ๑๓๐ มาตรา แบ่งเป็น

- (๑) หลักการพื้นฐานของระบอบสาธารณรัฐและโครงสร้างของรัฐ
- (๒) สิทธิและหน้าที่ของชาวเกาหลี หรือเรียกว่าเป็น “Korean Bill of Rights”
- (๓) สถานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ
 - (๔) รัฐบาล ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานที่ใช้อำนาจบริหาร
 - (๕) ศาล ซึ่งหมายความถึง “ศาลยุติธรรม” เท่านั้น
 - (๖) ศาลรัฐธรรมนูญ
 - (๗) การบริหารจัดการการเลือกตั้ง
 - (๘) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - (๙) บทบัญญัติว่าด้วยระบบเศรษฐกิจ ซึ่งบัญญัติให้รัฐสามารถใช้ดุลพินิจในการแทรกแซงระบบเศรษฐกิจของประเทศได้
- (๑๐) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติกระบวนการในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยประธานาธิบดีคนปัจจุบัน Moon Jae-in ได้เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับอำนาจของสถานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำหรับรูปแบบของรัฐบาลนั้น รัฐธรรมนูญกำหนดให้ใช้การปกครองแบบประธานาธิบดี (Presidential system) แต่กระนั้นก็มีข้อวิพากษ์ว่าการปกครองของสาธารณรัฐเกาหลีไม่น่าจะเป็นระบอบประธานาธิบดี

แต่น่าจะเป็นระบอบกึ่งประธานาธิบดี (Semi-presidential system) เสียมากกว่า เนื่องจากนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้ที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นอกจากจะมีบทบาทสำคัญตามรัฐธรรมนูญ ในฐานะที่เป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการบริหารงานของประธานาธิบดีแล้วยังกลับมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลประธานาธิบดีด้วย ซึ่งในมุมมองของนักการเมืองฝ่ายค้านสนับสนุนแนวคิดที่ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการบริหารงานของประธานาธิบดี

ประเด็นสำคัญในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยนายมุน แจ-อิน (Moon Jae-in) ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน คือ การแก้ไขสถานะของนายกรัฐมนตรี ซึ่งนักการเมืองฝ่ายค้านเห็นว่า นายกรัฐมนตรีควรมาจากการเสนอชื่อโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งคัดค้านว่า การแก้ไขเพิ่มเติมในลักษณะดังกล่าวจะทำให้ระบอบการปกครองของสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งมีรูปแบบประธานาธิบดีกลายเป็นรูปแบบรัฐสภาเสียมากกว่า (De facto Parliamentary system)

สำหรับศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีนั้นได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี จำนวน ๓ มาตรา โดยมีเนื้อหาของบทบัญญัติเกี่ยวกับองค์ประกอบของศาลรัฐธรรมนูญ เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับการบัญญัติให้มีเขตอำนาจ ๕ ประการ ได้แก่

(๑) การวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย (Constitutional review) ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวจะต้องเป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่ตราขึ้นโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เขตอำนาจนี้ถือว่าเป็นเขตอำนาจพื้นฐานขององค์กรวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

(๒) การวินิจฉัยถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองออกจากตำแหน่ง ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่าเพิ่งมีการวินิจฉัยถอดถอนประธานาธิบดีออกจากตำแหน่งโดยเสียงเอกฉันท์ของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งในขณะนั้นมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพียง ๘ คนเท่านั้น

(๓) การวินิจฉัยยุบพรรคการเมือง ซึ่งถือว่าเป็นอำนาจที่สำคัญที่ทำให้รัฐสามารถแทรกแซงระบบการเมืองได้ ตัวอย่างเช่น ในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัย ๘ ต่อ ๑ ยุบพรรคการเมืองหนึ่งซึ่งมีแนวทางการเมืองไปในทิศทางของเกาหลีเหนือซึ่งถือว่าขัดต่อหลักพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยตุลาการเสียงข้างน้อยในคดีนั้นเห็นว่าพยานหลักฐานยังไม่เพียงพอต่อที่จะวินิจฉัยยุบพรรคการเมืองดังกล่าว

(๔) การวินิจฉัยความขัดแย้งระหว่างอำนาจหน้าที่ขององค์กร ซึ่งอาจเกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานของรัฐ หรือระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๕) การวินิจฉัยคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิ ตามที่ได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ (Breach of Constitutional Rights) ซึ่งคำร้องในกรณีนี้ถือว่าเป็นคดีหลักที่ขึ้นสู่ศาลรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ แต่เดิมศาลฎีกามีเขตอำนาจพิเศษในการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญเช่นกัน ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นถกเถียงทางวิชาการที่มีความสำคัญ แต่ประเด็นนี้ก็ถือว่ามิช้อยุดิแล้วตั้งแต่มีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญ ขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๘๘ ซึ่งอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นโดยสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ โดยคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยกรณีดังกล่าวจะยื่นมา โดยศาลยุติธรรม ซึ่งตามแนวคิดเยอรมันจะเรียกกรณีนี้ว่าเป็น “ระบบการควบคุมแบบรูปธรรม” (Concrete Norm Control) ซึ่งไม่ใช่เป็นกรณี การควบคุมแบบนามธรรม (Abstract Norm Control)

ส่วนกรณีอำนาจของศาลยุติธรรมในการวินิจฉัยความชอบด้วย รัฐธรรมนูญของกฎหมายนั้น กฎหมาย (Ordinate legislation) ที่อยู่ในอำนาจ วินิจฉัยของศาลยุติธรรม ได้แก่ กฎหมายที่ออกโดยอำนาจของประธานาธิบดี (Presidential decree) หรือที่ออกโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนคำพิพากษาอันถึงที่สุด (Final decision) นั้นจะเป็นอำนาจของศาลฎีกา (Supreme Court) อย่างไรก็ดี กรณีนี้ไม่ได้หมายความว่า การวินิจฉัย ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายลำดับรอง (Subordinate statute) ดังกล่าวจะเป็นอำนาจของศาลยุติธรรมแต่เพียงฝ่ายเดียว เนื่องจาก ศาลรัฐธรรมนูญได้พัฒนาเขตอำนาจในการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

ของกฎหมายลำดับรองผ่านการวินิจฉัยการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ (Constitutional complaint) ซึ่งทำให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการวินิจฉัยกฎหมายลำดับรองได้ด้วย

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างศาลรัฐธรรมนูญและศาลยุติธรรมนั้น อาจกล่าวได้ว่า ประธานศาลฎีกามีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ให้เป็นผู้เสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๓ คน จากจำนวน ๙ คน นอกจากนี้ประธานาธิบดีเป็นผู้เสนอชื่ออีก จำนวน ๓ คน และสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้เสนอชื่ออีก ๓ คน สำหรับวาระการดำรงตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ คือ ๖ ปี และสามารถได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกวาระได้ ซึ่งปัจจุบันมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวน ๕ คน กำลังจะหมดวาระและจะมีการสรรหาใหม่

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี มาตรา ๑๑๓ (๑) ได้บัญญัติเกี่ยวกับองค์คณะพิเศษ (Special quorum) ในการพิจารณาคดี โดยในการพิจารณา วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือการวินิจฉัย ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือการวินิจฉัยยุบพรรคการเมือง หรือการวินิจฉัยรับคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ จะต้องใช้เสียงของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่า ๖ เสียง ซึ่งกรณีนี้ไม่ใช่ ๒ ใน ๓ ดังเช่นที่ได้ยกตัวอย่างไปแล้วในกรณีการวินิจฉัยถอดถอนประธานาธิบดีปาร์ค กึน ฮเย ที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีมติ ๘ เสียง จะเห็นว่า มีเสียงตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมากกว่า ๖ เสียง ทั้งนี้ จึงถือว่าเป็นกรณีพิเศษในการลงมติของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และสำหรับเหตุผลที่กำหนดให้การลงมติดังกล่าว ต้องใช้เสียงตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่า ๖ เสียง ก็เพื่อไม่ให้เกิดสภาวะ

ที่เสี่ยงเท่ากันในการลงมติ (Preference of status quo) อีกทั้งเหตุผลของการที่กฎหมายนั้นผ่านองค์กรที่เป็นประชาธิปไตย (Democratic Institution) การที่จะให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งโดยนัยยะแล้วไม่ได้เป็นองค์กรที่มีองค์ประกอบที่เป็นประชาธิปไตย โดยหลักการจึงไม่อาจให้ใช้วิธีการตัดสินโดยยึดหลักเสียงข้างมากระดมดา (Majoritarian Process) ได้ นี่จึงเป็นเหตุผลว่าทำไมจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดให้มืองค์คณะพิเศษดังกล่าว

ประเด็นสนทนา

ดร.ปัญญา อุดชาชน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ :

เพราะเหตุใดรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีจึงแยกบทบัญญัติเกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญออกจากศาลยุติธรรมไว้เป็นหมวดเฉพาะ?

Professor Dr. Jong-cheol KIM : รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีบัญญัติให้สาธารณรัฐเกาหลี ใช้ระบบศาลคู่ (Dualism) ทำให้เขตอำนาจของศาลแบ่งแยกกันอย่างชัดเจนออกเป็นศาลยุติธรรมและศาลรัฐธรรมนูญ โดยศาลรัฐธรรมนูญจะมีเขตอำนาจพิเศษ (Special jurisdiction) ๕ ประการ และศาลยุติธรรมก็มีอำนาจในการวินิจฉัยอรรถคดีที่อยู่นอกเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ

ดร.ปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ : เมื่อเปรียบเทียบระบบศาลระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลี จะเห็นว่ามีความคล้ายคลึงกัน แต่ดูเหมือนว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่มากมายหลายประการ หรือเรียกว่าเป็น “Super court” ในประเด็นนี้เกิดขึ้นกับศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีหรือไม่

Professor Dr. Jong-cheol KIM : ทราบมาว่า ในกระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐเกาหลี ณ ขณะนี้ มีการพูดถึงประเด็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของศาลตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ หากพูดถึงสถานะของศาลด้วยกันแล้วอาจกล่าวได้ว่า ศาลยุติธรรมถูกมองว่ามีสถานะที่ด้อยกว่าศาลรัฐธรรมนูญ และศาลยุติธรรมต้องการที่จะแยกบทบาทบัญญัติออกจากศาลรัฐธรรมนูญ รวมถึงเขตอำนาจของศาลเช่นเดียวกัน ซึ่งหากพิจารณาจากบทบาทบัญญัติของรัฐธรรมนูญจะเห็นว่า ศาลยุติธรรมมีเขตอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญก็พัฒนาเขตอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายเช่นกัน โดยอาศัย “การเข้าทางประตูหลัง” (Back door) นั่นคือ “กระบวนการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ” ซึ่งหากบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลยุติธรรมจะใช้ในการพิพากษาคดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญก็สามารถพิจารณาวินิจฉัยได้

นอกจากนี้ยังมีประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างศาลรัฐธรรมนูญกับศาลยุติธรรมในเรื่องของการตีความรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญอย่างมีเงื่อนไข (Qualified or Limited

Constitutionality) ซึ่งถือว่าเป็นประเภทหนึ่งของการวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ตัวอย่างเช่น ศาลรัฐธรรมนูญอาจไม่สามารถวินิจฉัยได้ว่าบทบัญญัติของกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญทั้งหมด แต่มีบางส่วนของบทบัญญัติที่อาจขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญบางส่วน ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญก็อาจวินิจฉัยได้ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญบางส่วน ซึ่งถือว่าเป็นประเภทหนึ่งของการวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (Unconstitutional decision) นอกจากนี้ ผลการวินิจฉัยดังกล่าวจะมีผลผูกพันทุกองค์กร รวมถึงศาลยุติธรรม

ในกรณีนี้ศาลฎีกาเห็นว่า เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ยากจึงไม่อาจยอมรับผลผูกพันของคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญในลักษณะดังกล่าวได้ เนื่องจากศาลยุติธรรมก็มีอิสระในการพิพากษาบรรทัดคดีและมีอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายเช่นกัน ดังนั้นประเด็นนี้จึงยังคงเป็นปัญหาข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างศาลรัฐธรรมนูญและศาลยุติธรรม รวมถึงเป็นประเด็นปัญหาของระบบการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายของสาธารณรัฐเกาหลีเช่นกัน และมีการถกเถียงกันในทางวิชาการ และอาจนำไปสู่การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในอนาคต นอกจากนี้ยังมีประเด็นเกี่ยวกับการที่ศาลยุติธรรมไม่ยอมรับสถานะสูงสุดตามรัฐธรรมนูญ (Supreme status) ของศาลรัฐธรรมนูญด้วยเช่นกัน

ดร.ปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ : จากการพบกับอดีตประธานศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี H.E. Mr.Park Hun-chul ทราบว่ามีแนวคิดในการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย (Asian Court

of Human Rights) ซึ่งเป็นองค์กรตุลาการในระดับภูมิภาคเช่นเดียวกันกับศาลสิทธิมนุษยชนแห่งสหภาพยุโรป (European Court of Human Rights) และประธานศาลรัฐธรรมนูญคนปัจจุบัน H.E. Mr. Lee Jin-sung ก็มีแนวคิดดังกล่าวเช่นเดียวกัน ไม่ทราบว่าคุณในมุมมองของท่านว่ามีแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไร

Dr.Seok-min LEE : โดยความคิดเห็นส่วนตัวเห็นว่าแนวทางในการพัฒนาการปกป้องสิทธิมนุษยชนในทวีปเอเชียอาจกล่าวได้ว่ามี ๒ แนวทาง กล่าวคือ แนวทางแรกเป็นการดำเนินการภายในประเทศ

และตรวจสอบกับแนวทางการดำเนินการของประเทศอื่นๆ เช่น ประเทศเยอรมนี ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศไทย หรือประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งขณะนี้เริ่มมีการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมแล้ว คือ สมาคมศาลรัฐธรรมนูญและสถาบันเทียบเท่าแห่งเอเชีย (AACC) โดยมีที่ตั้งอยู่ที่กรุงโซล และที่อินโดนีเซีย

ขอยกตัวอย่างกรณีของรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซียซึ่งไม่มีการบัญญัติเกี่ยวกับการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ แต่ก็มีความประสงค์ที่จะนำระบบการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญไปใช้ในการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญในอนาคต ด้วยเหตุนี้เองทางศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซียจึงได้มีการส่งเจ้าหน้าที่ (Seconded Officer) มาประจำอยู่ที่กรุงโซลเพื่อทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อนำไปพัฒนาศาลรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย อย่างไรก็ดี

ความร่วมมือดังกล่าวไม่ได้เป็นไปในลักษณะที่เป็นองค์กรเหนือรัฐ (Supranational) แต่เป็นความร่วมมือในระนาบเดียวกัน (Horizontal cooperation) หรือเป็นความร่วมมือระหว่างองค์กรศาลด้วยกันเพื่อพัฒนากระบวนการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญนั่นเอง

สำหรับแนวทางที่สอง คือ การสร้างพันธกรณีที่มีอำนาจเหนือรัฐ (Supranational treaty) หรือการสร้างองค์กรศาลแบบเหนือรัฐ (Supranational court) และมีการตราทบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานร่วมกัน อาจจะมีประมาณ ๓ หรือ ๑๐ ประการ จากนั้นก็ให้ประเทศสมาชิกนำบทบัญญัติดังกล่าวไปอนุวัติการเป็นกฎหมายภายในต่อไป

สำหรับมุมมองของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีก็พบว่า มี ๒ แนวทางเช่นกัน แต่สำหรับแนวทางที่ ๒ คือ การจัดตั้งองค์กรแบบเหนือรัฐนั้น เห็นว่าเป็นแนวทางที่ต้องอาศัยความพยายามอย่างมากจากหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการดำเนินการเรื่องของสนธิสัญญา ดังจะเห็นได้จากกรณีของยุโรปหรืออเมริกาใต้ เป็นต้น

ขณะที่บางกลุ่มเห็นว่า แนวทางดังกล่าวเป็นโครงการที่ยาก ใช้เวลานาน และต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก ในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งเห็นแย้งว่าเป็นการง่ายสำหรับยุโรปและอเมริกาใต้ที่จะจัดตั้งองค์กรแบบเหนือรัฐขึ้นมา แต่ในเอเชียศาลถือเป็นองค์กรที่เป็นกลางและไม่มีความชอบหรืออำนาจในทางการเมือง และสำหรับท่านอดีตรองประธานศาลรัฐธรรมนูญ H.E. Mr.Park Hun-chul ก็มีแนวโน้มความคิดอย่างเป็นทางการไปในแนวทางที่สองเช่นกัน โดยท่านก็เห็นว่าแนวทางนี้เป็นแนวทางที่ท้าทาย

อย่างไรก็ดี ขณะนี้คนส่วนมากเริ่มเห็นด้วยและมีการพูดคุยกันถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งองค์กรเหนือรัฐ โดยเริ่มจากการกำหนดว่าควรมีการรับรองและคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานใดบ้างที่พอจะเป็นไปได้ในเอเชีย ซึ่งอาจมีประมาณ ๒๐ มาตรา โดยอาจให้ความสำคัญกับสิทธิที่มักจะถูกจำกัดหรือถูกละเลยเป็นพิเศษ สิทธิเด็ก (Children rights) สิทธิสตรี (Women rights) และสิทธิอื่นๆ และให้ประเทศสมาชิกมีฉันทามติร่วมกัน ก็อาจเป็นแนวทางที่สามารถเสนอให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจไปดำเนินการต่อได้

สำหรับสถานการณ์ในขณะนี้ อาจกล่าวได้ว่า แนวทางแรกซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยในเชิงเปรียบเทียบระหว่างศาลด้วยกันถือว่าเป็นแนวทางที่มีความสำคัญ แต่กระนั้นก็เริ่มมีแนวคิดริเริ่มที่จะดำเนินการในแนวทางที่สองที่จะจัดตั้งองค์กรเหนือรัฐ และมีความพยายามในการหาความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางแรกและแนวทางที่สอง อย่างไรก็ตาม พบว่ามีข้อจำกัดเกี่ยวกับการที่เราไม่ทราบถึงสถานการณ์ของแต่ละประเทศว่าเป็นอย่างไร ดังนั้น วิธีการที่ดีในขณะนี้คือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการที่สำคัญ อย่างไรก็ตามก็อยากให้รับฟังมุมมองที่ไม่ใช่คนเกาหลีดูบ้าง

Dr. Fabian Duessel : สำหรับผมมี ๒ ประเด็น กล่าวคือ ประเด็นแรกเกี่ยวกับ การบัญญัติแยกศาลรัฐธรรมนูญออกจากศาลยุติธรรม และประเด็นที่สองเกี่ยวกับความร่วมมือทางด้านการศึกษาวิจัย

สำหรับประเด็นแรกเกี่ยวกับการแยกบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญว่าด้วย ศาลรัฐธรรมนูญออกจากเขตอำนาจของศาลยุติธรรมนั้น จะขอยกตัวอย่าง ของประเทศเยอรมนีซึ่งมีความน่าสนใจ โดยปี ค.ศ. ๑๙๔๙ ประเทศเยอรมนี มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญภายหลังจากสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งในขณะนั้นก็มีคำถามว่าควรจะมีการบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นส่วนหนึ่ง ของศาลยุติธรรมหรือควรแยกบทบัญญัติไว้เฉพาะ ซึ่งในท้ายที่สุดก็มีการ ตัดสินใจให้ไม่มีการบัญญัติศาลรัฐธรรมนูญไว้เป็นหมวดเฉพาะ จนกระทั่ง ปัจจุบันนี้หากพิจารณารัฐธรรมนูญของเยอรมนีจะเห็นว่า บทบัญญัติเกี่ยวกับ ศาลรัฐธรรมนูญได้รับการบัญญัติไว้ในหมวดว่าด้วยองค์กรศาล (Judiciary) อย่างไรก็ดี เป็นที่ทราบกันดีว่า ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ ประเทศเยอรมนีไม่มี ศาลรัฐธรรมนูญ และเมื่อมีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นก็พบว่ามีปัญหาใหญ่ ประการหนึ่ง คือ ศาลรัฐธรรมนูญไม่ได้ถูกมองจากประชาชนว่าเป็นองค์กร ตามรัฐธรรมนูญ (Constitutional organ) แต่ถูกมองว่าเป็นส่วนหนึ่ง ของระบบศาล แต่กระนั้นก็ได้ให้ความหมายว่าการบริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญ ขึ้นอยู่กับกระทรวงยุติธรรม ซึ่งทำให้มีข้อจำกัดในความเป็นอิสระของการ บริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญ จากนั้นศาลรัฐธรรมนูญก็ได้ออกประกาศ อย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. ๑๙๕๒ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กร ตามรัฐธรรมนูญและไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของระบบศาลยุติธรรม

กรณีดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงการแสดงสถานะทางอำนาจ ของศาลรัฐธรรมนูญ แม้ว่ารัฐธรรมนูญจะบัญญัติเกี่ยวกับเขตอำนาจ ของศาลยุติธรรม แต่ศาลรัฐธรรมนูญก็ถือว่าเป็นองค์กรที่แตกต่างไปจาก ศาลยุติธรรม ดังที่ทราบกันดีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีกระบวนการในการแต่งตั้ง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากศาลยุติธรรม เช่นเดียวกับกรณีของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซียที่ประสบกับปัญหาเกี่ยวกับสถานะของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเช่นกันว่ามีสถานะเป็นผู้พิพากษาศาลยุติธรรมหรือไม่ ซึ่งแน่นอนว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญก็คือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมิใช่ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม หรือกรณีของศาลรัฐธรรมนูญไต้หวันก็ประสบกับปัญหาเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ผมต้องการจะสื่อก็คือ หากไม่มีการบัญญัติแยกศาลรัฐธรรมนูญไว้เป็นหมวดเฉพาะดังกรณีตัวอย่างของเยอรมนี ศาลรัฐธรรมนูญเองก็มีความต้องการที่จะแยกสถานะของตนเองออกจากศาลยุติธรรมผ่านการแสดงออกดังที่ได้กล่าวมา

สำหรับประเด็นที่สอง ขณะนี้มีเจ้าหน้าที่แลกเปลี่ยน (Seconded Officer) จากประเทศอินโดนีเซียและมองโกเลีย มาปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่ AACC SRD ซึ่งทำให้เกิดบรรยากาศแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม AACC SRD ไม่ใช่ที่ประชุมประจำปีซึ่งเจ้าหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญแต่ละประเทศจะมาประชุมร่วมกัน แต่ SRD ทำให้ผมได้เรียนรู้เกี่ยวกับประเทศอินโดนีเซียและมองโกเลียเป็นอย่างมาก และสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการศึกษาวิจัยได้ในอนาคต และก็อาจจะดีขึ้นกว่านี้ถ้าเรามีเจ้าหน้าที่แลกเปลี่ยนเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

ขณะนี้สมาชิก AACC จำนวน ๑๖ ประเทศ ซึ่งแต่ละคนก็มีความแตกต่างกัน ซึ่งหากพิจารณากรณีของยุโรปจะเห็นว่า แต่ละประเทศค่อนข้างคล้ายคลึงกันทั้งในระบอบกฎหมาย ประเพณีปฏิบัติทางกฎหมาย แต่ในกรณีของเอเชียันั้นมีความแตกต่างกันอย่างมาก ดังนั้น เจ้าหน้าที่แลกเปลี่ยนจึงมีความสำคัญ

สำหรับกรณีของประเทศไทย เราก็ได้รับเอกสารที่ทางเจ้าหน้าที่ส่งมาให้ไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญหรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้เห็นว่า กระบวนการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญของไทยนั้นแตกต่างจากของประเทศอื่น รวมถึงคุณสมบัติของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่มีความหลากหลายก็แตกต่างจากประเทศอื่นเช่นกัน เช่น กรณีของเกาหลีใต้ที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมาจากผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับกฎหมายไม่ว่าจะเป็นผู้พิพากษา อัยการ หรือทนายความ อย่างไรก็ตาม ผมมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากต้องการทราบถึงความแตกต่างเกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศในเอเชีย

นอกจากนี้ หากพิจารณาประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก็จะมีถึงความแตกต่างกัน เช่น ประเทศอินโดนีเซียซึ่งมีความคล้ายคลึงและมีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับประเทศมาเลเซีย แต่ก็มี ความแตกต่างกันในทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากประเทศอินโดนีเซียเป็นประเทศ Civil Law ที่ได้รับอิทธิพลจากเนเธอร์แลนด์ ขณะที่มาเลเซียมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากเป็นประเทศที่ได้รับอิทธิพลจากจักรวรรดิอังกฤษและเป็นประเทศ Common Law และนี่เป็นตัวอย่างหนึ่งที่ AACC กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้

สุดท้ายนี้ เป้าหมายของ AACC SRD คือ การสร้างองค์ความรู้พื้นฐานร่วมกันเกี่ยวกับหลักนิติธรรม หลักสิทธิมนุษยชน และหลักประชาธิปไตย ในภูมิภาคเอเชีย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับประเทศในภูมิภาคอื่นๆ และตอนนี้ อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของศาลรัฐธรรมนูญแต่ละประเทศสมาชิกเกี่ยวกับความเป็นมา โครงสร้างและที่มาของตุลาการ

ศาลรัฐธรรมนูญ การดำเนินการศึกษาวิจัยของแต่ละศาลว่าเป็นอย่างไร รวมถึงเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่อาจนำมาซึ่งการหาจุดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก ทั้งนี้ก็อาจเป็นอุปสรรคต่อประเทศ Common Law ที่มีระบบกฎหมายแตกต่างจากสมาชิกส่วนใหญ่

ดร.เชวานะ ไตรมาศ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ :
ในประเด็นที่มีข้อถกเถียงทางสาธารณะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐบาลใหม่ไปเป็นแบบรัฐสภา ขอทราบว่าแนวคิดดังกล่าว

มีที่มาจากเหตุผลทางวิชาการหรือข้อเรียกร้องของประชาชนและมีแนวทางการดำเนินการในเรื่องนี้อย่างไร

Professor Dr. Jong-cheol KIM : ประเด็นนี้ถือว่าเป็นคำถามพื้นฐานแต่อาจต้องใช้เวลาในการตอบในเชิงลึกทั้งวันนะครับ แต่ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าอำนาจบริหารนั้นเป็นของรัฐบาลมิใช่เป็นของประธานาธิบดีคนเดียว เช่นเดียวกับกรณีของสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ดี ประธานาธิบดีก็ถือว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในรัฐบาล ซึ่งเป็นที่มาของการเรียกว่า “ระบอบประธานาธิบดี” แต่กระนั้นในระบอบนี้ก็มีนายกรัฐมนตรีเช่นกัน ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดในทางนิติบัญญัติ อีกทั้งนายกรัฐมนตรีก็มีอำนาจตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ เช่น อำนาจในการแต่งตั้งสมาชิกในคณะรัฐมนตรี ซึ่งต้องมาจากคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี ซึ่งประธานาธิบดี

ไม่มีอำนาจในการแต่งตั้งสมาชิกในคณะรัฐมนตรี แต่จะต้องกระทำโดยคำแนะนำของนายกรัฐมนตรีเท่านั้น

นอกจากนี้ การใช้อำนาจอย่างเป็นทางการของประธานาธิบดีจะต้องกระทำเป็นลายลักษณ์อักษร และในเอกสารดังกล่าวนี้ นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีอำนาจที่จะต้องร่วมลงนาม (Countersign) ยินยอมในเอกสารดังกล่าวด้วย ดังนั้น การใช้อำนาจของประธานาธิบดีจึงถูกตรวจสอบและถ่วงดุลโดยคณะรัฐมนตรี ในความเป็นจริง นายกรัฐมนตรีก็ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของประธานาธิบดีกรณีปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสม

สำหรับแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับรูปแบบของรัฐบาลซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างประธานาธิบดีกับนายกรัฐมนตรีและสมาชิกคณะรัฐมนตรี มีแนวคิดบางประการให้สถานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้แต่งตั้งหรือเสนอชื่อนายกรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรีสามารถใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ แต่นี่ก็เป็นเพียงแนวคิดหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าสถานิติบัญญัติแห่งชาติต้องการที่จะมีอำนาจในการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจการบริหาร เช่นเดียวกับการปกครองระบอบรัฐสภา

ดร.เชาวนะ ไตรมาศ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ :
ขอบคุณสำหรับคำอธิบายครับ ผมคิดว่านอกเหนือจากการตัดสินใจเกี่ยวกับรูปแบบของรัฐบาล ระหว่างรูปแบบกึ่งประธานาธิบดี (Semi-presidential system) และรูปแบบกึ่งรัฐสภา (Semi-parliamentary system) เป็นแบบรัฐสภาเต็มรูปแล้ว ผมก็ได้ทราบถึงเหตุผลสำคัญที่ทำให้เกิดประเด็นถกเถียงนี้

ในทางสาธารณะ และก่อนที่จะจบการบรรยายในวันนี้ ในนามของคณะผู้ศึกษาดูงานจากศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และตัวแทนจากสำนักงานงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี ต้องขอขอบคุณท่านวิทยากรที่สละเวลามาให้การต้อนรับคณะอย่างอบอุ่น รวมถึงบรรยายและแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นประโยชน์ในทางวิชาการให้แก่คณะเป็นอย่างมาก ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ครับ

ภายหลังจากเสร็จสิ้นการรับฟังบรรยายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ณ มหาวิทยาลัยยอนเซ คณะทำงานด้านวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้สรุปผลการสัมมนาและเตรียมจัดทำข้อมูลประกอบการศึกษาดูงานสถานที่อื่นต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี
(The Constitutional Court of the Republic of Korea)

“พลเมืองทุกคนย่อมได้รับการรับรองคุณค่าและศักดิ์ศรี
ของความเป็นมนุษย์และมีสิทธิที่จะได้รับซึ่งความสุข และ
ย่อมเป็นหน้าที่ของรัฐในการรับรองและคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน
ของปัจเจกบุคคล”

มาตรา ๑๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี ฉบับปัจจุบันใช้บังคับเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๘ ถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐที่หก (The Sixth Republic) ที่นำระบบประธานาธิบดี (Presidential system) และระบบสภาเดี่ยว (Unicameral Legislature) มาใช้ และถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ที่กำหนดระเบียบแบบแผน การจัดโครงสร้างองค์กรของรัฐ ตลอดจนรับรอง สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน ดังนั้น การใช้อำนาจของรัฐ จึงไม่อาจขัดแย้งหรือละเมิดต่อหลักการดังกล่าวที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญได้ และเพื่อป้องกันเหตุดังกล่าว ระบบการควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

(The Constitutional adjudication) จึงกลายเป็นระบบที่มีความสำคัญที่ใช้สำหรับป้องกันการใช้อำนาจของรัฐมิให้เกิดการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนกำกับดูแลการใช้อำนาจของรัฐให้อยู่ในขอบเขตตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

“ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี” ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบอบรัฐธรรมนูญเกาหลีในปัจจุบัน โดยจัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๘๘ ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๑๑ ของรัฐธรรมนูญ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๙) ค.ศ. ๑๙๘๗ ทำหน้าที่เป็นองค์กรในการควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การยุบพรรคการเมือง การตัดสินปัญหาความขัดแย้งระหว่างอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ รวมถึงทำหน้าที่ในการพิทักษ์รัฐธรรมนูญและสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ

พัฒนาการของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี^๒

นับตั้งแต่มีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๘๘ ศาลรัฐธรรมนูญได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้พิทักษ์สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน และคุณค่าของรัฐธรรมนูญผ่านการตีความรัฐธรรมนูญบนพื้นฐานของความยุติธรรม ทั้งนี้ อาจแบ่งช่วงเวลาของพัฒนาการของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีได้ ดังนี้

ช่วงที่ ๑ (ค.ศ. ๑๙๘๘ – ๑๙๙๔) : การวางรากฐานของศาลรัฐธรรมนูญ

ก่อนที่จะมีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๘๘ สาธารณรัฐเกาหลีได้มีการพิจารณาถึงความไร้ประสิทธิภาพของระบบการควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแบบเดิม ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๕ ค.ศ. ๑๙๖๒ ได้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญเป็นของศาลยุติธรรม แต่กระนั้นก็ยังเกิดคำถามถึงว่าหากมีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นเพื่อเป็นองค์กรวินิจฉัยปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญจะมีประสิทธิภาพหรือไม่

ในช่วงแรกของการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องในคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของพนักงานอัยการ (The non-prosecution

^๒ Constitutional Court of Korea. (2018b). **Constitutional Court of Korea: The past 30 years at a glance**. [Online]. [Accessed on 8 August 2018]. Available from: <http://library.ccourt.go.kr/site/conlaw/download/publications/Constitutional%20court%20of%20Korea%20the%20past%2030%20years%20at%20a%20glance.pdf>

disposition of prosecutor) โดยถือว่าเป็นกรณีการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ บนพื้นฐานของสิทธิของผู้เสียหายในระหว่างการพิจารณาคดี ตามมาตรา ๒๗ ส่วนที่ ๕ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งการพิจารณาวินิจฉัยคดีลักษณะดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อระบบการควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ซึ่งแต่ก่อนเป็นระบบที่ไร้ประสิทธิภาพ โดยคดีลักษณะดังกล่าวนับเป็นร้อยละ ๖๐-๗๐ ของคดีทั้งหมดที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญยังได้พัฒนากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ และให้สิทธิแก่ประชาชนในการยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ถ้าเห็นว่าบทบัญญัติของกฎหมายใดมีผลกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานโดยไม่จำเป็นว่ากฎหมายนั้นจะต้องละเมิดต่อรัฐธรรมนูญ (Violation of the Constitution) ด้วยเหตุนี้ ภายในปีแรกของการก่อตั้งศาลรัฐธรรมนูญ มีคำร้องที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลกว่า ๓๐๐ คดี ซึ่งถือว่าเป็นก้าวแรกที่สำคัญต่อระบบการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ยิ่งไปกว่านั้น ในการพิจารณาคดีของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแบบเต็มองค์คณะ (Full Bench) ได้มีการค้นคว้าบรรทัดฐานคำวินิจฉัยทั้งจากศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและประเทศอื่นๆ และมีการอภิปรายร่วมกันบนพื้นฐานของแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

คำวินิจฉัยที่สำคัญในช่วงแรก ได้แก่ การวินิจฉัยเกี่ยวกับนโยบายการคุ้มครองที่จำเป็น (Protective Custody Policy) ตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองสังคม (88Hun-Ka5) การวินิจฉัยเกี่ยวกับเงินฝากกองทุนผู้สมัครสมาชิกรัฐสภา (National Assembly Candidacy Fund Deposited) (88Hun-Ka6) การวินิจฉัยกรณีการขยายระยะเวลาในการจำกัดขอบเขต

ตามรัฐบัญญัติความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Act) (90Hun-Ma82) การวินิจฉัยเกี่ยวกับการยับยั้งกรณีผู้พิพากษามีคำพิพากษาที่ไม่เป็นธรรม (92Hun-Ka8) เป็นต้น

ช่วงที่ ๒ (ค.ศ. ๑๙๙๔ – ๒๐๐๐) : ศาลรัฐธรรมนูญเข้าถึงประชาชน

เหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ คือ การวินิจฉัยว่า รัฐบัญญัติพิเศษว่าด้วยการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตย ๑๘ พฤษภาคม (the Special Act on the May 18 Democratization Movement) ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และการวินิจฉัยว่าการห้ามบุคคลที่มีนามสกุลและถิ่นกำเนิดเดียวกันสมรสกันนั้นถือว่ามีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ รวมถึงยังให้ความสำคัญกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เหนือคุณค่าดั้งเดิมตามจารีตประเพณีของสังคม นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญยังได้มีคำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่ใช้บังคับมาตั้งแต่สมัยรัฐบาลเผด็จการ อาทิ การวินิจฉัยว่า รัฐบัญญัติภาพยนตร์ชั่วคราวรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการรับรองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (Freedom of Expression) ให้แก่ประชาชนชาวเกาหลี จากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของศาลรัฐธรรมนูญ ส่งผลให้ประชาชนเริ่มเห็นความสำคัญของศาลรัฐธรรมนูญในฐานะองค์กรวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ รวมถึงเรียกร้องให้หน่วยงานภาครัฐจะต้องถูกตรวจสอบ หากเห็นว่าการใช้อำนาจของหน่วยงานภาครัฐใดละเมิดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

เพื่อให้เกิดเป็น องค์ กรวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ที่มีประสิทธิภาพ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญจากทั้งประเทศในยุโรปและประเทศสหรัฐอเมริกา

โดยประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้เข้าร่วมการประชุม
กึ่งองค์กรวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญในต่างประเทศ อาทิ การประชุม
คณะกรรมการเวนิซ (Venice Commission) ครั้งที่ ๔๓ เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๐

คำวินิจฉัยที่สำคัญในช่วงที่ ๒ ได้แก่ การวินิจฉัยเกี่ยวกับการขยาย
เขตเลือกตั้งที่มีประชากรไม่เท่ากัน (95Hun-Ma224) การวินิจฉัยเกี่ยวกับ
รัฐบัญญัติพิเศษว่าด้วยการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตย (96Hun-Ka2)
การวินิจฉัยเกี่ยวกับรัฐบัญญัติภาพยนตร์ (93Hun-Ka13) การวินิจฉัย
เกี่ยวกับการห้ามสมรสระหว่างบุคคลที่มีนามสกุลและถิ่นกำเนิดเดียวกัน
(95Hun-Ka6) การวินิจฉัยเกี่ยวกับกระบวนการนิติบัญญัติของรัฐสภา
(96Hun-Ra2) การวินิจฉัยเกี่ยวกับสิทธิของจำเลยในการเข้าถึงบันทึก
การสืบสวนคดีอาญา (94Hun-Ma60) เป็นต้น

ช่วงที่ ๓ (ค.ศ. ๒๐๐๐ - ๒๐๐๖) : ศาลรัฐธรรมนูญกับบทบาทหน้า
ในการบูรณาการสังคม

คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในช่วงที่ ๓ ได้มีการวินิจฉัยการถอดถอน
ประธานาธิบดี Roh Moo-hyun ซึ่งถือว่าเป็นการวินิจฉัยคดีในลักษณะนี้
เป็นครั้งแรกภายหลังจากที่มีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง นอกจากนี้ยังมีการ
วินิจฉัยกรณีการย้ายเมืองหลวงและการส่งกองกำลังทหารไปปฏิบัติหน้าที่
ที่อิรัก ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของศาลรัฐธรรมนูญโดยอาศัยหลักการ
ตีความบรรทัดฐานทางรัฐธรรมนูญได้ส่งผลให้เกิดการแก้ไขปัญหาความ
ขัดแย้งในทางการเมือง การปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐานของผลประโยชน์
ของประชาชนได้ทำให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นหน่วยงานของรัฐที่น่าเชื่อถือและ
ทรงอิทธิพลเป็นอันดับ ๑ จากผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญยังได้วางหลักการสำหรับการเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยผ่านคำวินิจฉัยต่างๆ ด้วย อาทิ หลักการเลือกตั้งแบบ ๑ คน ๑ เสียง สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาแบบสัดส่วน (One vote per person for a proportional representation system) การวินิจฉัยเกี่ยวกับการขยายเขตเลือกตั้งที่มีจำนวนประชากรไม่เท่ากัน และการวินิจฉัยเกี่ยวกับการฝากเงินเข้ากองทุนผู้สมัครสมาชิกสภา เป็นต้น

นอกจากนี้ศาลรัฐธรรมนูญยังได้ให้การรับรองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ด้วยการวินิจฉัยกรณีการจัดลำดับความนิยมและการประกาศห้ามสื่อที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตภายหลังจากที่มีสื่อดังกล่าวแล้วถือว่า มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ รวมถึงการวินิจฉัยเพื่อพัฒนาสิทธิของผู้ต้องหาและผู้ถูกคุมขัง อาทิ กรณีการวินิจฉัยเกี่ยวกับห้องสุขาในสถานกักกัน การปฏิเสธการมีส่วนร่วมของพนักงานอัยการในการสืบพยานหลักฐานผู้ต้องสงสัยที่ไม่ได้ถูกจับกุมคุมขัง เป็นต้น

ในส่วนของความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ศาลรัฐธรรมนูญได้เข้าเป็นสมาชิกคณะกรรมการเวนิซ เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๒๐๐๖ ภายหลังจากที่เคยเป็นผู้สังเกตการณ์ในการประชุมคณะกรรมการเวนิซ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญเมื่อการประชุมในปี ค.ศ. ๑๙๙๙

คำวินิจฉัยที่สำคัญในช่วงที่ ๓ ได้แก่ การวินิจฉัยกรณีการจัดลำดับภาพยนตร์ (2000Hun-Ka9) การวินิจฉัยเกี่ยวกับการห้ามการสื่อสารที่ไม่เหมาะสมในอินเทอร์เน็ต (99Hun-Ma80) การวินิจฉัยเกี่ยวกับการส่งกองกำลังทหารไปปฏิบัติหน้าที่ที่อิรัก (2003Hun-Ma814) การวินิจฉัย

ถอดถอนประธานาธิบดี Roh Moo-hyun (2004Hun-Na1) การวินิจฉัยเกี่ยวกับการปฏิเสธการมีส่วนร่วมของพนักงานอัยการในการสอบสวนผู้ต้องสงสัยที่ไม่ได้อยู่ในที่คุมขัง (2000Hun-Ma138) การวินิจฉัยเกี่ยวกับการย้ายเมืองหลวง (2004Hun-Ma554) เป็นต้น

ช่วงที่ ๔ (ค.ศ. ๒๐๐๖ – ๒๐๑๒) : ศาลรัฐธรรมนูญกับการขยายและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ

คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ให้การรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของปัจเจกบุคคลมากขึ้น อาทิ การวินิจฉัยเกี่ยวกับสิทธิของแรงงานต่างชาติในอุตสาหกรรมเทคโนโลยี การจำกัดอายุในการให้บริการสาธารณะที่ต้องมีการแข่งขัน การห้ามชุมนุมในยามวิกาล และระบบการแสดงตัวตนบนอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

สำหรับความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ศาลรัฐธรรมนูญได้เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการเวนิซเป็นประจำทุกปี รวมถึงมีการสร้างความร่วมมือแบบทวิภาคีระหว่างศาลรัฐธรรมนูญกับคณะกรรมการเวนิซด้วย เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๗ นอกจากนี้ระหว่างการประชุมคณะกรรมการศาลรัฐธรรมนูญแห่งเอเชีย ครั้งที่ ๕ ศาลรัฐธรรมนูญได้ลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) ร่วมกับมูลนิธิคอนราต อาเดนาวร์ เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการในการพิจารณาจัดตั้งสมาคมศาลรัฐธรรมนูญและสถาบันเทียบเท่าแห่งเอเชีย (AACC) ในปี ค.ศ. ๒๐๑๐ และในเดือนพฤษภาคม ๒๐๑๒ ศาลรัฐธรรมนูญได้เชิญผู้แทนจากศาลรัฐธรรมนูญและสถาบันเทียบเท่ากว่า ๓๐ ประเทศเข้าร่วมประชุมที่กรุงโซล รวมทั้งในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ศาลรัฐธรรมนูญได้เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมศาลรัฐธรรมนูญโลก ณ กรุงโซล ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมกว่า ๑๐๐ ประเทศ

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่สำคัญในช่วงที่ ๔ ได้แก่ การวินิจฉัยสิทธิแรงงานต่างชาติในอุตสาหกรรมเทคโนโลยี (2004Hun-Ma670) การวินิจฉัยการห้ามการชุมนุมในยามวิกาล (2008Hun-Ka25) การวินิจฉัยการมีเพศสัมพันธ์ภายใต้การแต่งงานที่ไม่สมบูรณ์ (2008Hun-Ba58) การวินิจฉัยข้อจำกัดในการขยายระยะเวลาการบังคับใช้ตัวชี้วัดในการห้ามการสื่อสาร (2009Hun-Ka30) การวินิจฉัยโทษทางอาญาสำหรับการสื่อสารที่ผิดพลาด (2008Hun-Ba157) และการวินิจฉัยระบบการแสดงตัวตนในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (2010Hun-Ma47) เป็นต้น

ช่วงที่ ๕ (ค.ศ. ๒๐๑๒ – ปัจจุบัน) : ศาลรัฐธรรมนูญกับการเสริมสร้างหลักรัฐธรรมนูญนิยมและการนำศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นที่ยอมรับจากสากล

ศาลรัฐธรรมนูญในช่วงนี้เป็นช่วงที่ได้รับความสนใจจากประชาชนในประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากได้มีการพิจารณาวินิจฉัยคดีที่มีความสำคัญหลายคดี อาทิ การวินิจฉัยยุบพรรคเอกภาพก้าวหน้า (the Unified Progressive Party) และการวินิจฉัยถอดถอนประธานาธิบดี ปาร์ค กึน ฮเย (Park Geun-hye) รวมถึงจำนวนคดีที่เข้าสู่การพิจารณาคดีของศาลเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญยังวินิจฉัยเกี่ยวกับมาตรฐานของการแบ่งเขตการเลือกตั้งสำหรับเขตเลือกตั้งที่มีจำนวนประชากรไม่เท่ากัน การวินิจฉัยกรณีรัฐบัญญัติว่าด้วยการจูงใจและรับสินบนโดยไม่เหมาะสม การวินิจฉัยเกี่ยวกับการดูแลรักษาคนไข้ที่มีอาการทางจิตอย่างไม่เต็มใจ และการวินิจฉัยเกี่ยวกับความแออัดในสถานคุมขัง เป็นต้น ซึ่งคำวินิจฉัยเหล่านี้ได้ส่งผลให้เกิดการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมและหลักรัฐธรรมนูญนิยม

เดือนกันยายน ๒๐๑๔ ศาลรัฐธรรมนูญประสบความสำเร็จในการจัดประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโลก ครั้งที่ ๓ ณ กรุงโซล ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้นำเสนอให้ที่ประชุมเห็นถึงความสำเร็จของสาธารณรัฐเกาหลีในการนำระบบการควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญโดยศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีความแตกต่างจากระบบเยอรมันและระบบอเมริกัน รวมถึงแสดงให้เห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีเป็นหนึ่งในองค์กรศาลรัฐธรรมนูญชั้นนำของโลกด้วย

นอกจากนี้ ระหว่างการประชุมศาลรัฐธรรมนูญและสถาบันเทียบเท่าแห่งเอเชีย ครั้งที่ ๓ เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๐๑๖ ที่ประชุมได้มีมติให้จัดตั้งสถาบันวิจัยขึ้นที่กรุงโซล โดยในเดือนมกราคม ๒๐๑๗ จึงได้มีการจัดตั้งสำนักเลขาธิการเพื่อการวิจัยและพัฒนา (The Secretariat for Research and Development) ขึ้นที่กรุงโซล

สำหรับคำวินิจฉัยที่สำคัญในช่วงที่ ๕ ได้แก่ การวินิจฉัยรัฐกำหนดผูกเงินหมายเลข ๑, ๒ และ ๙ (2010Hun-Ba70) การวินิจฉัยเกี่ยวกับการห้ามการประท้วงในยามวิกาล (2010Hun-Ka2) การวินิจฉัยเกี่ยวกับมาตรฐานสำหรับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับเขตเลือกตั้งที่มีจำนวนประชากรไม่เท่ากัน (2012Hun-Ma190) การวินิจฉัยยุบพรรคเอกภาพก้าวหน้า (2013Hun-Da1) การวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศ (2013Hun-Ka2) การวินิจฉัยเกี่ยวกับความแออัดในสถานคุมขัง (2013Hun-Ma142) และการวินิจฉัยถอดถอนประธานาธิบดีปาร์ค กึน ฮเย (2016Hun-Na1) เป็นต้น

สถานะของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี^๓

อาจกล่าวได้ว่า ภายหลังจากที่มีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี รัฐธรรมนูญได้ให้การรับรองสถานะและอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญโดยบัญญัติเป็นหมวดเฉพาะแยกออกจากฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ตามหลักการแบ่งแยกอำนาจ ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่และสามารถปฏิบัติหน้าที่ควบคู่ไปกับสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประธานาธิบดี และศาลฎีกา ในฐานะที่เป็นหนึ่งในองค์กรสูงสุดของประเทศ อย่างไรก็ตาม ศาลรัฐธรรมนูญก็มีสถานะที่แตกต่างหลากหลายซึ่งอาจแบ่งได้ ดังนี้

(๑) ศาลรัฐธรรมนูญเป็นที่พึ่งสุดท้ายสำหรับกรณีพิพาททางรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญมีเขตอำนาจในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติกฎหมาย การวินิจฉัยการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ การวินิจฉัยความขัดแย้งระหว่างอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ การวินิจฉัยถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงออกจากตำแหน่ง และการยุบพรรคการเมือง นอกจากนี้ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญยังถือเป็นที่สุดและผูกพันองค์กรของรัฐทุกองค์กรรวมถึงรัฐบาลท้องถิ่นด้วย

^๓ Constitutional Court of Korea. (2013). **The Constitutional Court**. [Online]. [Accessed on 9 August 2018]. Available from: <http://library.ccourt.go.kr/site/conlaw/download/publications/1338546386275.pdf> และ Constitutional Court of Korea. (2018a). **Constitutional Court of Korea**.

(๒) ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรพิทักษ์รัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่ในการพิทักษ์รัฐธรรมนูญโดยใช้กระบวนการพิจารณาคดีเป็นเครื่องมือ นอกจากนี้เขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญยังทำให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการตีความและปรับใช้รัฐธรรมนูญได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาคือขัดแย้งทางรัฐธรรมนูญและคุ้มครองรัฐธรรมนูญ

(๓) ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน

นอกจากจะเป็นองค์กรที่คุ้มครองรัฐธรรมนูญแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญยังเป็นองค์กรที่คุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน ซึ่งหากสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญถูกละเมิดจากการใช้อำนาจทางตรงหรือทางอ้อมของหน่วยงานของรัฐ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญได้ นอกจากนี้ หากมีบทบัญญัติของกฎหมายใดที่อาจละเมิดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ศาลรัฐธรรมนูญก็สามารถวินิจฉัยว่าบทบัญญัติของกฎหมายนั้นขัดรัฐธรรมนูญและมีผลให้บทบัญญัติของกฎหมายนั้นเป็นอันสิ้นผลใช้บังคับ

(๔) ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรควบคุมการใช้อำนาจรัฐ

บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดก็ตามที่ออกโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติอาจสิ้นผลใช้บังคับได้หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญยังอาจวินิจฉัยถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงทั้งในฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการได้ หากเห็นว่าผู้ผู้นั้นมีการกระทำที่เป็นการใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบ รวมถึงวินิจฉัย

ยุบพรรคการเมืองหากเห็นว่าพรรคการเมืองใดมีการกระทำที่ขัดต่อวิถีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

(๕) ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรสูงสุดตามรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองความเป็นอิสระและให้อำนาจหน้าที่แก่ศาลรัฐธรรมนูญ โดยแยกเนื้อหาของบทบัญญัติออกเป็นส่วนเฉพาะว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ เช่นเดียวกับรัฐสภา ฝ่ายบริหาร และศาลฎีกา นอกจากนี้ ตามแนวคิดการแบ่งแยกอำนาจ (Separation of Powers) ศาลรัฐธรรมนูญก็สามารถใช้อำนาจได้เช่นเดียวกับการใช้อำนาจของรัฐสภา ประธานาธิบดี และศาลฎีกา จึงถือได้ว่าศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรสูงสุดองค์กรหนึ่งตามรัฐธรรมนูญ

องค์ประกอบของศาลรัฐธรรมนูญ^๔

สำหรับองค์ประกอบของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๒) และรัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๙ คน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดีโดยความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จากบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (The National Assembly) จำนวน ๓ คน ประธานาธิบดี (The President of the Republic of Korea) จำนวน ๓ คน และประธานศาลฎีกา (The Chief Justice of the

^๔ โปรดดูรายละเอียดของบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของศาลรัฐธรรมนูญ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ที่รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ (Constitutional Court Act)

Supreme Court) จำนวน ๓ คน โดยผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญ จะได้รับการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี โดยความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ

สำหรับวาระการดำรงตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้น รัฐบัญญัติ ว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗ บัญญัติวาระการดำรงตำแหน่งของตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญไว้ ๖ ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่อเนื่อง ใหม่ได้ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จะเกษียณเมื่ออายุครบ ๗๐ ปีบริบูรณ์ และในกรณีที่ตำแหน่งตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญว่างลง องค์กรที่มีหน้าที่เสนอชื่อผู้สมควรแต่งตั้งเป็นตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว จะต้องดำเนินการคัดเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันนับแต่วันตำแหน่งว่างลง

สำหรับคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับการเสนอชื่อเป็นตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญนั้น รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ ได้กำหนด คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไว้ ดังนี้

(๑) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องมีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป และจะต้อง มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งดังต่อไปนี้มาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี ได้แก่

๑) ผู้พิพากษา อัยการ หรือทนายความ (Judge, prosecutor or attorney)

๒) เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับทนายความและปฏิบัติหน้าที่ ทางด้านกฎหมายในหน่วยงานของรัฐ (State agency) รัฐวิสาหกิจ (State-

owned or public enterprise) หน่วยงานที่รัฐบาลร่วมลงทุน (a government-invested institution) หรือบริษัทอื่นในลักษณะเดียวกัน (other corporation)

๓) เป็นบุคคลผู้มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับทนายความและเป็นอาจารย์ทางด้านกฎหมายโดยดำรงตำแหน่งเทียบเท่าหรือสูงกว่าตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสถาบันระดับอุดมศึกษาที่รัฐรับรอง

(๒) ต้องไม่เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

๑) เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายและระเบียบอื่น

๒) เคยต้องโทษทางอาญาให้จำคุกหรือต้องโทษหนักกว่าโทษจำคุกมาแล้ว

๓) เคยถูกลงโทษให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งมาแล้ว เป็นระยะเวลายังไม่ถึง ๕ ปี

นอกจากการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้นแล้ว รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ ยังบัญญัติห้ามตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องทางการเมืองหรือเป็นสมาชิกพรรคการเมือง (มาตรา ๙) เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแทรกแซงทางการเมือง อันอาจส่งผลกระทบต่อความเป็นกลางในการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ รวมถึงยังบัญญัติห้ามตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประกอบธุรกิจเพื่อค้ากำไร และห้ามเป็นสมาชิกขององค์กรของรัฐ (มาตรา ๑๔) เช่น สภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และห้ามเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี หรือศาลอื่น รวมถึงห้ามเป็นที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างในบริษัทเอกชนอื่นๆ นอกจากนี้

รัฐบัญญัติฯ ยังได้บัญญัติให้การรับรองสถานะของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ โดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะไม่ถูกปลดออกจากตำแหน่งเว้นแต่ (๑) ถูกมติถอดถอนออกจากตำแหน่ง หรือ (๒) ถูกคำพิพากษาลงโทษจำคุก (มาตรา ๘)

เขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ^๔

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ ๕ ประการ ได้แก่ (๑) การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามคำร้องที่ส่งมา โดยศาลยุติธรรม (๒) การวินิจฉัยมติให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง (๓) การวินิจฉัยยุบพรรคการเมือง (๔) การวินิจฉัยความขัดแย้งระหว่างอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและรัฐบาลท้องถิ่น และ (๕) การวินิจฉัยคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ เนื่องจากถูกละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือโดยการกระทำหรือละเว้นการกระทำของหน่วยงานของรัฐ หรือการคัดค้านคำพิพากษาศาลยุติธรรมด้วยเหตุเพราะบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลใช้บังคับแก้คดีนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยสาระสำคัญของเขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ มีดังนี้

(๑) การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

อำนาจในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย ถือเป็นอำนาจหน้าที่หลักขององค์กรวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

^๔ Constitutional Court of Korea. (2013). *The Constitutional Court*, pp. 26-35.

ตามหลักกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุล (Checks-and-balances) โดยมีเป้าหมายเพื่อคุ้มครองความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ ซึ่งการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายนี้ถือว่าเป็น “การตรวจสอบแบบรูปธรรม” (Concrete review)^๖

สำหรับเงื่อนไขในการยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณานั้น จะเกิดขึ้นเมื่อมีประเด็นว่าบทบัญญัติของกฎหมายที่ศาลยุติธรรมจะใช้บังคับแก่คดีใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งศาลยุติธรรมอาจเห็นเอง (Ex officio) หรือคู่ความในคดีเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ สำหรับบทบัญญัติที่สามารถยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ได้แก่ บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ออกโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ รวมถึงคำสั่งฉุกเฉินที่ออกโดยอำนาจของประธานาธิบดี (Emergency Presidential orders) และในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรมจะต้องรอกการพิพากษาไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

การยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายสามารถกระทำได้โดยศาลยุติธรรม^๗ แต่จะต้องส่งคำร้องดังกล่าว

^๖ Lee Dong-heub. (2011). Introduction to the Constitutional Court of Korea and Its Role in Control of Government Power, p. 7.

^๗ รัฐบัญญัติว่าด้วยองค์กรศาล (Court Organization Act) มาตรา ๓ บัญญัติให้องค์กรศาลในสาธารณรัฐเกาหลี ประกอบด้วย ศาลฎีกา (Supreme Court) ศาลสูง (High court) ศาลแขวงและสาขา (District courts and Branch courts) และศาลชำนาญพิเศษ ได้แก่ ศาลสิทธิบัตร (Patent court) ศาลครอบครัว (Family court) ศาลปกครอง (Administrative court) และศาลล้มละลาย (Bankruptcy court)

ผ่านมาทางศาลฎีกา (Supreme Court) อย่างไรก็ดี หากประชาชนประสงค์ที่จะยื่นคำร้องดังกล่าวเพื่อให้ศาลยุติธรรมดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ คำร้องของประชาชนจะต้องเป็นคำร้องที่จะต้องมียละเอียดได้แก่ (๑) รายละเอียดของคดีและคู่ความในคดี (๒) บทบัญญัติแห่งกฎหมายในส่วนที่เห็นว่ามีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และ (๓) ประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญ อย่างไรก็ดี คำสั่งว่าจะรับหรือไม่รับคำร้องไว้พิจารณาถือว่าเป็นที่สุดซึ่งบุคคลไม่สามารถอุทธรณ์ได้

ส่วนรายละเอียดของคำร้องที่ศาลยุติธรรมจะยื่นมายังศาลรัฐธรรมนูญ จะต้องประกอบด้วย (๑) รายละเอียดของคดีและคู่ความในคดี (๒) บทบัญญัติแห่งกฎหมายในส่วนที่เห็นว่ามีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และ (๓) ประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญ

สำหรับผลของคำวินิจฉัยกรณีพิทบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จะเป็นผลให้บทบัญญัติที่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญดังกล่าวสิ้นผลใช้บังคับนับตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญอาจมีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวได้หลายกรณี ได้แก่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือชอบด้วยรัฐธรรมนูญ “บางส่วน” (in part) หรือขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือชอบด้วยรัฐธรรมนูญทั้งหมด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว จะต้องส่งคำวินิจฉัยอย่างเป็นทางการให้แก่ศาลที่ส่งคำร้องมาให้ศาลรัฐธรรมนูญภายใน ๑๔ วันนับจากวันที่ศาลมีคำวินิจฉัย

อย่างไรก็ดี หากบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับโทษในทางอาญา

(Criminal penalties) บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นย่อมสิ้นผลใช้บังคับย้อนหลังด้วย (Retroactively) แม้ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจะเคยมีคำวินิจฉัยว่าชอบด้วยรัฐธรรมนูญมาก่อนก็ตาม นอกจากนี้ กระบวนการไต่สวนของศาลอาจกระทำใหม่ได้หากบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีนั้นถูกวินิจฉัยว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗ ส่วนที่ ๒ และ ๓) ทั้งนี้ คำวินิจฉัยเกี่ยวกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญให้มีผลผูกพันศาลยุติธรรมและหน่วยงานของรัฐ รวมถึงรัฐบาลท้องถิ่น (รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗ ส่วนที่ ๑)

(๒) การวินิจฉัยมติให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการวินิจฉัยคำร้องเพื่อขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงออกจากตำแหน่ง ซึ่งหากประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้พิพากษา กรรมการการเลือกตั้ง ประธานหรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย มีการกระทำที่ละเมิดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่นที่บัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สภานิติบัญญัติแห่งชาติอาจยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งนั้นออกจากตำแหน่งได้ โดยพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบสำนวนคำร้องจะต้องยื่นเอกสารหลักฐานที่แสดงมติให้ถอดถอนบุคคลนั้นออกจากตำแหน่งต่อศาลรัฐธรรมนูญ และบุคคลผู้ที่ถูกยื่นให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งจะต้องยุติการปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

สำหรับกระบวนการในการพิจารณาคำร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงจะต้องกระทำการไต่สวน ซึ่งหากคู่กรณีไม่มาศาลในวันไต่สวนก็ให้ศาลพิจารณากำหนดวันนัดไต่สวนใหม่ แต่ถ้าคู่กรณีไม่มาศาลตามกำหนดวันนัดไต่สวนใหม่ ก็ให้กระบวนการไต่สวนกระทำล้นหลังคู่กรณีฝ่ายที่ไม่มาศาล

กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงออกจากตำแหน่งตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้บุคคลผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ คำวินิจฉัยถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งไม่เป็นเหตุให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากความรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญา นอกจากนี้บุคคลดังกล่าวยังห้ามดำรงตำแหน่งใดๆ ภายในระยะเวลา ๕ ปี ด้วย^๘

(๓) การยุบพรรคการเมือง

หากเป้าหมายหรือการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองใดขัดหรือแย้งต่อวิถีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ฝ่ายบริหารโดยความเห็นของคณะรัฐมนตรี สามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัยยุบพรรคการเมืองมีเป้าหมายเพื่อให้

^๘ ตัวอย่างเช่น กรณีของการถอดถอนอดีตประธานาธิบดี ปาร์ค กึน ฮเย ออกจากตำแหน่งประธานาธิบดี โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติถอดถอนออกจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียง ๒๓๔ เสียง และได้ส่งเรื่องดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย โดยศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ 2016Hun-Na1 เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๐๑๗ ถอดถอนอดีตประธานาธิบดีปาร์คฯ ออกจากตำแหน่ง ต่อมาอดีตประธานาธิบดีปาร์คฯ ได้ถูกศาล Seoul Central District Court พิพากษาลงโทษจำคุกเป็นเวลา ๒๔ ปี และถูกนำตัวไปจำคุกที่เรือนจำกลางโซล

ศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ปกป้องรัฐธรรมนูญจากการกระทำของพรรคการเมืองที่ขัดต่อหลักการพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย รวมถึงการให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ในการปกป้องพรรคการเมืองจากคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายบริหารด้วย

สำหรับการยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองเมื่อฝ่ายบริหารเห็นว่า พรรคการเมืองใดมีเป้าหมายหรือดำเนินกิจกรรมที่เป็นภัยต่อหลักการพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยรายละเอียดของคำร้องจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดของการกระทำของพรรคการเมืองที่แสดงให้เห็นว่ามีเป้าหมายหรือการกระทำที่ฝ่าฝืนหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และเมื่อคำร้องดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ประธานศาลรัฐธรรมนูญจะต้องแจ้งข้อเท็จจริงดังกล่าวไปยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติและคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อทราบ รวมถึงส่งสำเนาคำร้องดังกล่าวให้พรรคการเมืองผู้ถูกร้องทราบด้วย

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยยุบพรรคการเมืองให้พรรคการเมืองนั้นถูกยุบโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญส่งคำวินิจฉัยดังกล่าวไปให้ฝ่ายบริหาร รวมถึงส่งสำเนาคำวินิจฉัยดังกล่าวให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติและคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย

อนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง (Political Party Act) โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องลบบรายชื่อพรรคการเมืองดังกล่าวออกจากทะเบียนพรรคการเมืองและประกาศให้สาธารณชนทราบ รวมถึงทรัพย์สิน

ของพรรคการเมืองที่ถูกยุบให้ตกเป็นของแผ่นดิน นอกจากนี้ห้ามพรรคการเมืองใด ๆ มีหลักการหรือเป้าหมายของพรรค หรือเป็นพรรคการเมืองตัวแทน หรือใช้ชื่อเช่นเดียวกันกับพรรคการเมืองที่ถูกยุบ

(๔) การวินิจฉัยความขัดแย้งระหว่างอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและรัฐบาลท้องถิ่น

เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจระหว่างหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานส่วนกลาง รัฐบาลท้องถิ่น และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ปัญหาดังกล่าวไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Checks and balances) ระหว่างหน่วยงานเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อความสำคัญของอำนาจหน้าที่ของแต่ละองค์กรด้วย นอกจากนี้ ปัญหาดังกล่าวยังอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ด้วยเหตุนี้ รัฐธรรมนูญจึงได้บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการพิจารณาปัญหาความขัดแย้งระหว่างอำนาจหน้าที่ขององค์กรของรัฐ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของบทบาทในการพิทักษ์รัฐธรรมนูญ

สำหรับปัญหาความขัดแย้งระหว่างอำนาจหน้าที่ขององค์กรอาจแบ่งได้เป็น

(๔.๑) ความขัดแย้งระหว่างอำนาจหน้าที่ขององค์กรของรัฐด้วยกันเอง อันได้แก่ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ฝ่ายบริหาร ศาลยุติธรรม และคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๔.๒) ความขัดแย้งระหว่างอำนาจหน้าที่ขององค์กรของรัฐและรัฐบาลท้องถิ่น อันได้แก่ ระหว่างฝ่ายบริหารกับเขตปกครองพิเศษ

(Special Metropolitan City) เขตปกครอง (Metropolitan city) หรือ จังหวัด (Province) หรือความขัดแย้งระหว่างฝ่ายบริหารกับเมือง (City)/ เคาน์ตี (County)

(๔.๓) ความขัดแย้งระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง อันได้แก่ ระหว่างเขตปกครองพิเศษ เขตปกครอง หรือจังหวัด และระหว่างเมือง/ เคาน์ตี หรือเขตปกครองตนเอง และระหว่างเขตปกครองพิเศษ เขตปกครอง หรือจังหวัด กับเมือง/ เคาน์ตีหรือเขตปกครองตนเอง

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญยังได้ขยายขอบเขตของผู้มีสิทธิยื่นคำร้องให้ครอบคลุมถึงสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วย (คำวินิจฉัยที่ 96Hun-Ra2)^๙

เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างอำนาจหน้าที่ขององค์กรดังกล่าว ผู้ร้องอาจร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้เมื่อเห็นว่า การกระทำหรือละเว้นการกระทำภายในอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกร้องขัดแย้ง ฝ่าฝืน หรือเป็นอันตรายต่อการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้ถูกร้องตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่น โดยคำร้องที่ผู้ร้องจะส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องประกอบด้วย รายละเอียดของการกระทำหรืองดเว้นการกระทำของผู้ถูกร้องซึ่งถือเป็นเนื้อหาแห่งคดี เหตุผลที่ผู้ร้องยื่นคำร้อง และรายละเอียดอื่นๆ ที่สำคัญ ทั้งนี้ การยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยจะต้องยื่นภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่รู้ถึงเหตุดังกล่าว หรือภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่เกิดเหตุดังกล่าว

^๙ Lee Dong-heub. Ibid., p. 17.

สำหรับผลของคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญนั้น ศาลรัฐธรรมนูญอาจวินิจฉัยให้การกระทำของผู้ถูกร้องเป็นโมฆะ และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกร้องจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ คำวินิจฉัยยังมีผลผูกพันองค์กรของรัฐและรัฐบาลท้องถิ่นทุกองค์กร และผลของคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่วินิจฉัยว่าการกระทำขององค์กรใดเป็นโมฆะย่อมไม่มีผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรนั้นที่ได้กระทำไปแล้วก่อนที่จะศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย

(๕) การร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ (Constitutional Complaints)

การร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญถือเป็นกระบวนการบรรเทาเหตุแห่งความเสียหายจากการที่บุคคลถูกละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญ โดยบุคคลดังกล่าวสามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ทั้งนี้บุคคลดังกล่าวให้รวมถึงบุคคลในกระบวนการยุติธรรม (Judicial persons) ด้วยเหตุนี้ การร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญจึงเป็นกลไกที่สำคัญในการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน และเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมระบบการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของประเทศ

สำหรับเงื่อนไขในการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ แบ่งออกเป็น ๒ เงื่อนไข กล่าวคือ เงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ (๑) และ มาตรา ๖๘ (๒)

(๑) มาตรา ๖๘ (๑) ได้กำหนดเงื่อนไขการยื่นคำร้องในกรณีที่สิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลที่ได้รับการรับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญถูกละเมิดจากการใช้หรือละเว้นการใช้อำนาจของรัฐ (ยกเว้นจากคำพิพากษาของศาลยุติธรรม) บุคคลดังกล่าวสามารถยื่นคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

อย่างไรก็ดี หากกฎหมายอื่นได้กำหนดขั้นตอนการเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายไว้ ผู้ร้องจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดเสียก่อนจึงจะสามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

เนื่องจากอำนาจนิติบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติถือว่าเป็นอำนาจของรัฐเช่นกัน ดังนั้น กรณีที่มีการบัญญัติกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการละเมิดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน หรือสิทธิขั้นพื้นฐานได้รับการละเมิดจากการที่รัฐไม่บัญญัติกฎหมายที่ถูกกำหนดไว้ว่าจะต้องบัญญัติ เหตุดังกล่าวถือว่าเป็นเงื่อนไขในการที่บุคคลจะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ด้วย

(๒) **มาตรา ๖๘ (๒)** ได้กำหนดเงื่อนไขว่า ในกรณีที่ยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๑ (๑) กรณีที่คู่ความยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรมเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย และศาลยุติธรรมไม่ยื่นคำร้องดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญ คู่ความในคดีนั้นสามารถยื่นคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ อย่างไรก็ดี คู่กรณีไม่สามารถยื่นคำร้องข้กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายได้

สำหรับระยะเวลาในการยื่นคำร้องนั้น การยื่นคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๖๘ (๑) จะต้องยื่นภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ทราบถึงเหตุดังกล่าว หรือภายใน ๑ ปีนับแต่วันที่เกิดเหตุดังกล่าว และกรณีที่ยื่นคำร้องภายหลังจากที่ผู้ร้องได้ดำเนินการตามเหตุบรรเทาทุกข์ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายอื่น ผู้ร้องจะต้องยื่นคำร้องภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่มิคำวินิจฉัยตามกระบวนการบรรเทาทุกข์ของกฎหมายนั้น ส่วนการยื่นคำร้องตามมาตรา ๖๘ (๒) นั้นจะต้องยื่นภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ศาลยุติธรรมมีคำสั่งปฏิเสธที่จะยื่นคำร้องว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญดังกล่าว

สำหรับกระบวนการยื่นคำร้อง กรณียื่นคำร้องตามมาตรา ๖๘ (๑) คำร้อง จะต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานที่ถูกละเมิด เหตุแห่งการถูกละเมิดว่าเกิดจากการกระทำหรืองดเว้นการกระทำของรัฐเหตุผลในการยื่นคำร้อง และรายละเอียดอื่นที่เกี่ยวข้อง ส่วนการยื่นคำร้องตามมาตรา ๖๘ (๒) จะต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เหตุผลเกี่ยวกับการที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ คำร้องจะต้องประกอบด้วยเอกสารรับรองการแต่งตั้งทนายความหรือคำร้องในการขอแต่งตั้งทนายความด้วย

เมื่อคำร้องทุกซ์ทางรัฐธรรมนูญถูกยื่นมาสู่ศาลรัฐธรรมนูญ จะมีองค์คณะเล็ก (Panel) ทำหน้าที่พิจารณาในเบื้องต้น โดยองค์คณะอาจมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาได้ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ (Unanimity) ในกรณีต่อไปนี้

(๑) กรณีคำร้องดังกล่าวเป็นคำร้องที่ไม่ได้ผ่านขั้นตอนการเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายตามที่กฎหมายอื่นกำหนด

(๒) คำร้องคัดค้านคำพิพากษาของศาลยุติธรรม (ยกเว้นกรณีที่ศาลยุติธรรมนำกฎหมายที่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญมาใช้บังคับแก่คดีใด)

(๓) คำร้องที่ยื่นมาภายหลังพ้นกำหนดเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๘

(๔) คำร้องที่ปราศจากการแต่งตั้งทนายความหรือคำร้องขอแต่งตั้งทนายความ

(๕) คำร้องที่ยื่นมาไม่ถูกเงื่อนไขหรือดำเนินการไม่ถูกต้อง

อย่างไรก็ดี หากองค์คณะไม่ได้มีคำสั่งเป็นเอกฉันท์ให้ไม่รับคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญไว้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน คำร้องดังกล่าวจะถูกส่งไปให้คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแบบเต็มองค์คณะ (Full bench) พิจารณา

สำหรับผลของการวินิจฉัยการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญอาจแบ่งได้เป็น ๓ กรณี คือ (๑) การยกคำร้อง เมื่อศาลเห็นว่าคำร้องที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญไม่มีเหตุผลเพียงพอ (๒) การไม่รับคำร้อง เมื่อศาลเห็นว่าคำร้องดังกล่าวไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และ (๓) การวินิจฉัยว่าการกระทำหรืองดเว้นการกระทำละเมิดต่อสิทธิขั้นพื้นฐาน เมื่อศาลเห็นว่ามีความผิดเพียงพอ ซึ่งตามมาตรา ๖๘ (๑) กำหนดว่า เมื่อศาลเห็นว่า คำร้องที่ยื่นมานั้นมีเหตุผลเพียงพอ ศาลต้องกำหนดด้วยว่าการกระทำหรืองดเว้นการกระทำของรัฐดังกล่าว ขัดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน และถ้าศาลเห็นว่าสาเหตุของการขัดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานดังกล่าวมาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ศาลอาจวินิจฉัยให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ หากบทบัญญัติของกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นเพียงส่วนหนึ่งของมาตรา ศาลอาจวินิจฉัยให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญทั้งมาตราก็ได้

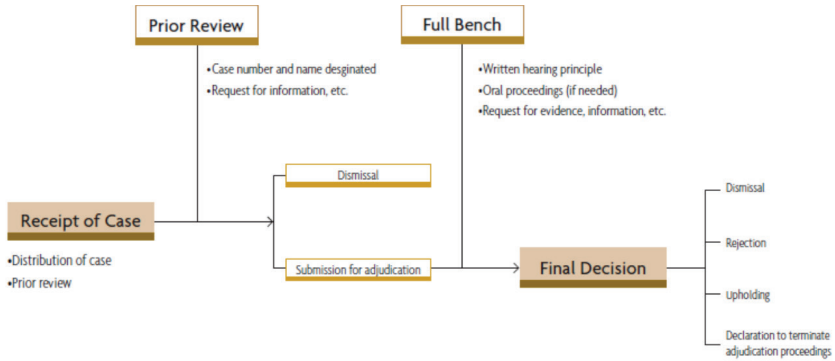

ในกรณีตามมาตรา ๖๘ (๑) คำวินิจฉัยว่าการกระทำหรืองดเว้นการกระทำใดเป็นการละเมิดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานนั้น มีผลผูกพันศาลยุติธรรมองค์กรของรัฐ และรัฐบาลท้องถิ่น นอกจากนี้ หากคำวินิจฉัยดังกล่าวเป็นคำวินิจฉัยเกี่ยวกับการงดเว้นการกระทำของรัฐ ผู้ร้องจะต้องดำเนินการใหม่เพื่อให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

สำหรับกรณีตามมาตรา ๖๘ (๒) คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญในกรณีนี้มีผลผูกพันศาลยุติธรรม องค์กรของรัฐ และรัฐบาลท้องถิ่น และบทบัญญัติของกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าขัดรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวย่อมไม่มีผลใช้บังคับนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยอย่างไรก็ดี หากบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเกี่ยวข้องกับโทษในทางอาญาก็ย่อมสิ้นผลใช้บังคับย้อนหลังด้วย กล่าวคือ หากบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเคยถูกวินิจฉัยว่าชอบด้วยรัฐธรรมนูญมาก่อน ก็ให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นไม่มีผลใช้บังคับนับตั้งแต่วันที่มิคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ คู่กรณียังสามารถร้องขอให้มีการพิจารณาคดีใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะใช้บังคับกับคดีนั้นถูกศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และด้วยเหตุเพราะบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดีอาญาสิ้นผลใช้บังคับย้อนหลัง จำเลยผู้ซึ่งได้รับโทษจากบทบัญญัติของกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญดังกล่าวย่อมร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้ แม้ว่าคดีของจำเลยผู้นั้นจะไม่เกี่ยวข้องกับการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญก็ตาม

แผนภาพแสดงกระบวนการพิจารณาวินิจฉัย กรณีการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ (Constitutional Complaint)

สำหรับเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น นาย Lee Dong-heub อดีตตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ^{๑๐} ได้กล่าวว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญยังมีบางอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่และเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนา อาทิ การขาดอำนาจในการวินิจฉัยกรณีปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (Election disputes) การขาดอำนาจในการวินิจฉัยร่างบทบัญญัติแห่งกฎหมาย (Abstraco) และการขาดอำนาจในการวินิจฉัยการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ เพื่อคัดค้านคำพิพากษาของศาลยุติธรรม นอกจากนี้ ยังมีอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง

^{๑๐} Lee Dong-heub. Ibid., pp. 20-21.

กับกระบวนการเสนอชื่อ การแต่งตั้ง และวาระการดำรงตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่จำเป็นจะต้องได้รับการทบทวนเพื่อปรับปรุงแก้ไขในอนาคต

คำวินิจฉัยสำคัญที่ปรากฏในช่วงเวลา (Timeline) ของการก่อตั้งศาลรัฐธรรมนูญ

(๑) ค.ศ. ๑๙๘๙ คำวินิจฉัยแรก กรณีบทบัญญัติมาตรา ๖ ส่วนที่ ๑ ของรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยกรณีพิเศษเกี่ยวกับการเดินทาง (Act on Special Cases concerning Expedition) ในส่วนของการคุ้มครองรัฐเป็นการชั่วคราว (Provisional execution) เป็นบทบัญญัติที่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบรัฐธรรมนูญ (88Hun-Ka7)

(๒) ค.ศ. ๑๙๙๖ คำวินิจฉัยเกี่ยวกับการตรวจสอบของคณะกรรมการจริยธรรมภาครัฐ (The Public Performance Ethics Committee) ตามมาตรา ๑๒ ของรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยภาพยนตร์ (Motion Picture Act) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (93Hun-Ka13)

(๓) ค.ศ. ๑๙๙๗ คำวินิจฉัยเกี่ยวกับการห้ามการแต่งงานสำหรับบุคคลที่มีนามสกุลหรือถิ่นกำเนิดเดียวกัน ตามมาตรา ๘๐๙ ส่วนที่ ๑ ของรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยความแพ่ง (The Civil Act) ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ (95Hun-Ka6 et al.)

(๔) ค.ศ. ๑๙๙๙ คำวินิจฉัยเกี่ยวกับระบบการให้สิทธิประโยชน์พิเศษแก่ทหารผ่านศึกมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (98Hun-Ma363)

(๕) ค.ศ. ๒๐๐๑ คำวินิจฉัยเกี่ยวกับการให้บริการสุขภาพในสถานคุมขังของตำรวจชาติประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชาชนมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (2000Hun-Ma546)

(๖) ค.ศ. ๒๐๐๔ คำวินิจฉัยเกี่ยวกับการร้องเรียนเพื่อถอดถอนอดีตประธานาธิบดี Roh Moo-hyun ออกจากตำแหน่ง (2004Hun-Na1)

(๗) ค.ศ. ๒๐๐๕ คำวินิจฉัยเกี่ยวกับระบบ House Head System ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ (2001Hun-Ka9 et al)

(๘) ค.ศ. ๒๐๑๑ คำวินิจฉัยเกี่ยวกับการร้องเรียนกรณีรัฐละเลยต่อประเด็นการอำนวยความสะดวกให้แก่สุภาพสตรี (2006Hun-Ma788)

(๙) ค.ศ. ๒๐๑๑ คำวินิจฉัยเกี่ยวกับการห้ามใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเนื่องจากถือว่าการกระทำที่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญอย่างมีเงื่อนไข (2007Hun-Ma1001 et al)

(๑๐) ค.ศ. ๒๐๑๒ คำวินิจฉัยเกี่ยวกับระบบการใช้ชื่อจริงในอินเทอร์เน็ตถือว่ามีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (2010Hun-Ma47 et al)

(๑๑) ค.ศ. ๒๐๑๓ คำวินิจฉัยเกี่ยวกับการบังคับใช้กลไกฉุกเฉิน (Emergency Measures) ที่ ๑, ๒, และ ๙ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (2010Hun-Ba70 et al)

(๑๒) ค.ศ. ๒๐๑๔ คำวินิจฉัยเกี่ยวกับการวินิจฉัยยุบพรรคการเมือง (พรรคเอกภาพก้าวหน้า – The Unified Progressive Party) (2013Hun-Da1)

(๑๓) ค.ศ. ๒๐๑๖ คำวินิจฉัยเกี่ยวกับรัฐบัญญัติว่าด้วยการจูงใจและการรับสินบนโดยไม่เหมาะสม (Improper Solicitation and Graft Act) มาตรา ๒ ส่วนที่ ๑ ส่วนย่อย Ma ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (2015Hum-Ma236, et al)

(๑๔) ค.ศ. ๒๐๑๗ คำวินิจฉัยเกี่ยวกับการถอดถอนอดีตประธานาธิบดีปาร์ค กึน ฮเย ออกจากตำแหน่ง (2016Hun-Na1)

ในการประชุมศาลรัฐธรรมนูญโลก ครั้งที่ ๓ (๓rd Congress of the World Conference on Constitutional Justice) ณ กรุงโซล ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีได้ชี้ให้เห็นว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เกิด “การบูรณาการทางสังคม” (Social Integration) ในฐานะ “คนกลาง” (Social Mediator) ผ่านการวินิจฉัยประเด็นความขัดแย้งในสังคม ตัวอย่างเช่น การวินิจฉัยกรณีการย้ายเมืองหลวง (the Relocation of the Capital case) ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้ใช้การตีความรัฐธรรมนูญในการแก้ไขปัญหาและเพื่อสร้างบรรทัดฐานให้แก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยเมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่าบทบัญญัติของกฎหมายในกรณีดังกล่าวมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติในฐานะที่เป็นองค์กรที่ใช้อำนาจในการตรากฎหมาย ก็ย่อมต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ^{๑๑}

^{๑๑} Constitutional Court of Korea. (2014). Questionnaire Reply by the Constitutional Court of Korea in the 3rd Congress of the World Conference on Constitutional Justice, p. 8.

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ในการปฏิบัติหน้าที่^{๑๒}

นับตั้งแต่ทศวรรษที่ ๑๙๙๐ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในสังคมของประเทศเกาหลี มีการขยายตัวของผู้ผลิตคอมพิวเตอร์และระบบเทคโนโลยีโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้วยเหตุนี้ ฝ่ายบริหารและองค์กรศาลจึงได้ริเริ่มที่จะพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่การปฏิบัติหน้าที่

ศาลรัฐธรรมนูญในฐานะหนึ่งในองค์กรชั้นนำของประเทศ ได้นำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการให้บริการแก่ประชาชนผ่านเว็บไซต์ การอำนวยความสะดวกในกระบวนการพิจารณาคดี และการพัฒนาภาพลักษณ์ขององค์กรต่อสาธารณชน ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้กำหนดแผนแม่บททางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของศาลและความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน โดยเป้าหมายของการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อ (๑) สนับสนุนการให้บริการศาลอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronic Court Service) (๒) สนับสนุนกระบวนการพิจารณาคดีแบบอัตโนมัติเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของศาลผ่านเว็บไซต์และความร่วมมือระหว่างประเทศด้านเทคโนโลยี (๓) เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารงานแบบดิจิทัล และ

^{๑๒} Constitutional Court of Korea. **Background & Goal**. [Online]. [Accessed on 27 August 2018]. Available from: <http://english.ccourt.go.kr/cckhome/eng/ecourt/overview/background.do>

(๔) เพื่อสร้างศาลรัฐธรรมนูญที่ปลอดภัยและมั่นคง โดยการคุ้มครองข้อมูลที่สำคัญ

แผนภาพแสดงเป้าหมายของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ของศาลรัฐธรรมนูญ

สำหรับพัฒนาการของการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญนั้น เริ่มขึ้นจากการนำเอาระบบ HiTEL มาใช้สำหรับการสืบค้นบรรทัดฐานคำพิพากษาในปี ค.ศ. ๑๙๙๕ ต่อมาได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการคอมพิวเตอร์ (Computerization Committee) ใน ปี ค.ศ. ๑๙๙๗ และเปิดตัวเว็บไซต์ของศาลรัฐธรรมนูญในปี ค.ศ. ๑๙๙๘ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่และยกระดับภาพลักษณ์ต่อสาธารณชน

ปี ค.ศ. ๒๐๐๔ ศาลรัฐธรรมนูญได้นำเอา “ระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Document System)” มาใช้ทั้งในด้านบริหารและด้านคดี จากนั้น

ได้พัฒนาไปสู่การจัดเก็บฐานข้อมูลคำวินิจฉัยแบบดิจิทัล ในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ และระบบการบริหารจัดการคำร้อง (Case Management System)^{๑๓} และการใช้วิดีโอเพื่อการประกาศและรับฟังพยานหลักฐานของศาลในปี ค.ศ. ๒๐๐๖ ต่อมาในปี ค.ศ. ๒๐๐๙ ได้มีการนำระบบการกรอกข้อมูลแบบอิเล็กทรอนิกส์ (the e-Filling System) มาใช้^{๑๔} และเพื่อให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความปลอดภัยมากขึ้น จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์ความมั่นคงไซเบอร์ (Cyber Security Center) ขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๑๑ จากนั้นในปี ค.ศ. ๒๐๑๓ ได้มีการริเริ่มใช้งานระบบห้องพิจารณาคดีอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Courtroom) เพื่อใช้สำหรับการสืบค้นฐานข้อมูลคำวินิจฉัย^{๑๕} และจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอกศาลรัฐธรรมนูญ (Disaster Recovering Center)

^{๑๓} ระบบการบริหารจัดการคำร้อง (Case Management System) เป็นระบบที่อำนวยความสะดวกในทุกขั้นตอนของการพิจารณาคดี ตั้งแต่รับคำร้องไปจนถึงศาลมีคำวินิจฉัย รวมถึงเก็บรวบรวมและรักษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคดีนั้นไว้ในระบบ นอกจากนี้ ระบบดังกล่าวยังสามารถสืบค้นและเรียกหาข้อมูลที่จำเป็นที่ถูกละทิ้งไว้ในระบบอื่นที่เชื่อมโยงถึงกันด้วย

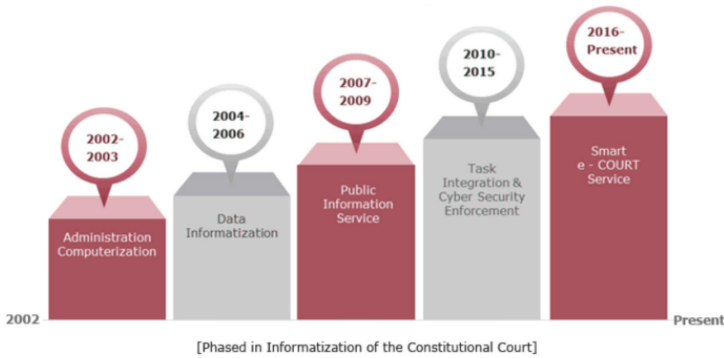
^{๑๔} ระบบการกรอกข้อมูลแบบอิเล็กทรอนิกส์ (the e-Filling System) เป็นระบบที่ให้บริการเอกสารรูปแบบออนไลน์หลายประเภท อาทิ การจัดการคำร้องแบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ การจัดการคำร้อง/ คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแบบออฟไลน์ การให้บริการรับ-ส่ง เอกสารในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับคู่กรณี เป็นต้น

^{๑๕} ระบบห้องพิจารณาคดีอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Court Room) ถูกนำมาใช้สำหรับอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ในระหว่างการสืบพยานหรือการอ่านคำวินิจฉัยของศาลในห้องพิจารณาคดี ทั้งนี้ ระบบดังกล่าวได้อำนวยความสะดวกให้แก่คู่กรณีโดยให้คู่กรณีสามารถค้นหาข้อมูลทางคดีบนพื้นฐานแบบ real-time ในระหว่างการสืบพยานและการอ่านคำวินิจฉัย

นอกจากนี้ยังมีการนำ “ระบบศาลอัจฉริยะ” (Smart e-Court) ที่สามารถติดตั้งบนโทรศัพท์เคลื่อนที่มาใช้ในปี ค.ศ. ๒๐๑๗ อีกด้วย^{๑๖}

แผนภาพแสดงช่วงเวลาของการพัฒนาทาง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ในการกระจายคำร้องให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (Case Allocation Method)^{๑๗} แต่เดิมศาลรัฐธรรมนูญได้มีการประกาศใช้ “ธรรมเนียมปฏิบัติในการจ่ายคำร้องของศาลรัฐธรรมนูญ” (Customary rules on Accepting and Allocating Constitutional Court Cases)” เพื่อใช้สำหรับการกระจายคำร้องให้แก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอย่างเป็นธรรมและป้องกันการขาดความน่าเชื่อถือในการจ่ายคำร้องให้แก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

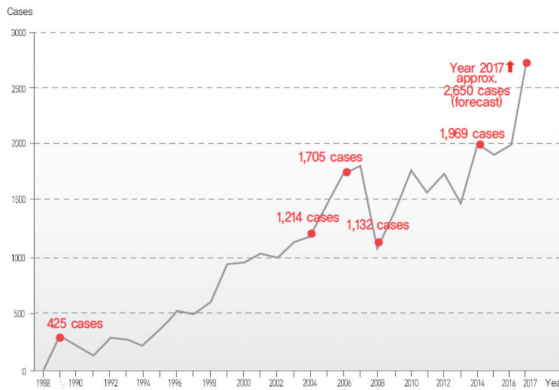
^{๑๖} Constitutional Court of Korea. (2018b). Constitutional Court of Korea: The past 30 years at a glance, pp. 32-33.

^{๑๗} Constitutional Court of Korea. (2018b), p. 28.

ซึ่งกระบวนกรดังกล่าวใช้ “ลูกปิงปอง” ที่ระบุสัญลักษณ์ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๘ คน (ไม่รวมประธานศาลรัฐธรรมนูญ) อย่างไม่ดี ในปัจจุบันศาลรัฐธรรมนูญได้นำระบบการกระจายคำร้องแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Allocation System) มาใช้ในการกระจายคำร้องดังกล่าว

สถิติคำร้องกับการเพิ่มขึ้นของความเชื่อมั่นของประชาชน^{๑๘}

จากแผนภูมิ จะเห็นว่า ในช่วงแรกของการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่เป็นองค์กรในระบบตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะในการพิจารณาคำร้องในคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของพนักงานอัยการ (The non-prosecution disposition of prosecutor) ซึ่งจากแผนภูมิจะเห็นว่าคำร้องที่ยื่นเข้าสู่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญในปี

^{๑๘} Constitutional Court of Korea. (2018b). Constitutional Court of Korea: The past 30 years at a glance, p. 26.

ค.ศ. ๑๙๘๙ มีจำนวน ๔๒๕ คดี ต่อมาเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีการวินิจฉัย ถอดถอนประธานาธิบดี Roh Moo-hyun ออกจากตำแหน่งเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๔ และการวินิจฉัยกรณีการย้ายเมืองหลวง ได้ส่งผลให้จำนวนคำร้องเข้าสู่การ พิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ต่อมาในปี ค.ศ. ๒๐๐๘ จะเห็นว่าจำนวนคำร้องที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลมีจำนวนลดลง เนื่องจาก มีการขยายขอบเขตของคำร้องที่สามารถยื่นเข้าสู่การพิจารณาคดีของศาล แต่เมื่อมีการวินิจฉัยยุบพรรคเอกภาพก้าวหน้า (the Unified Progressive Party) ในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ และการวินิจฉัยถอดถอนประธานาธิบดี ปาร์ค กึน ฮเย ในปี ค.ศ. ๒๐๑๗ จะพบว่า จำนวนคำร้องที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลมีแนวโน้ม เพิ่มขึ้น

หน่วยงาน/บุคคลภายในศาลรัฐธรรมนูญ^{๑๙}

รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญได้บัญญัติเกี่ยวกับหน่วยงาน/บุคคล ภายในศาลรัฐธรรมนูญ รวมถึงกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน/บุคคล ดังกล่าว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) ประธานศาลรัฐธรรมนูญ (President of the Constitutional Court) แต่งตั้งโดยประธานาธิบดีจากผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ โดยความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยประธานศาลรัฐธรรมนูญ ถือว่าเป็นผู้แทนของศาลรัฐธรรมนูญและรับผิดชอบในกิจการต่างๆ ของศาลรัฐธรรมนูญ รวมถึงควบคุมกำกับดูแลผู้ได้บังคับบัญชาในสังกัด ของศาลรัฐธรรมนูญ

^{๑๙} Constitutional Court of Korea. (2018a), pp. 12- 16.

นอกจากนี้ ประธานศาลรัฐธรรมนูญยังถือว่าเป็นประธานในที่ประชุม คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (Council of Justices) และเป็นประธาน ในที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแบบเต็มองค์คณะ (Full bench) และ ยังมีอำนาจเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของศาลรัฐธรรมนูญด้วย และหาก ตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญว่างลงด้วยเหตุอันมิอาจคาดหมายได้ ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นปฏิบัติหน้าที่แทนซึ่งเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ใน รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ เงินเดือนและผลประโยชน์ ตอบแทนอื่นของประธานศาลรัฐธรรมนูญให้ได้รับในอัตราเดียวกับประธาน ศาลฎีกา

H.E. Mr. LEE Jin-sung
(Nov 2017 – Sep 2018)

H.E. Mr. YOO Nam-seok
(Sep 2018 – Present)

President of the Constitutional Court of Korea

ฯพณฯ YOO Nam-seok ประธานศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐ เกาหลีคนปัจจุบัน (ดำรงตำแหน่งเมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. ๒๐๑๘) เคยดำรง ตำแหน่ง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล Seoul Central District Court ผู้พิพากษา ศาลสูงแห่งกรุงโซล (Seoul High Court) ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลสูงกว้างจู

(Gwangju High Court) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๑๗) และดำรงตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (Justices) เป็นผู้มีคุณสมบัติเช่นเดียวกันกับผู้พิพากษาศาลยุติธรรมและได้รับการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี โดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกของที่ประชุมใหญ่ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (Full bench) หรือสมาชิกองค์คณะ (Panel) และในฐานะสมาชิกของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีสิทธิออกเสียงในกิจการที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญ

เมื่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญดำรงตำแหน่งครบวาระ หรือมีอายุครบเกษียณ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนจะต้องดำรงตำแหน่งก่อนวันที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้นั้นจะหมดวาระ และเมื่อตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญว่างลงระหว่างวาระการดำรงตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับเลือกได้รับการแต่งตั้งภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ตำแหน่งที่ว่างลงนั้นเป็นผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือว่างลงในขณะที่หมดสมัยประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติเลือกผู้สมควรดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันนับจากวันที่เปิดสมัยประชุมสภาครั้งใหม่ และเพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะไม่ถูกให้ออกจากตำแหน่งเว้นแต่ถูกถอดถอนหรือต้องคำพิพากษาให้ถูกจำคุกในคดีอาญา สำหรับเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปในอัตราเดียวกันกับผู้พิพากษาศาลฎีกา (Justice of the Supreme Court)

(๓) ที่ประชุมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (Council of Justices)

เป็นหน่วยงานสูงสุดในศาลรัฐธรรมนูญที่มีหน้าที่ในการตัดสินและกำหนดทิศทางเกี่ยวกับการบริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคน โดยมีประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นประธานในที่ประชุม สำหรับองค์ประชุมจะต้องประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอย่างน้อย ๗ คน และการตัดสินในเรื่องใดๆ ให้ใช้เสียงข้างมาก ประธานศาลรัฐธรรมนูญมีสิทธิในการออกเสียงชี้ขาดในกรณีที่มีความสำคัญ อาทิ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ การส่งความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับศาลรัฐธรรมนูญให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ การจัดทำคำของบประมาณ การให้ความเห็นชอบกองทุนสำรองและการรับรองบัญชี การแต่งตั้งหรือให้พ้นจากตำแหน่งของบุคลากรในตำแหน่ง เลขาธิการ รองเลขาธิการ ตุลาการผู้แถลงคดี และข้าราชการระดับ ๓ ขึ้นไป นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการวินิจฉัยกรณีอื่นที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญนำเข้าสู่ที่ประชุมด้วย

(๔) สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (Department of Court Administration) รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗ บัญญัติให้ในการบริหารกิจการของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (Department of Court Administration) โดยมีเลขาธิการ (Secretary General) และรองเลขาธิการ (Deputy Secretary General) เป็นผู้บังคับบัญชาบุคลากรภายในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และภายใต้การสั่งการของประธานศาลรัฐธรรมนูญ โดยให้เลขาธิการมีอำนาจในกิจการของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญทั้งปวง เช่น การเข้าร่วมประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือสภาที่ปรึกษาแห่งรัฐ (State Council) เพื่อเสนอเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญ หรือเป็นจำเลยในคดีปกครองเมื่อมีการฟ้องร้องคดีเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของประธานศาลรัฐธรรมนูญ และสำหรับรองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นผู้ช่วยเลขาธิการเมื่อเลขาธิการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เนื่องจากเหตุอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้

นาย KIM Heon-jeong
เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สำหรับโครงสร้างของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญนั้น กำหนดให้มีหน่วยงานระดับสำนักงาน (Offices) สำนัก (Bureaus) และส่วน (Divisions) โดยแต่ละหน่วยงานมีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชา โดยโครงสร้างของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย

- สำนักงานวางแผนและประสานงาน (Planning and Coordination Office) มีหน้าที่ในการจัดทำแผนแม่บท แผนงบประมาณและบัญชีการประเมินผลและตรวจสอบภายใน การจัดทำและแก้ไขปรับปรุงระเบียบศาลรัฐธรรมนูญ และงานวิเทศสัมพันธ์
- สำนักบริหารจัดการ (Administration Management Bureau) มีหน้าที่เกี่ยวกับงานพิธีการ พิธีการทูต งานรักษาความปลอดภัย งานสิ่งอำนวยความสะดวก งานพัสดุ งานคลัง งานบริหารทรัพยากรมนุษย์และฝึกอบรม และงานบำรุงรักษาอาคารสถานที่

- สำนักกิจการคดี (Judgment Affairs Bureau) มีหน้าที่บริหารจัดการงานคำร้องที่ยื่นสู่ศาลรัฐธรรมนูญ งานให้บริการสาธารณะและการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะ งานพัฒนากระบวนการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และงานเก็บรักษาและจัดการเอกสารงานคดี
- สำนักทรัพยากรและสารสนเทศ (The Information and Materials Bureau) มีหน้าที่ผลิตและเผยแพร่เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดี กำกับดูแลโครงการด้านเทคโนโลยี และงานห้องสมุด
- สำนักงานประชาสัมพันธ์และข้อมูลสาธารณะ (Executive Director of Public Information Office) เป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่อเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่จัดทำเอกสารข่าว (Press releases) เผยแพร่ข้อมูลคดีและพิธีการที่สำคัญ และให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น รวมถึงดูแลการรับรองการศึกษาดูงาน

นอกจากนี้ แต่ละหน่วยงานภายในจะประกอบด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่ (Officers) เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อสนับสนุนเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผน การวิจัย และการสอบสวน การประเมินผล และการประชาสัมพันธ์ ส่วนการกำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ รวมถึงจำนวนบุคลากรของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญและกิจการอื่นที่จำเป็นซึ่งมิได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วยศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามระเบียบศาลรัฐธรรมนูญในเรื่องนั้นๆ โดยในช่วงแรกของการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญ การดำเนินงานของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยบุคลากรจำนวน ๑๔๕ คน โดยบุคลากรดังกล่าวรับโอนมาจากหน่วยงานราชการต่างๆ ทั้งนี้ เป็นไปตามระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยหน่วยงานในสังกัดของศาลรัฐธรรมนูญ

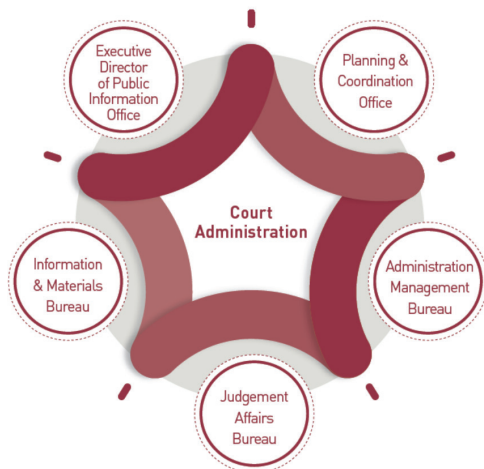

ในส่วนของการข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (Public Officials of DCA) นั้น เลขานุการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในสายงานการเมือง (Political service) โดยให้ได้รับเงินเดือนในอัตราเดียวกันกับสมาชิกสภาที่ปรึกษาแห่งรัฐ (State council) ส่วนรองเลขานุการให้ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในสายงานการเมืองเช่นเดียวกัน และให้ได้รับเงินเดือนในอัตราเดียวกันกับรองเลขานุการสำนักงานศาลยุติธรรม (Vice-Minister of National Court Administration) ส่วนผู้บังคับบัญชาหน่วยงานภายในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงาน (Office chief) ให้ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับ ๑ หรือ ๒ สายงานทั่วไป ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนัก (the Bureau chief) ให้ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับ ๒ หรือ ๓ สายงานทั่วไป และผู้อำนวยการกลุ่มงานให้ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับ ๒ จนถึง ๔ สายงานทั่วไป ผู้อำนวยการส่วน (the Section chief) ให้ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับ ๓ หรือ ๔ สายงานทั่วไป

นอกจากนี้ การแต่งตั้งหรือให้ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งให้เป็นอำนาจของประธานศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนการแต่งตั้งหรือให้เจ้าหน้าที่ของรัฐระดับ ๓ ขึ้นไปพ้นจากตำแหน่งให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (Council of Justices) อย่างไรก็ตาม ประธานศาลรัฐธรรมนูญอาจร้องขอเจ้าหน้าที่ของรัฐจากหน่วยงานอื่นให้มาปฏิบัติหน้าที่เป็นข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้

แผนภาพแสดงโครงสร้างของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (Department of Court Administration)

(๕) ตุลาการผู้แถลงคดี (Rapporteur Judges) หรือ นักวิจัยประจำศาลรัฐธรรมนูญ (Constitutional Research Officers)^{๒๐} ถือเป็นบุคลากรของศาลรัฐธรรมนูญ และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในสายงานพิเศษ (Special

^{๒๐} จากการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางอีเมลกับ Dr.Seok-min LEE นักวิจัยอาวุโสประจำสถาบันวิจัยแห่งศาลรัฐธรรมนูญ (Senior Constitutional Research Officer) เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างตำแหน่งตุลาการผู้แถลงคดี (Rapporteur Judges) กับตำแหน่งนักวิจัยประจำศาลรัฐธรรมนูญ (Constitutional Research Officers) ทำให้ทราบว่า ทั้งสองตำแหน่งดังกล่าวนี้เหมือนกัน กล่าวคือ ตำแหน่งนักวิจัยประจำศาลรัฐธรรมนูญ (C.R.O.) เป็นตำแหน่งที่เป็นทางการ (Official) ที่ได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วยศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙ ในขณะที่ตำแหน่งตุลาการ ผู้แถลงคดี (R.J.) นั้น เป็นตำแหน่งที่ใช้เรียกขานกันอย่างไม่เป็นทางการ

service) โดยจำนวนของตุลาการผู้แถลงคดีให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙ ทั้งนี้ ตุลาการผู้แถลงคดีมีหน้าที่ในการดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญภายใต้นโยบายของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ตุลาการผู้แถลงคดีได้รับการแต่งตั้งจากประธานศาลรัฐธรรมนูญ โดยความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จากผู้มีคุณสมบัติเป็นผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ หรือผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ทางกฎหมายหรือเทียบเท่าขึ้นไปในมหาวิทยาลัย หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ระดับ ๔ ขึ้นไป ที่มีประสบการณ์การทำงานทางด้านกฎหมายตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป ในหน่วยงานของรัฐ อาทิ สถานีวิทยุแห่งชาติ ฝ่ายบริหาร หรือศาล หรือบุคคลผู้ได้รับปริญญาเอกทางกฎหมายและมีประสบการณ์การทำงานทางด้านกฎหมาย ๕ ปีขึ้นไป ในหน่วยงานด้านการศึกษาวิจัย เช่น สถาบันวิจัยของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการนั้น

สำหรับวาระการดำรงตำแหน่งของตุลาการผู้แถลงคดีนั้น มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๑๐ ปี และสามารถได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องได้ และจะเกษียณอายุเมื่อครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ นอกจากนี้ ตุลาการผู้แถลงคดี

ซึ่งส่วนใหญ่มักจะใช้ในกรณีที่มีการประชุมทางวิชาการ (Conference) อย่างไรก็ตามขณะนี้แนวคิดในการเสนอให้เปลี่ยนชื่อตำแหน่งดังกล่าวจากตำแหน่งนักวิจัยประจำศาลรัฐธรรมนูญเป็นตำแหน่งตุลาการผู้แถลงคดี เนื่องจากต้องการให้ชื่อตำแหน่งสะท้อนถึงสถานะและบทบาทหน้าที่ที่แท้จริงของตุลาการผู้แถลงคดี เพราะตำแหน่งดังกล่าวถือว่าเป็นคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้พิพากษาของศาลยุติธรรม. เน้นโดยผู้จัดทำ.

ยังสามารถได้รับการแต่งตั้งมาจากผู้ช่วยตุลาการผู้แถลงคดี (An Assistant Rapporteur Judges) ที่ดำรงตำแหน่งมาแล้ว ๓ ปี โดยพิจารณาจากประสบการณ์การทำงานของผู้นั้น ซึ่งผู้ช่วยตุลาการผู้แถลงคดีก็เป็นผู้ที่ได้รับแต่งตั้งจากประธานศาลรัฐธรรมนูญ โดยความเห็นชอบจากมติที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญยังอาจดำรงตำแหน่งเป็นตุลาการผู้แถลงคดีพร้อมกันด้วยก็ได้ (รัฐบัญญัติฯ มาตรา ๑๙ (๑๐)) และประธานศาลรัฐธรรมนูญอาจแต่งตั้งให้ตุลาการผู้แถลงคดีปฏิบัติหน้าที่อื่นควบคู่ไปด้วยก็ได้

อย่างไรก็ดี อาจแบ่งตุลาการผู้แถลงคดีได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยเหลือประจำตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อมีหน้าที่ในการตรวจสอบคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญในเบื้องต้น (Preliminary review) และอีกกลุ่มหนึ่งคือผู้ที่ไม่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยเหลือประจำตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะได้รับการบรรจุให้อยู่ในกลุ่มงานต่างๆ ตามความถนัดของแต่ละบุคคล

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญยังอาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษาทางวิชาการ (Constitutional Researchers and Academic Advisors) จากผู้ที่มีคุณวุฒิปริญญเอกทางด้านกฎหมาย และมีผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคดีรัฐธรรมนูญ ซึ่งนับตั้งแต่เดือนกันยายน ค.ศ. ๒๐๐๗ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีการแต่งตั้งศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาด้านวิชาการให้แก่ศาลรัฐธรรมนูญด้วย

(๖) สถาบันวิจัยประจำศาลรัฐธรรมนูญ (Constitutional Research Institute: CRI)

สถาบันวิจัยเป็นหน่วยงานภายในศาลรัฐธรรมนูญ โดยขึ้นตรงต่อประธานศาลรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ และการวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญเพื่อนำไปสู่การพัฒนารัฐธรรมนูญและระบบการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐเกาหลี นอกจากนี้สถาบันวิจัยยังทำหน้าที่ในการจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญให้แก่ประชาชนหลากหลายกลุ่ม อาทิ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และนักกฎหมาย

สำหรับหน่วยงานภายในของสถาบันวิจัย แบ่งเป็น

- กลุ่มวิจัยเชิงสถาบัน (Institution Research Team) ทำหน้าที่ในการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบในประเด็นเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญและระบบการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของต่างประเทศ การศึกษาความเป็นไปได้ในการควมรวมประเทศเกาหลี และการสร้างความร่วมมือและแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกประเทศ
- กลุ่มวิจัยด้านสิทธิขั้นพื้นฐาน (Basic Rights Research Team) ทำหน้าที่ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเด็นทางรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับสิทธิขั้นพื้นฐาน หน้าที่พลเมือง และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมาตรฐานของการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ
- กลุ่มวิจัยรัฐธรรมนูญเปรียบเทียบ (Comparative Constitutional Law Research Team) ทำหน้าที่ในการศึกษาวิจัยและวิเคราะห์เกี่ยวกับ

คำวินิจฉัยที่สำคัญของศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของต่างประเทศ

- กลุ่มงานกำกับดูแล (Instruction Team) ทำหน้าที่ในการวางแผนการศึกษาวินิจฉัยและการฝึกอบรมของสถาบัน รวมถึงผลิตเอกสารตำรา และให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย อันได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักกฎหมาย นักศึกษากฎหมาย เป็นต้น

- กลุ่มงานวางแผนและการบริหาร (Planning and Administration Division) มีหน้าที่ในการจัดทำ ปรับปรุงแก้ไข และบริหารจัดการระเบียบกฎหมายที่อยู่ภายในของสถาบันวิจัย รวมถึงมีหน้าที่ในการจัดทำและเผยแพร่รายงานการศึกษาวินิจฉัย และลงพื้นที่ในการบริหารจัดการเจ้าหน้าที่ฝึกปฏิบัติงานด้วย

นอกจากนี้ ประธานศาลรัฐธรรมนูญยังอาจร้องขอให้ยังหน่วยงานของรัฐต่างๆ โดยเฉพาะจากศาลยุติธรรมและสำนักงานอัยการ เพื่อขอให้ส่งบุคลากรมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นนักวิจัย

สำหรับจำนวนบุคลากรของสถาบันวิจัย รัฐบัญญัติฯ มาตรา ๑๙-๔ (๒) กำหนดให้มีบุคลากรได้ไม่เกิน ๔๐ อัตรา ซึ่งในจำนวนดังกล่าวประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย (President) ซึ่งผู้อำนวยการจะมีอำนาจในการแต่งตั้งผู้อำนวยการของแต่ละกลุ่มงานและนักวิจัยที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้อำนวยการ ทั้งนี้ ประธานศาลรัฐธรรมนูญโดยความเห็นชอบจากมติที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ อาจแต่งตั้งผู้อำนวยการสถาบันวิจัยจากตุลาการ

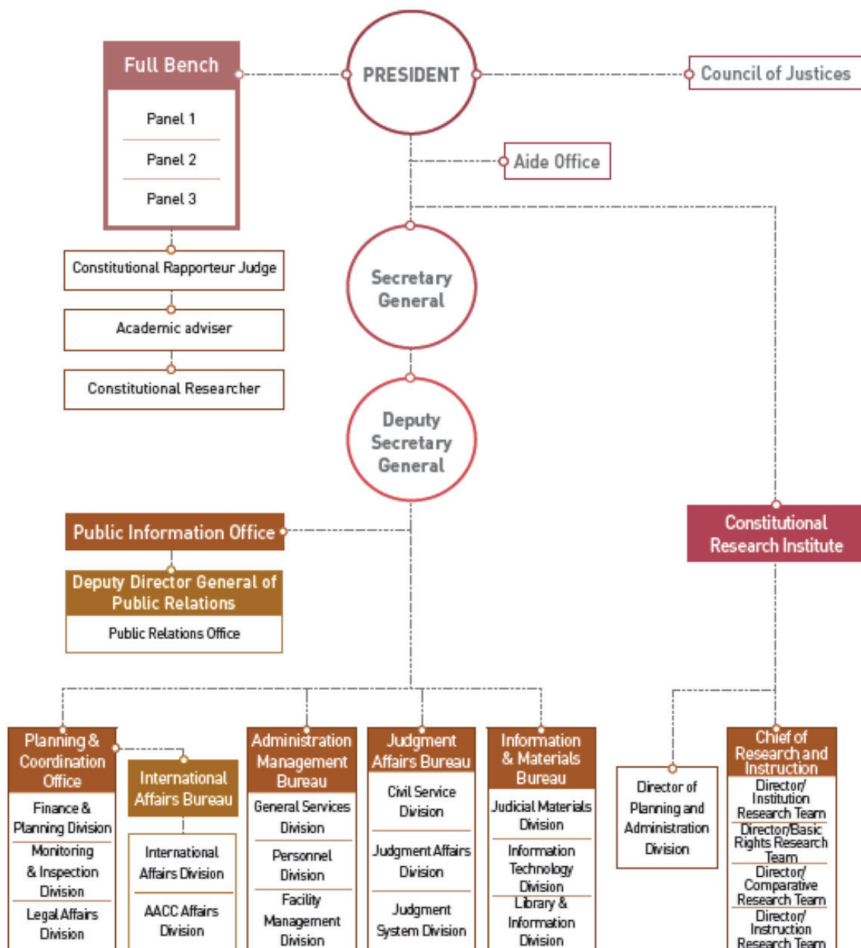

ผู้แถลงคดี (Rapporteur Judge) หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับ ๑ ในสายงานทั่วไป ส่วนผู้อำนวยการสำนัก (Department) จะแต่งตั้งจากตุลาการผู้แถลงคดีหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในสายงานทั่วไป ระดับ ๒ หรือ ๓ ขณะที่ผู้อำนวยการกลุ่มงาน (Team) จะแต่งตั้งจากตุลาการผู้แถลงคดีหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในสายงานทั่วไป ระดับ ๓ หรือ ๔

อย่างไรก็ดี ประธานศาลรัฐธรรมนูญอาจแต่งตั้งนักวิจัยประจำสถาบันตามคำแนะนำของผู้อำนวยการสถาบันจากผู้มีคุณสมบัติเป็นตุลาการผู้แถลงคดี (Rapporteur Judge) หรือผู้ที่เป็นทนายความ หรือผู้ที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีหรือปริญญาโทและมีประสบการณ์การทำงานตามที่กำหนดไว้ในระเบียบศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก

โครงสร้างศาลรัฐธรรมนูญและหน่วยงานภายใน ของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี^{๒๑}

^{๒๑} Constitutional Court of Korea. (2018a). Constitutional Court of Korea, p. 17.

การพัฒนาองค์กรและอัตรากำลังของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ^{๒๒}

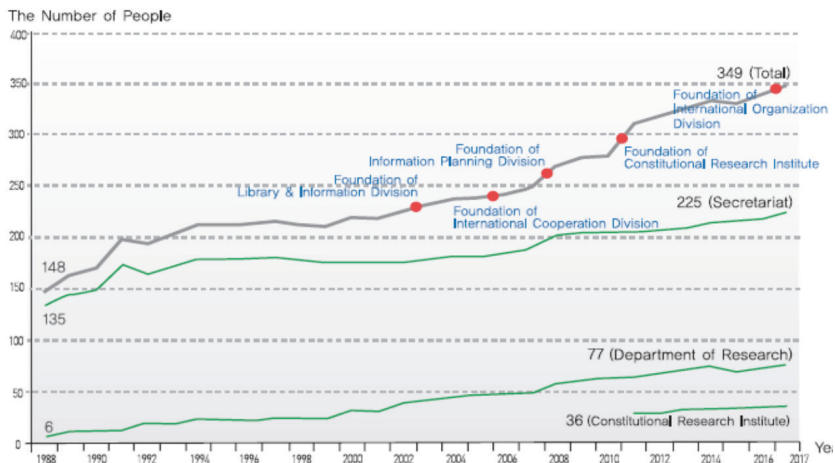
รัฐบัญญัติฯ มาตรา ๒๐ กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญอาจแต่งตั้งเลขานุการ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานศาลรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้หัวหน้าเลขานุการ (Chief Secretary) แต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีตำแหน่งเทียบเท่ากับระดับ ๑ ในสายงานราชการพิเศษ (Extraordinary civil service) เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับ “กิจการลับ” ภายใต้คำสั่งของประธานศาลรัฐธรรมนูญ และตามที่กำหนดไว้ในระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการนั้น สำหรับเลขานุการตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอาจแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในสายงานทั่วไป ระดับ ๔ หรือในสายงานราชการพิเศษ ระดับ ๔ เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับ “กิจการลับ” ตามคำสั่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ รัฐบัญญัติฯ มาตรา ๒๑ ยังกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีบุคลากรในตำแหน่งเสมียนศาล (Clerks) และตำรวจศาล (Court guards) ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานศาลรัฐธรรมนูญ โดยเสมียนศาลจะทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดเตรียม เก็บรักษา และส่งมอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดี ตามคำสั่งของตุลาการที่ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม (Presiding Justice) ในขณะที่ตำรวจศาลมีหน้าที่ในการรักษาความสงบภายในห้องพิจารณาคดีและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามคำสั่งของตุลาการที่ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

^{๒๒} Constitutional Court of Korea. (2018b), p. 30.

แผนภาพแสดงพัฒนาการของอัตรากำลัง ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (Department of Court Administration)

Year	Total	Public officials (regular personnel)	Secretariat (regular personnel + others)	Rapporteur Judges (in-house+seconded)	Constitutional Research Institute
1988	148	7	135	6	
1994	213	10	180	23	
2000	220	11	177	32	
2006	243	11	185	47	
2012	319	11	208	70	30
2017	349	11	225	77	36

จากแผนภูมิดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของโครงสร้างและอัตรากำลังของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี โดยนับตั้งแต่มีการจัดตั้งกลุ่มงานวิจัย (Department of Research) ในปี ค.ศ. ๑๙๘๘ จะเห็นว่า มีตุลาการผู้แถลงคดี (Rapporteur Judges) เพียง ๖ คน (เดิมตำแหน่งตุลาการผู้แถลงคดี คือ นักวิจัยประจำศาลรัฐธรรมนูญ (Constitutional Research

Officer)) เท่านั้น ซึ่งปัจจุบันกลุ่มงานวิจัยมีบุคลากรในตำแหน่งตุลาการผู้แถลงคดี จำนวน ๗๗ คน ในขณะที่ตำแหน่งเลขานุการในช่วงแรกมีจำนวน ๑๓๕ คน ต่อมาภายหลังจากที่มีการจัดตั้งกลุ่มงานห้องสมุดและสารสนเทศ (the Library and Information Division) กลุ่มงานเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Division) กลุ่มงานองค์การระหว่างประเทศ (International Organization Division) จะเห็นว่า จำนวนเลขานุการเพิ่มขึ้นเป็น ๒๒๕ คน และภายหลังจากที่มีการจัดตั้งสถาบันวิจัย (Constitutional Research Institute) เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๑๒ จะเห็นว่า มีบุคลากรที่เป็นนักวิจัยประจำสถาบัน จำนวน ๓๐ คน ทั้งนี้ จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในศาลรัฐธรรมนูญในปัจจุบันมีจำนวน ๓๔๙ คน

งบประมาณ

รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ (The Constitutional Court Act) มาตรา ๑๑ บัญญัติให้ งบประมาณรายจ่ายของศาลรัฐธรรมนูญได้รับการจัดสรรอย่างเหมาะสมและเพียงพอจากงบประมาณแผ่นดิน นอกจากนี้ต้องจัดให้มีกองทุนสำรองไว้ในงบประมาณรายจ่ายดังกล่าวด้วย

ผลการศึกษาดูงาน ณ ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี
และการบรรยายพิเศษ หัวข้อ “ICT of the Constitutional
Court of Korea” โดย Mr.Min-soo Park
วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑

Mr.Min-soo Park: สำหรับเนื้อหาการบรรยายในวันนี้จะเป็นการอธิบายเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี โดยเนื้อหาของบรรยายจะครอบคลุมเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี (ICT of CCK) การให้บริการศาลรัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์ (e-Court Services) ระบบสารสนเทศหลัก (Major IT system) แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี (Direction for development) ข้อมูลข่าวสารและการเผยแพร่ (Information and

Publicity) การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Information Security) และความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Cooperation and Exchange)

การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลรัฐธรรมนูญเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๒ โดยมีการพัฒนาข้อมูลบนพื้นฐานของการใช้ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว โดยปัจจุบันได้มีการพัฒนาระบบศาลรัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์ (e-Court) ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๑๖ สำหรับเป้าหมายในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลรัฐธรรมนูญนั้นมี ๔ ด้าน คือ (๑) พัฒนาการให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ (๒) สร้างภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือต่อประชาชน (๓) สร้างระบบงานธุรการที่มีประสิทธิภาพ และ (๔) รักษาความปลอดภัยทางเทคโนโลยี

สำหรับการให้บริการทางด้านอิเล็กทรอนิกส์ของศาลรัฐธรรมนูญ อาจจำแนกได้เป็น ศาลรัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์ (e-Constitutional Court) ห้องพิจารณาคดีอิเล็กทรอนิกส์ (e-Courtroom) ระบบการบริหารจัดการทางคดี (Case-management system) ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (e-Library) ระบบบริหารจัดการภายในองค์กร (Administration-Portal system) เว็บไซต์ (Website) และศูนย์ความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber-security center)

ส่วนรายละเอียดของระบบสารสนเทศหลักของศาลรัฐธรรมนูญ มีดังนี้

- ระบบการให้บริการศาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Court Services) แบ่งเป็น ระบบการยื่นคำร้องอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing system) ระบบการบริหารจัดการทางคดี (Case-management system) ระบบเอกสาร

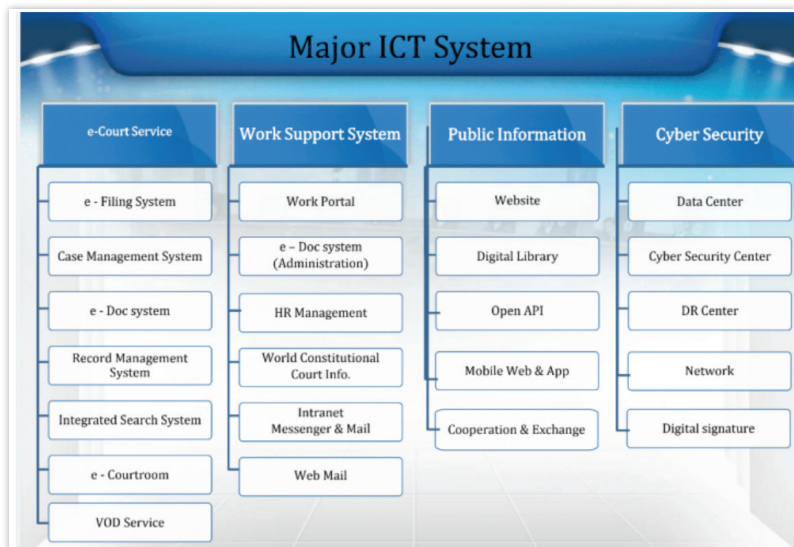
อิเล็กทรอนิกส์ (e-Document system) ระบบการจัดการบันทึก (Record management system) ระบบการสืบค้นแบบบูรณาการ (Integrated search system) ห้องพิจารณาคดีอิเล็กทรอนิกส์ (e-Courtroom) และการให้บริการวิดีโอทัศน์ (Video Service)

- ระบบสนับสนุนการปฏิบัติงาน (Work support system) แบ่งเป็น เครือข่ายภายในสำหรับปฏิบัติงาน (Work portal) ระบบการจัดการเอกสาร (e-Doc system) ระบบบริหารงานบุคคล (HR management) ฐานข้อมูลศาลรัฐธรรมนูญทั่วโลก (World Constitutional Court info) ระบบส่งข้อความและจดหมายภายใน (Intranet messenger and mail) และ เว็บบเมลล์ (Webmail)

- การให้บริการด้านข้อมูล (Public Information) แบ่งเป็น เว็บไซต์ (Website) ห้องสมุดดิจิทัล (Digital library) ระบบ API (Open API) แอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือ (Mobile application) และการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือ (Cooperation and exchange)

- ระบบความมั่นคงทางไซเบอร์ (Cyber security) แบ่งเป็น ศูนย์ข้อมูล (Data center) ศูนย์ความปลอดภัยทางข้อมูลสารสนเทศ (Cyber-security center) ศูนย์ดีอาร์ (DR Center) ระบบเครือข่าย (Network) และระบบลายมือชื่อดิจิทัล (Digital signature)

แผนผังแสดงภาพรวมของระบบสารสนเทศ ของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี^{๒๓}

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่า พัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลรัฐธรรมนูญเริ่มต้นเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๒ โดยเริ่มต้นจากระบบการบริหารจัดการทางคดี (Case-management system) และได้มีการพัฒนาระบบดังกล่าวอีกครั้งในปี ค.ศ. ๒๐๐๔ หลังจากนั้นศาลรัฐธรรมนูญได้พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านอื่นๆ ตามลำดับ ดังนี้

^{๒๓} Park Min-soo. (2018). ICT of Constitutional Court of Korea. [PowerPoint presentation]. (10 September 2018).

ค.ศ. ๒๐๐๓ ระบบการบริหารจัดการแบบบูรณาการ (Integrated court DB system)

ค.ศ. ๒๐๐๕ ระบบการจัดการภายในและการรับรองเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (Work portal and e-doc approval system)

ค.ศ. ๒๐๐๖ ระบบการบริหารจัดการข้อมูลความรู้ (Knowledge Information management system)

ค.ศ. ๒๐๐๗ จัดตั้งศูนย์การให้บริการประชาชนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Civil service center)

ค.ศ. ๒๐๐๘ ระบบการให้บริการเอกสารคำวินิจฉัย (Electronic service of the proceeding document)

ค.ศ. ๒๐๐๙ ระบบยื่นคำร้องออนไลน์ (Online filing system)

ค.ศ. ๒๐๑๐ ระบบการจัดการบันทึก (Record management system)

ค.ศ. ๒๐๑๑ จัดตั้งศูนย์ความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber security center)

ค.ศ. ๒๐๑๒ ระบบการสืบค้นแบบบูรณาการ (Integrated search system)

ค.ศ. ๒๐๑๓ นำระบบห้องพิจารณาคดีอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ (E-Courtroom system) แต่เริ่มใช้จริงในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ โดยมีการแบ่งแยกกระบวนการระหว่างตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและเจ้าหน้าที่

ค.ศ. ๒๐๑๔ ระบบการจัดการภายในและการรับรองเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (Work portal and e-doc approval system) ซึ่งพัฒนาจากระบบเดิมที่เปิดใช้เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๕

ค.ศ. ๒๐๑๕ ระบบฐานข้อมูลศาลรัฐธรรมนูญทั่วโลก (World Constitutional Court Information Database)

ค.ศ. ๒๐๑๖ ระบบศาลรัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์ (Smart e-Court system)

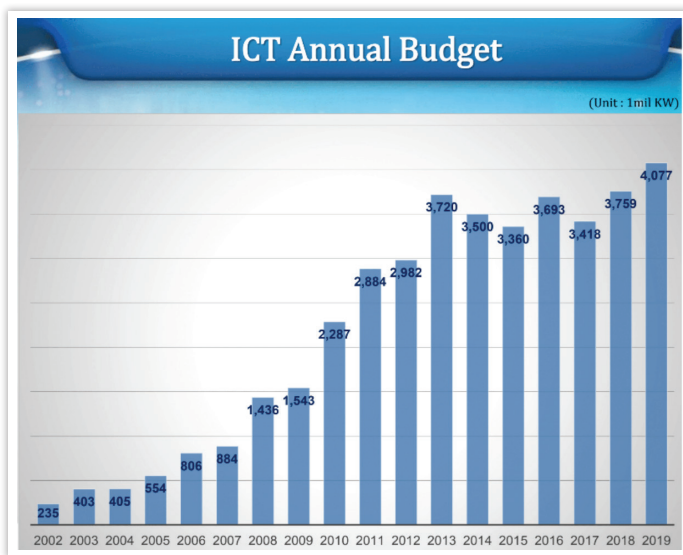
ค.ศ. ๒๐๑๗ การขยายโครงสร้างพื้นฐานของข้อมูล (Data Center Infrastructure Expansion)

ค.ศ. ๒๐๑๘ ระบบการจัดการความปลอดภัยทางสารสนเทศ (Security Information Event Management: SIEM)

สำหรับงบประมาณเฉพาะด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลรัฐธรรมนูญพบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี โดยงบประมาณโดยรวมที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับในปี ค.ศ. ๒๐๐๒ เป็นเงิน ๑๒,๒๕๖ ล้านบาท (ประมาณ ๓๕๔ ล้านบาท) โดยเป็นงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาเทคโนโลยี จำนวน ๒๓๕ ล้านบาท (ประมาณ ๖.๘ ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ ๑.๙ ของงบประมาณทั้งหมด ขณะที่งบประมาณโดยรวมของศาลรัฐธรรมนูญในปี ค.ศ. ๒๐๑๙ เป็นเงิน ๔๗,๙๖๒ ล้านบาท (ประมาณ ๑,๓๘๘ ล้านบาท) โดยเป็นงบประมาณในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเงินจำนวน ๔,๐๗๗ ล้านบาท (ประมาณ ๑๑๘ ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ ๘.๔ ของงบประมาณทั้งหมด

แผนภาพแสดงรายจ่ายงบประมาณประจำปีด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตั้งแต่ ค.ศ. ๒๐๐๒ - ๒๐๑๙^{๒๔}

สำหรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลรัฐธรรมนูญมีอยู่ ๒ ฉบับหลัก คือ

(๑) รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ปีค.ศ. ๒๐๐๙ (Constitutional Court Act) หมวด ๕ ว่าด้วยกระบวนการพิจารณาวินิจฉัยคดีผ่านระบบการบริหารจัดการข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Performance of Procedures of Adjudication through Electronic Data Processing System) มาตรา ๗๖ - ๗๘

^{๒๔} Park Min-soo. Ibid.

(๒) ระเบียบว่าด้วยการใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ในการพิจารณา วินิจฉัยคดี (Rule on Use of Electronic Documents in Adjudication Procedures) ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๐๑๐ โดยมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๐๑๐

สำหรับห้องพิจารณาคดีอิเล็กทรอนิกส์ (E-Courtroom) จะนำมาใช้ ในการพิจารณาคดีที่สำคัญโดยเริ่มมีการนำระบบห้องพิจารณาคดีดังกล่าว มาใช้ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๒๐๑๓ และนำมาใช้จริงในเดือนมกราคม ค.ศ. ๒๐๑๔ โดยระบบดังกล่าวอำนวยความสะดวกให้แก่คู่กรณีในการนำเสนอ ความเห็นของตนผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ศาลรัฐธรรมนูญจัดเตรียม ไว้ให้ เช่น คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (PC) นอกจากนี้ยังอำนวยความสะดวกให้แก่ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและเจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญในการสืบค้นเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง และการติดต่อสื่อสารระหว่างกันระหว่างที่มีการพิจารณาคดี รวมถึง ในการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญจะมีการถ่ายทอดสดแบบ real-time ตลอดเวลาเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เข้าร่วมรับฟังการพิจารณา ได้รับรู้เหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นผ่านทางจอภาพขนาดใหญ่ที่ติดตั้งอยู่ด้านข้าง ห้องพิจารณาคดี และหลังจากใช้ระบบดังกล่าวมา ๕ ปี ศาลรัฐธรรมนูญ ได้เพิ่มจำนวนของคอมพิวเตอร์มาใช้ในการพิจารณาเพื่อให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้น

ส่วนช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ทั่วไป ศาลรัฐธรรมนูญได้พัฒนาเว็บไซต์ให้สามารถอำนวยความสะดวก แก่ประชาชนในหลายรูปแบบ อาทิ การยื่นคำร้องอิเล็กทรอนิกส์ (e-filing) การให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-services) การจัดเก็บข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

(e-records) และบริการด้านอื่นๆ โดยสำหรับระบบการยื่นคำร้องอิเล็กทรอนิกส์ (e-filing) นั้น เป็นระบบที่อำนวยความสะดวกในการยื่นคำร้องและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยเริ่มมีการใช้งานระบบตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๙ โดยระบบดังกล่าวเป็นการรวมกันระหว่างการยื่นคำร้องและการยื่นเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ยื่นสามารถอัปโหลดเอกสารได้หลายรูปแบบ อาทิ HWP, DOC(X), XLS(X), PDF, TXT, image files (GIF, BMP, JPG), video (AVI, MP4)

แผนภาพแสดงการเปรียบเทียบสถิติระหว่างการยื่นคำร้องทั้งหมดกับการยื่นคำร้องผ่านระบบ E-filing ตั้งแต่ ค.ศ. ๒๐๑๐ - ๒๐๑๘^{๒๔}

นอกจากนี้ การให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-services) ยังเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน โดยระบบ e-services

^{๒๔} Ibid.

เป็นระบบที่อำนวยความสะดวกในการส่งเอกสารสำหรับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ไปยังผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง และผู้ที่เกี่ยวข้องผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้เกี่ยวข้อง ในคดีสามารถเห็นเอกสารที่ส่งมาจากศาลรัฐธรรมนูญได้ผ่านเมนู e-services และเมื่อมีการส่งเอกสารใดๆ ผู้รับเอกสารก็จะได้รับการแจ้งเตือนผ่านทางอีเมล หรือข้อความ สำหรับรูปแบบเอกสารที่มีการจัดส่งได้ทางระบบ e-services อาทิ เอกสารที่จัดทำโดยศาลรัฐธรรมนูญ เช่น คำวินิจฉัย หรือเอกสารที่จัดทำ โดยคู่กรณี เช่น คำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ความเห็น เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้ที่ได้รับเอกสารยังสามารถพิมพ์เอกสารดังกล่าวได้ แต่จะสามารถจัดพิมพ์ ได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น หากผู้นั้นต้องการที่จะพิมพ์เอกสารดังกล่าวอีก ก็ต้อง จัดทำคำร้องพร้อมด้วยเหตุผลไปยังศาลรัฐธรรมนูญ

แผนภาพแสดงการเปรียบเทียบสถิติระหว่างการใช้บริการทั้งหมด กับการใช้บริการผ่านระบบ E-services ตั้งแต่ ค.ศ. ๒๐๑๑ - ๒๐๑๘^{๒๖}

^{๒๖} Ibid.

ระบบการจัดเก็บข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (e-records) เป็นระบบที่สามารถใช้ดูเอกสารที่อื่นมาทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเอกสารที่ได้รับการจัดเก็บให้สามารถอ่านผ่านระบบออนไลน์ได้ โดยทนายความที่ยื่นคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญสามารถดูความคืบหน้าของคดีของตนเองได้โดยไม่จำเป็นต้องยื่นคำร้องขออนุญาตต่อศาลรัฐธรรมนูญ สำหรับการให้บริการผ่านโทรศัพท์มือถืออื่นนั้น ประชาชนสามารถใช้บริการได้หลากหลายรูปแบบ อาทิ ระบบ e-filing ระบบ e-service ระบบ e-records ระบบการสืบค้นเอกสาร และหน้าต่างส่วนตัว

อย่างไรก็ดีในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน เช่น ภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือการโจมตีทางไซเบอร์ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีการจัดเตรียมระบบการรักษาความปลอดภัยข้อมูล (Information Security System) โดยศูนย์ข้อมูลความปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber security center) จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบและกำกับดูแลการแทรกแซงเครือข่ายจากภายนอกศาลรัฐธรรมนูญ โดยระบบดังกล่าวเปิดใช้งานตลอดเวลา รวมถึงมีเจ้าหน้าที่ประจำเพื่อเตรียมพร้อมกรณีที่เกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิด สำหรับกรณีที่เกิดภัยพิบัติหรือการโจมตีทางไซเบอร์ ศูนย์ความปลอดภัยไซเบอร์สามารถตอบโต้และรักษาไว้ซึ่งข้อมูลสารสนเทศของศาลรัฐธรรมนูญและสามารถกู้คืนระบบได้อย่างรวดเร็ว และหากเกิดกรณีดังกล่าวขึ้น ระบบจะมีการสำรองข้อมูลไปยังสถานที่อื่นแบบทันทีต่อหน้าที่

ประเด็นสนทนา

นายสำราญ นานบุตร ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี : วิสัยทัศน์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลรัฐธรรมนูญในอนาคต รวมถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

Mr.Min-soo Park : สำหรับปัญหาในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศคือ ศาลรัฐธรรมนูญยังรู้จักเทคโนโลยีสารสนเทศไม่มากพอ และพัฒนาได้ล่าช้ากว่าที่ประชาชนคาดหวัง แต่ทั้งนี้ศาลรัฐธรรมนูญก็พยายามที่จะพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันกับความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ยังพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับ Browser ที่ศาลรัฐธรรมนูญนำมาใช้ เนื่องจากมีหลายประเภทจึงอาจส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานไม่เหมือนกันในแต่ละ Browser

สำหรับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น ปัจจุบันศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า ประชาชนใช้โทรศัพท์มือถือมากกว่าคอมพิวเตอร์ ดังนั้นศาลรัฐธรรมนูญจึงมุ่งพัฒนาเทคโนโลยีทางโทรศัพท์มือถือมากกว่าทางเว็บไซต์ รวมถึงมุ่งพัฒนาระบบความปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ดร.ปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ : ทราบมาว่าศาลรัฐธรรมนูญได้มีการนำระบบการยื่นคำร้องอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ไม่ทราบว่า มีปัญหาหรือไม่ และงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาทางด้าน IT มีปัญหาหรือไม่

Mr.Min-soo Park : ปัจจุบัน ประชาชนสามารถยื่นคำร้องและเอกสารต่าง ๆ ผ่านทางเว็บไซต์ของศาลรัฐธรรมนูญได้ และเมื่อยื่นเอกสารแล้ว เอกสารดังกล่าวจะถูกเปลี่ยนเป็นไฟล์ pdf. และบันทึกเข้าไปในระบบฐานข้อมูล ซึ่งทำให้กระบวนการยื่นคำร้องของประชาชนต่อศาลรัฐธรรมนูญมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ส่วนเรื่องงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้รับงบประมาณจากรัฐบาล ซึ่งหากงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในปีไม่เพียงพอ ก็จะต้องทำเป็นคำร้องเพื่อขอของบประมาณเพิ่มเติมในปีงบประมาณถัดไป

ผลการศึกษาดูงาน ณ สำนักงานเลขาธิการถาวร
ด้านการวิจัยและพัฒนาแห่งสมาคมศาลรัฐธรรมนูญ
และสถาบันเทียบเท่าแห่งเอเชีย (AACC SRD)
วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑

คณะผู้ศึกษาดูงานได้รับการต้อนรับจาก Dr.Fabian Duessel รองผู้อำนวยการกลุ่มงานกิจการสมาคมศาลรัฐธรรมนูญและสถาบันเทียบเท่าแห่งเอเชีย (Deputy Director of AACC Affairs Division) และพาเยี่ยมชมสถานที่ทำการของ SRD ซึ่งตั้งอยู่ที่ชั้น ๑๕ เอฟ อาคาร Seoul Global Center และสำหรับข้อมูลโดยสังเขปของ AACC SRD มีดังนี้

ศาลรัฐธรรมนูญและสถาบันเทียบเท่าในประเทศเอเชียได้พบปะกัน ในปี ค.ศ. ๒๐๐๓ ภายใต้การสัมมนาที่ชื่อว่า “องค์กรวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญในเอเชีย : การสัมมนาระดับภูมิภาคของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแห่งเอเชีย” (Constitutional Jurisdiction in Asia – Regional Seminar

of Asian Constitutional Court Judges) ซึ่งหลังจากการสัมมนาดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญในเอเชียได้มีมติร่วมกันในการจัดตั้งองค์กรระดับภูมิภาคขึ้น เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างศาลรัฐธรรมนูญและสถาบันเทียบเท่า โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย หลักนิติธรรม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ในภูมิภาคเอเชีย ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการจัดตั้ง “สมาคมศาลรัฐธรรมนูญและสถาบันเทียบเท่าแห่งเอเชีย (The Association of Asian Constitutional Courts and Equivalent Institutions : AACC) ในปี ๒๐๑๐ โดยมีประเทศที่ร่วมลงนาม จำนวน ๗ ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย เกาหลีใต้ มาเลเซีย มองโกเลีย ฟิลิปปินส์ ไทย และอุซเบกิสถาน

AACC ทำหน้าที่เป็นเวทีระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคขององค์กร วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งปัจจุบันมีจำนวน ๑๖ ประเทศ (ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม ๒๐๑๗) ได้แก่ มองโกเลีย เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย เมียนมาร์ ปากีสถาน อัฟกานิสถาน คีร์กีซสถาน คาซัคสถาน ทาจิกิสถาน อุซเบกิสถาน อาเซอร์ไบจาน รัสเซีย และตุรกี นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ AACC (The Statute of AACC) มาตรา ๓ ได้บัญญัติเกี่ยวกับเป้าหมายของ AACC คือ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การประกันหลักประชาธิปไตย การนำหลักนิติธรรมมาบังคับใช้ ความเป็นอิสระของศาลรัฐธรรมนูญและสถาบันเทียบเท่า และการสร้างความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และข้อมูลระหว่างประเทศสมาชิก

หลังจากการดำรงตำแหน่งประธานสมาคมฯ ของ ๓ ประเทศ คือ เกาหลีใต้ ตุรกี และอินโดนีเซีย AACC ได้ตัดสินใจร่วมกันที่จะจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการถาวร (Permanent Secretariats) ขึ้นที่กรุงจาการ์ตา กรุงโซล และกรุงอังการา ในเดือนสิงหาคม ๒๐๑๖ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของความร่วมมือ ซึ่งทั้ง ๓ สำนักงานดังกล่าวมีหน้าที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ด้านการวางแผนและประสานงาน ด้านการวิจัยและพัฒนา และด้านการฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

สำนักงานเลขาธิการถาวรด้านการวิจัยและพัฒนา (SRD) เริ่มดำเนินการในเดือนมกราคม ๒๐๑๗ ซึ่งผลงานส่วนใหญ่ของ SRD เกี่ยวข้องกับการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรณีวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ โดยมีเป้าหมายเพื่อ (๑) พัฒนาความรู้ความเข้าใจระหว่างประเทศสมาชิก (๒) เพื่อเรียนรู้ซึ่งกันและกันโดยวิธีการที่ดีที่สุด และ (๓) เพื่อตอบสนองต่อประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

อย่างไรก็ดี ความร่วมมือในระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญนำมาซึ่งแนวคิดในการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานแบบข้ามพรมแดนด้วยเหตุนี้การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ (International Human Rights Law) จึงเป็นอีกแนวการศึกษาวิจัยอีกแนวทางหนึ่งที่มีความสำคัญ ดังนั้น SRD จึงทำหน้าที่เป็น “หน่วยงานด้านการวิจัย” (Research unit) ซึ่งแบ่งได้ออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

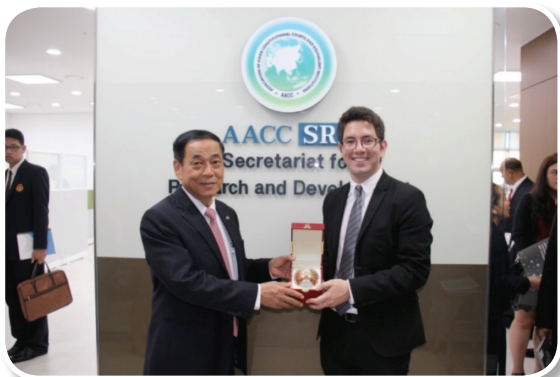
(๑) องค์กรณีวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (Constitutional adjudication) เป็นการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับกลไกและอำนาจหน้าที่

ขององค์กรวินิจัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของประเทศสมาชิก เช่น การวินิจัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ความขัดแย้งระหว่างองค์กร การยุบพรรคการเมือง และการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ เป็นต้น ประเด็นหลักของการวิจัยในเรื่องนี้คือการศึกษาว่ากลไกและอำนาจหน้าที่ของแต่ละประเทศที่มีอยู่เป็นอย่างไรและแต่ละประเทศปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่อย่างไร

(๒) สิทธิขั้นพื้นฐาน (Fundamental rights) เป็นการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศให้การคุ้มครอง รวมถึงสิทธิดังกล่าวได้รับการคุ้มครองผ่านการวินิจัยอย่างไร ซึ่งจากการสำรวจพบว่าสิทธิได้รับการคุ้มครองโดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๓) แนวคิดรัฐธรรมนูญนิยมสากล (Global constitutionalism) เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบแนวคิดรัฐธรรมนูญนิยมของแต่ละประเทศ รวมถึงสำรวจตรวจสอบว่ามีความท้าทายใดบ้างทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกที่ส่งผลต่อแนวคิดดังกล่าว และมีการนำหลักการดังกล่าวไปภายใต้วัฒนธรรมทางการเมืองและกฎหมายที่แตกต่างกันอย่างไร

สำหรับอำนาจหน้าที่ของ SRD มีดังนี้

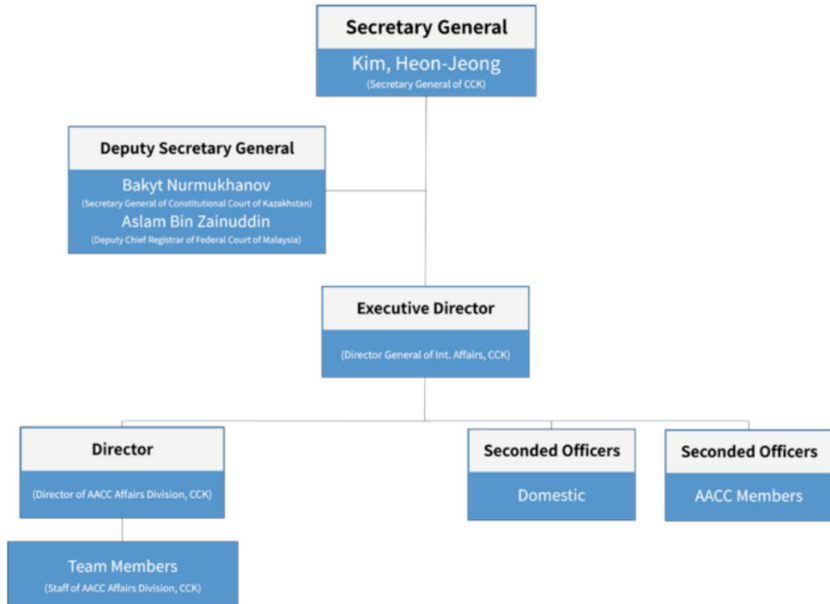
- (๑) วางแผน ดำเนินการ และสร้างความร่วมมือในด้านการศึกษาวิจัยระหว่างประเทศสมาชิกและบุคคลที่สาม
- (๒) ดำเนินการศึกษาวิจัยและยกร่างข้อเสนอเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ
- (๓) เผยแพร่วารสารวิชาการซึ่งเป็นผลผลิตที่มาจากการศึกษาวิจัย
- (๔) สร้างและจัดการฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคำวินิจฉัยที่สำคัญของประเทศสมาชิก
- (๕) ดำเนินการศึกษาวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการส่งเสริมแนวคิดรัฐธรรมนูญนิยม
- (๖) จัดการประชุมวิชาการ การสัมมนา และเวทีแลกเปลี่ยนในระดับนานาชาติ ทั้งในระดับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และระดับเจ้าหน้าที่ภายใต้หัวข้อการวิจัยที่น่าสนใจ

จากการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ Dr.Fabian Duessel ทำให้ทราบว่ามี SRD จะถือว่าเป็นองค์กรระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคแต่ก็ขึ้นอยู่กับภายใต้การกำกับดูแลของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี และแม้จะมีเจ้าหน้าที่แลกเปลี่ยน (Seconded Officer) จากประเทศสมาชิก AACC คือ อินโดนีเซียและมองโกเลียร่วมปฏิบัติงานก็ตาม แต่บุคลากรส่วนใหญ่ของ SRD เป็นบุคลากรของกลุ่มงานกิจการ AACC (AACC Affairs Division) ของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี รวมถึงงบประมาณดำเนินการของ SRD ก็มาจากงบประมาณสนับสนุนจากศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีเช่นกัน อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี Dr.Duessel เห็นว่า หลังจากนั้นควรมีการหารือระหว่างประเทศสมาชิก AACC เกี่ยวกับการสนับสนุนงบประมาณประจำปีให้แก่ SRD ในอนาคต

แผนภาพแสดงโครงสร้างของ AACC SRD^{๒๗}

^{๒๗} AACC Secretariat on Research and Development. 2017. **Organizational Chart**. [Online]. [Accessed on 20 September 2018]. Available from: <http://www.aaccsrd.org/en/organization.do>

ผลการศึกษาดูงาน ณ สถาบันวิจัยทางรัฐธรรมนูญ
แห่งศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี
(Constitutional Research Institute)

วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑

สถาบันวิจัยทางรัฐธรรมนูญ (CRI) เป็นหน่วยงานภายในของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี โดยมีอาคารที่ทำการใกล้เคียงกับอาคารที่ทำการของ AACC SRD โดยคณะผู้ศึกษาดูงานได้รับการต้อนรับจากเจ้าหน้าที่ประจำสถาบันวิจัยทางรัฐธรรมนูญและพาเยี่ยมชมสถานที่ทำการของสถาบันฯ รวมถึงห้องสมุด

สถาบันวิจัยฯ ก่อตั้งขึ้นตามรัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ค.ศ. ๒๐๑๐ และเปิดทำการอย่างเป็นทางการเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๑๑ มีหน้าที่เป็นศูนย์กลางในด้านการศึกษาวิจัยและการศึกษาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ และองค์กรวิจัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มีพันธกิจ ได้แก่ (๑) ดำเนินการ

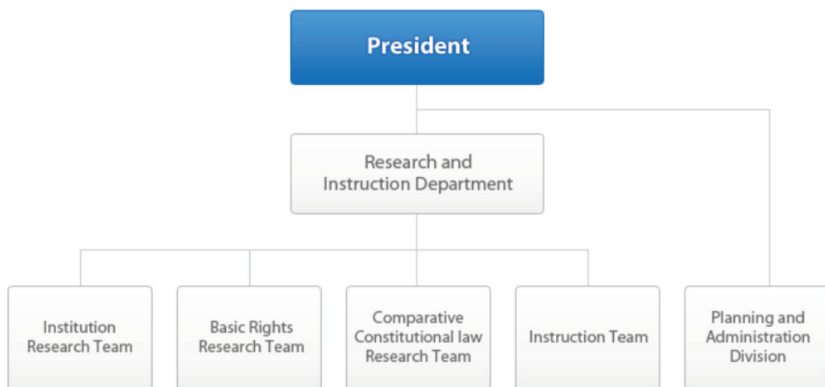
ศึกษาวิจัยทั้งในระยะกลางและระยะยาวเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและองค์กร
วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนารัฐธรรมนูญ
และองค์กรวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญที่เหมาะสมกับสังคมเกาหลี
(๒) ดำเนินการวิจัยและให้การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางรัฐธรรมนูญ
ที่สำคัญเพื่อพัฒนากระบวนการพิจารณาวินิจฉัยคดีทางรัฐธรรมนูญ และ
(๓) ให้บริการด้านการศึกษาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญกับประชาชนและ
กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ อาทิ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักกฎหมาย เพื่อกระตุ้นให้เกิดการ
ตระหนักถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน โดยมีหลักสูตรการอบรมที่น่าสนใจ
หลายหลักสูตร อาทิ

- หลักสูตรการอบรมสำหรับนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ในประเทศ
(Training for Korean law school students) และต่างประเทศ (Education
and training courses for overseas law school students) ซึ่งมีการ
จัดอบรมประมาณ ๔ ครั้งต่อปีเป็นต้น
- หลักสูตรการศึกษาสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐและองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น (Education for staff of Government Agencies and Local
Governments) ซึ่งมีการจัดอบรมประมาณ ๕ ครั้งต่อปี
- หลักสูตรกฎหมายรัฐธรรมนูญสำหรับอาจารย์ในระดับประถมศึกษา
และมัธยมศึกษา (Constitutional Law Course for Middle school and
High school teachers) ซึ่งมีการจัดอบรมประมาณ ๔ ครั้งต่อปี
- หลักสูตรสำหรับบุคลากรของศาลรัฐธรรมนูญ เช่น การอบรมสำหรับ
เจ้าหน้าที่ด้านการวิจัยและที่ได้รับการบรรจุใหม่ (Training for New/Existing

Constitutional Research Officers) หลักสูตรการอบรมสำหรับนักวิจัยภาคีบรรจุนิว (Training for New Research Fellows) หลักสูตรการอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ทั่วไปและที่ได้รับบรรจุนิว (Education for New/Existing General Officials) การอบรมหลักสูตรวิธีปฏิบัติในการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (Practice of Constitutional adjudication) การอบรมเกี่ยวกับความเข้าใจพื้นฐานในคดีรัฐธรรมนูญ (Understanding the Constitutional Court cases) เป็นต้น

แผนภาพแสดงโครงสร้างของ CRI^{๒๘}

^{๒๘} Constitutional Court of Korea. 2012. **Organizational Chart**. [Online]. [Accessed on 20 September 2018]. Available from: <http://ri.ccourt.go.kr/eng/ccourt/about/organization.html>

ดร.ปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ได้สอบถามเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยฯ เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่าง CRI กับ SRD ว่าแตกต่างกันอย่างไร ในเมื่อทั้ง ๒ หน่วยงานมีอยู่ภายใต้การกำกับดูแล

ของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีและมีอำนาจหน้าที่คล้ายคลึงกันคือด้านการศึกษาวิจัย ซึ่งเจ้าหน้าที่สถาบันฯ อธิบายโดยสังเขปว่า SRD ถือเป็นองค์กรระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคที่จัดตั้งขึ้นจากมติของประเทศสมาชิกแห่งสมาคม AACC ภารกิจด้านการวิจัยของ SRD จึงเป็นการดำเนินการภายใต้ความร่วมมือระหว่างประเทศ AACC แต่ก็มีหน้าที่คู่ขนานกับสถาบันวิจัยฯ ของศาลรัฐธรรมนูญด้วยเช่นกัน

จากนั้นเจ้าหน้าที่ฯ ได้พาคณะผู้ศึกษาดูงานเข้าเยี่ยมชมห้องสมุดประจำสถาบัน (CRI Library) ซึ่งเป็นสถานที่เก็บรวบรวมทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการวิจัยและการศึกษาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและองค์การวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ห้องสมุดสถาบันฯ ยังถือว่าเป็นหนึ่งในห้องสมุดกฎหมายมหาชนที่ใหญ่ที่สุดในเกาหลีใต้ด้วย

คณะฯ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่ประจำห้องสมุดสถาบันฯ ทำให้ทราบว่า ห้องสมุดมีหน้าที่ในการสนับสนุนข้อมูลที่เป็นเอกสารทางวิชาการให้กับสถาบัน รวมถึงให้แก่องค์กรคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาคดีด้วย นอกจากนี้หากบุคลากรของศาลรัฐธรรมนูญต้องการทรัพยากรที่ไม่มีในห้องสมุด ทางห้องสมุดก็สามารถร้องขอไปยังหน่วยงาน

ต่างๆ ที่มีทรัพยากรและมีระบบสารสนเทศเชื่อมโยงถึงกันได้ เช่น หอสมุดแห่งชาติ ศาลยุติธรรม มหาวิทยาลัย และสำหรับความเป็นไปได้ในการสร้างความร่วมมือระหว่างห้องสมุดของสถาบันฯ กับห้องสมุดของหน่วยงานภายนอกประเทศ เช่น ห้องสมุดกฎหมายรัฐธรรมนูญของศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้น เจ้าหน้าที่ชี้แจงว่า ห้องสมุดหรือสถาบันฯ ไม่สามารถสร้างความร่วมมือดังกล่าวได้โดยตรง แต่อาจต้องอาศัยความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลีและศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแทน สำหรับงบประมาณรายจ่ายของห้องสมุดนั้น เป็นงบประมาณรายจ่ายจากศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีปีนี้ได้รับงบประมาณจำนวน ๖๘ ล้านบาท (ประมาณ ๑.๙๖ ล้านบาท)

ภาคผนวก

คำสั่งสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๐ท /๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินโครงการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้สู่สากล ณ สาธารณรัฐเกาหลี

ด้วยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้จัดทำโครงการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้สู่สากล เพื่อให้คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้บริหาร และข้าราชการได้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรของศาลรัฐธรรมนูญไทยและศาลรัฐธรรมนูญต่างประเทศ พร้อมทั้งศึกษาแนวทางในการพัฒนาองค์กรที่เหมาะสมนำมาพัฒนาองค์กรศาลรัฐธรรมนูญ

เพื่อให้การดำเนินโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินโครงการดังกล่าว โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะทำงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. คณะทำงานด้านวิชาการ

(๑) นายบุญเสริม นาคสาร	ประธานคณะทำงาน
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหาร	
(๒) นางสาวอัจฉราพร พรหมกตา	คณะทำงาน
ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิจัยและพัฒนารัฐธรรมนูญ	
(๓) นางสาวสุนทรานันท์ ศรีม่วง	คณะทำงาน
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญชำนาญการ	
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงานวิเทศสัมพันธ์	
(๔) นายภาณุมาศ หลดษ์อุดม	คณะทำงาน
เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ	
(๕) นายชัยธร หัตถดกรรม	คณะทำงาน
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญชำนาญการ	
(๖) นายนิติกร จิรัฐติกาลกิจ	คณะทำงาน
นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ	
(๗) นายพิทักษ์สิน สีวรุจน์	คณะทำงาน
นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ	
(๘) นายเฉลิมชนม์ บุญเกียรติสกุล	คณะทำงานและเลขานุการ
เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ	

อำนาจหน้าที่

- (๑) กำหนดประเด็น หัวข้อการศึกษาดูงานในต่างประเทศ และสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการแก่คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
- (๒) จัดทำเอกสารรายงานการศึกษาดูงานและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องในการศึกษาดูงานต่างประเทศ
- (๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมอบหมาย

/๒..คณะทำงาน ...

๒. คณะทำงานด้านบริหารจัดการ

(๑) นางพรพิมล นิลพจันทร์
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง	ประธานคณะทำงาน
(๒) นางสาวสิริยา หอมสุวรรณ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคลังและพัสดุ	คณะทำงาน
(๓) นางสาวทัศนภร ลิกษะไชย
ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ ปฏิบัติหน้าที่
ผู้อำนวยการกลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์	คณะทำงาน
(๔) นางสาวนันทกัญจน์ เจริญท่า
เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ	คณะทำงาน
(๕) นางศุจิพร เกียรติวิวัฒน์
เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ	คณะทำงาน
(๖) นายณเรศ บัวเกศ
เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ	คณะทำงาน
(๗) นายสุเมธ สุระเสียง
เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ	คณะทำงาน
(๘) นางสาวสุจิตรา วรทอง
เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ	คณะทำงาน
(๙) นายปวีรศร จันทร์แท่น
เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ	คณะทำงาน
(๑๐) นายพีรวิชฎ์ อนุภคตย์มนตรี
เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ	คณะทำงานและเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

- (๑) บริหารจัดการโครงการ
- (๒) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ
- (๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายเชาวนชะ ไตรมาศ)

เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

รายชื่อคณะผู้ศึกษาดูงาน

๑. นายวรวิทย์ กังศศิเทียม	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
๒. ดร.ปัญญา อุดชาชน	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
๓. ดร.เชาวนะ ไตรมาศ	เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
๔. นายสมฤทธิ์ ไชยวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี
๕. นายสุทธิรักษ์ ทรงศิริไไล	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหาร
๖. นายบุญเสริม นาคสาร	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหาร
๗. นายสำราญ นابطร	ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี
๘. นายนนท์นัพันธ์ โพธิ์เดชธำรง	ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหาร
๙. นายชวลิต ศรีโฉมงาม	ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี
๑๐. นางฉัตรแก้ว เลิศไพฑูรย์	ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหาร
๑๑. นางสาวสวิตรี อมรดานนท์	ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ
และประชาสัมพันธ์
๑๒. นางพรพิมล นิลจันทร์	ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
๑๓. นางสาววรรรัตน์ ศรีสียวรรณ	ผู้อำนวยการสำนักประธาน
ศาลรัฐธรรมนูญ
๑๔. นายเฉลิมวุฒิ รัตนารังสรรค์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานนโยบาย
และยุทธศาสตร์ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการกลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญ
๑๕. นางพรพีไล เตี่ยวาวณิชย์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานตรวจสอบภายใน
๑๖. นางสาวสิริยา หอมสุวรรณ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานคลังและพัสดุ

๑๗. นายอดิศักดิ์ ธรรมมารุณย์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานเทคโนโลยีสารสนเทศ
๑๘. นางสาวอัจฉราพร พรหมกตา	ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา
รัฐธรรมนุญ
๑๙. นางพิจิกานต์ สวัสดิวัตน์	ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาลรัฐธรรมนุญ
๒๐. นางพจนพร ทวนทอง	ผู้อำนวยการกลุ่มงานสัมมนาและ
เผยแพร่กฎหมายรัฐธรรมนุญ
๒๑. นายคันธนิตย์ กาญจนารักษ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารทั่วไป
๒๒. นางสาวทักษณภร ลิกชะไชย	ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารทรัพยากร
มนุษย์ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการ
กลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์
๒๓. นายสมพงษ์ กลีบสวัสดิ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานประสานงานและ
พิธีการ
๒๔. สิบตำรวจโท มนต์รี แดงศรี	ผู้อำนวยการกลุ่มงานนิติการ
๒๕. นางสาววัลภา ทิพพะพาทย	ผู้อำนวยการกลุ่มงานสนับสนุน
คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนุญ
๒๖. นางสาวมาลินี ธีระวรกุล	ผู้อำนวยการกลุ่มงานประชาสัมพันธ์
๒๗. นางดวงชีวัน กาญจนารักษ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานหอสมุดกฎหมาย
รัฐธรรมนุญ
๒๘. นางสาวสุมาภรณ์ ศรีม่วง	รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
กลุ่มงานวิเทศสัมพันธ์
๒๙. นายภาณุมาศ พลฤกษ์อุตม	เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนุญชำนาญการ
๓๐. นางศุจิพร เกียรติวิวัฒน์	เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนุญชำนาญการ
๓๑. นายชัยธร หัตถกรรม	นักวิชาการคดีรัฐธรรมนุญชำนาญการ

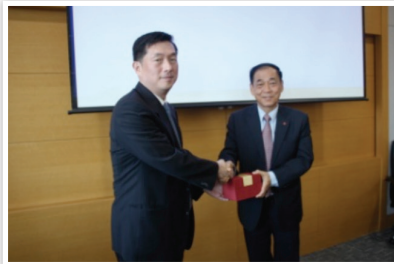
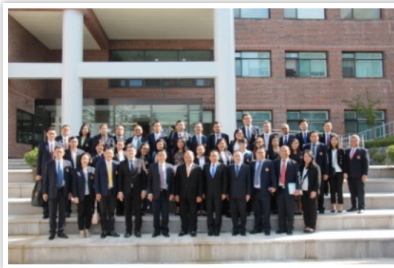

๓๒. นายชลอ อินน้อย	เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ
๓๓. นายณเรศ บัวเกตุ	เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ
๓๔. นายสุเมธ สุระเสียง	เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ
๓๕. นายบัญชา รังแก้ว	นิติกรชำนาญการ
๓๖. นายนิติกร จิริฐิติกาลกิจ	นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ
๓๗. นายพิทักษ์สิน สิวรุจน์	นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ
๓๘. นายปวีศร จันท์แทน	เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ
๓๙. นายเฉลิมชนม์ บุญเกียรติสกุล	เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ
๔๐. นายพีรวิษณุ ธนภุตมนตรี	เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ
๔๑. นางสาวเกศแก้ว วิจารณ์กร	นักวิเคราะห์งบประมาณชำนาญการ
พิเศษ
๔๒. นายสุนทร เก่งฤทธิ์	นักวิเคราะห์งบประมาณปฏิบัติการ
๔๓. นางสาวสุวารีย์ พาณิชย์นาวา	นักวิเคราะห์งบประมาณปฏิบัติการ

ประมวลภาพการศึกษาดูงาน
โครงการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้สู่สากล
ณ สาธารณรัฐเกาหลี
ระหว่างวันที่ ๖ - ๑๑ กันยายน ๒๕๖๑

การศึกษาดูงานและรับฟังการบรรยายพิเศษ
ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล
วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑

การเข้าเยี่ยมคารวะ นายสิงห์ทอง ลาภพิเศษพันธุ์
เอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล และรับฟังการบรรยายสรุป
วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑

การศึกษาดูงานและรับฟังการบรรยายพิเศษ
ณ มหาวิทยาลัยยอนเซ
วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๑

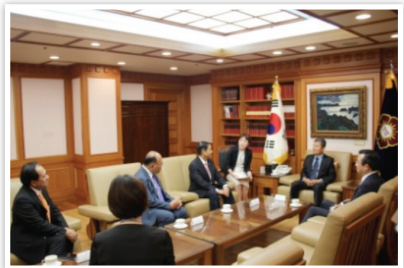

การศึกษาดูงานและรับฟังการบรรยายพิเศษ
ณ ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี
วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑

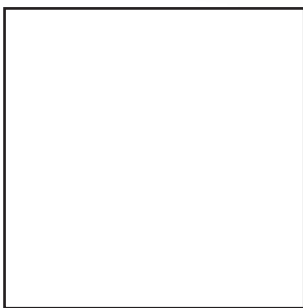
นายวรวิทย์ กังศศิเทียม และ ดร.ปัญญา อุดชาชน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เข้าเยี่ยมคารวะ ฯพณฯ Mr.LEE Jin-sung
ประธานศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี

การศึกษาดูงาน ณ สำนักเลขาธิการถาวรด้านการวิจัยและพัฒนา
แห่งสมาคมศาสตร์รัฐธรรมนุญและสถาบันเทียบเท่าแห่งเอเชีย
(AACC SRD) และสถาบันวิจัยทางรัฐธรรมนุญ (CRI)
วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

(อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์) เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐-๒๑๔๑-๗๗๗๗ โทรสาร ๐-๒๑๔๓-๙๕๐๐

www.constitutionalcourt.or.th